

§ 11: Socialt hållbarhetsprogram

Delges:

Samtliga bolag och nämnder.

Dnr 17KS453

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med Kommunstyrelsens förslag att anta förslaget till socialt hållbarhetsprogram för perioden 2019-2023.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen fattade i juni 2015 beslut om att utarbeta ett samlat och strategiskt socialt hållbarhetsprogram (SHP) för Gävle kommunkoncern.

Syftet med programmet är att skapa en helhetssyn och en gemensam viljeinriktning för att på ett tydligt sätt styra arbetet i en riktning som lever upp till de åtaganden som finns i lagar och konventioner för att bygga ett långsiktigt och dynamiskt samhälle i Gävle där vi strävar efter att det goda livet uppfylls för alla.

Det sociala hållbarhetsprogrammet kommer i samband med dess antagande att integrera; folkhälso-, tillgänglighets-, barn och ungdoms-, drogpolitiskt- samt nationellt minoritetsstrategiskt program. Även handlingsplan för integration och jämställdhetsplanen integreras in i programmet. Genom att skapa ett gemensamt program som ersätter de tidigare programmen och handlingsplanerna finns möjlighet att minska totala antalet mål, men även att målen ska ge god effekt, gynna flera målgrupper och ange en gemensam riktning för det arbete som har inverkan på den sociala hållbarheten.

Programmet har utarbetats vid enheten för social hållbarhet och det har funnits en politisk styrgrupp kopplat till arbetet. Programmet har remitterats till ett antal interna och externa remissinstanser.

Det är viktigt att det sociala hållbarhetsprogrammet kan genomsyra styrning och ledning av Gävle kommun. Därför måste programmet få ett tydligt genomslag i kommunplanen med såväl mål som ekonomiska förutsättningar för dess genomförande. Detta kan åstadkommas genom att social hållbarhet även fortsatt tas med som ett strategiskt mål i den balanserade styrningen och att alla nämnder och bolag åläggs att bryta ned de fyra målområdena i programmet. Kommunstyrelsens ansvar för styrning och uppföljning av programmets mål och delmål kan delegeras till ett utskott, exempelvis ett

Justerare	Uppdragsbestyrkande

välfrädsutskott, för det fall kommunstyrelsen inte anser ordinarie styrnings- och ledningsprocess tillräcklig.

Inlägg i ärendet

Jan Myléus (KD), Mattias Eriksson Falk (SD), Emanuel Hort (MP), Gin Akgul Hajo (V), Åsa Wiklund-Lång (S) och Charlotta Lagnander (V).

Yrkanden

Jan Myléus (KD) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Mattias Eriksson Falk (SD) yrkar på att avslå förslaget till socialt hållbarhetsprogram för perioden 2019-2023.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Kommunstyrelsens förslag mot Mattias Eriksson falk (SD) avslagsyrkande och finner att Kommunfullmäktige bifaller Kommunstyrelsens förslag.

Reservationer

Sverigedemokraterna reserverar sig skriftligt mot beslutet.

Sammanfattning av ärende:

Kommunstyrelsen fattade i juni 2015 beslut om att utarbeta ett samlat och strategiskt socialt hållbarhetsprogram (SHP) för Gävle kommunkoncern. Syftet med programmet är att skapa en helhetssyn och en gemensam viljeinriktning för att på ett tydligt sätt styra arbetet i en riktning som lever upp till de åtaganden som finns i lagar och konventioner för att bygga ett långsiktigt och dynamiskt samhälle i Gävle där vi strävar efter att det goda livet uppfylls för alla. Programmet har utarbetats vid enheten för social hållbarhet och det har funnits en politisk styrgrupp kopplat till arbetet där även Sverigedemokraterna ingått. Vi är däremot inte helt överens med programmets totala innehåll då vi anser att dessa strider emot programmets intentioner. Sverigedemokraterna reserverar sig emot förslaget och yrkar på avslag på det Sociala hållbarhetsprogrammet i nuvarande form.

Motivering till reservation:

”Att arbeta tidigt och långsiktigt förebyggande med ett våldspreventivt fokus utifrån ett genusperspektiv” (Sid 13) som en framgångsfaktor i programmet

”Gävle kommun fri från våld.”

Sverigedemokraterna anser att det är viktigt med ett tidigt våldspreventivt arbete, däremot har genusvetenskapen ett tveksamt vetenskapligt stöd. Vi ser därför vissa risker med ett våldspreventivt fokus utifrån ett genusperspektiv, däribland att alla

Justerare	Uppdragsbestyrkande

pojkar blir negativt utpekade som potentiella våldsgärningsmän. Vilket kan resultera i en "självuppfyllande profetia", omgivningen förväntar sig ett negativt och våldsamt beteende från pojkar överlag och att pojkar således börjar agera utifrån sådana förväntningar.

"Text, information och blanketter ska vara enkelt utformade gärna med symboler för att vara tillgänglig. Det är även av vikt att bli bemött på något annat språk än svenska. Kommunerna ska därför så långt det är möjligt kunna möta kommuninvånarna på deras eget språk" Förslag under "Delaktighet och inflytande" (Sid 20) för att uppnå inkludering i Gävle kommun. Sverigedemokraterna menar att en stor utmaning vi idag har är segregering. Vikten av att behärska det svenska språket är ovärderlig för en lyckad integrering och därmed motverkas segregering. Vi kan således inte tolka ovanstående förslag på annat sätt än att det tvärtom motverkar integrering och därmed delaktighet i det svenska samhället. Vi anser att fokus ska ligga på hur fler kan lära sig det svenska språket på ett mer effektivt sätt än idag. Att göra samhällsnyttig information än mer lättillgänglig på flertal individers respektive modersmål är att kraftigt reducera incitamenten till att vilja lära sig det svenska språket då behovet av sådan kunskap reduceras avsevärt då de kan tillhanda all information på det egna språket. De nationella minoritetsspråken har och ska fortsatt ha en särställning i Sverige och omfattas därmed inte av ovanstående.

Målområde "Icke-diskriminering"

Arbetet mot diskriminering är ett viktigt område och ska göras så effektivt som möjligt. Diskriminering innebär att någon särbehandlar människor på irrelevanta grunder, de missgynnas eller kränks med samband av kön, könsöverskridande könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Däremot saknar Sverigedemokraterna "politisk åsikt" som en diskrimineringsgrund. Att utesluta "politisk åsikt" påvisar brister i det aktiva arbetet för principen om alla människors lika värde då det är allmänt känt att människor har blivit missgynnade eller kränkta på grund av deras politiska övertygelse, "politisk åsikt" borde därför presenteras som en diskrimineringsgrund.

Beslutsunderlag

- §218 KS Socialt hållbarhetsprogram, dnr 17KS453-44
- Tjänsteskrivelse 2018-10-30 - Socialt hållbarhetsprogram, dnr 17KS453-43
- Socialt hållbarhetsprogram 2018-2020 - Reviderat material 2018-04-30 - Ersätter 17KS453-38, dnr 17KS453-40
- Bilaga - Nulägesbeskrivning 2018-04-30, dnr 17KS453-41
- Samrådssammanställning 2018-04-30, dnr 17KS453-42

Justerare	Uppdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige
Sammanträdesdatum 2018-12-10

Justerare			Uppdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - Socialt hållbarhetsprogram

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige :

- att anta förslaget till socialt hållbarhetsprogram för perioden 2019-2023.

Ärendet i korthet

Kommunstyrelsen fattade i juni 2015 beslut om att utarbeta ett samlat och strategiskt socialt hållbarhetsprogram (SHP) för Gävle kommunkoncern.

Syftet med programmet är att skapa en helhetssyn och en gemensam viljeinriktning för att på ett tydligt sätt styra arbetet i en riktning som lever upp till de åtaganden som finns i lagar och konventioner för att bygga ett långsiktigt och dynamiskt samhälle i Gävle där vi strävar efter att det goda livet uppfylls för alla.

Det sociala hållbarhetsprogrammet kommer i samband med dess antagande att integrera; folkhälso-, tillgänglighets-, barn och ungdoms-, drogpolitiskt- samt nationellt minoritetsstrategiskt program. Även handlingsplan för integration och jämställdhetsplanen integreras in i programmet. Genom att skapa ett gemensamt program som ersätter de tidigare programmen och handlingsplanerna finns möjlighet att minska totala antalet mål, men även att målen ska ge god effekt, gynna flera målgrupper och ange en gemensam riktning för det arbete som har inverkan på den sociala hållbarheten.

Programmet har utarbetats vid enheten för social hållbarhet och det har funnits en politisk styrgrupp kopplat till arbetet.

Programmet har remitterats till ett antal interna och externa remissinstanser.

Det är viktigt att det sociala hållbarhetsprogrammet kan genomsyra styrning och ledning av Gävle kommun. Därför måste programmet få ett tydligt genomslag i kommunplanen med såväl mål som ekonomiska förutsättningar för dess genomförande. Detta kan åstadkommas genom att social hållbarhet även fortsatt tas med som ett strategiskt mål i den balanserade styrningen och att alla nämnder och bolag åläggs att bryta ned de fyra målområdena i programmet. Kommunstyrelsens ansvar för styrning och uppföljning av programmets mål och delmål kan delegeras

Kommunstyrelsen

till ett utskott, exempelvis ett välfärdsutskott, för det fall kommunstyrelsen inte anser ordinarie styrnings- och ledningsprocess tillräcklig.

Beslutsunderlag

Socialt hållbarhetsprogram 2018-2023, dnr 17KS453-40

Bilaga – Nulägesbeskrivning, dnr 17KS453-41

Samrådssammanställning, dnr 17KS453-42

Tjänsteskrivelse Caroline Engberg, daterad 2018-10-3

Beslutet ska skickas till

Samtliga bolag och nämnder.

Caroline Engberg

Enhetschef social hållbarhet

Kommunledningskontoret

Socialt hållbarhetsprogram 2018–2023

För Gävle kommunkoncern, civilsamhället
och invånarna

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Socialt hållbarhetsprogram.....	11
Trygghet	11
Jämställda och jämlika villkor	16
Delaktighet och inflytande	20
Icke-diskriminering	25
3 Definitioner och beskrivning av begrepp	27
4 Bilaga med nulägesbeskrivning Gävle kommun 2018	29
Indikatorer för målområde Trygghet.....	30
Indikatorer till målområde ” Jämställda och jämlika villkor	36
Indikatorer till målområde ”Delaktighet och inflytande”	43
Indikatorer till målområde ” Ickediskriminering”	47

1 Inledning

Gävle kommun växer avseende invånarantal och nådde under 2017 över 100 000 invånare. Prognosen tyder på ytterligare tillväxt vilket skapar en stad och kommun i ständig förändring. Det nya stadslandskapet växer fram och formas av olikheter i inkomst, etnicitet, genus, relationer, utbildning och yrkessammansättning. Nya livsstilar och kulturella preferenser omformar och formas av människor som ger platser olika karaktärer. Gävle kommun vill skapa en hållbar tillväxt med de mänskliga rättigheterna som grund och en framtida kommun där medborgarna upplever god, jämlik och jämställd hälsa och välfärd som ständigt förbättras. En kommun där människor vill bo, leva och utvecklas.

Efter beslut i kommunstyrelsen i augusti 2015 tar Gävle kommun ett samlat grepp gällande arbetet med social hållbarhet. Detta för att utveckla och systematisera arbetet samt för att tydligare integrera säkerställandet av mänskliga rättigheter.

Syftet är att skapa en helhetssyn och en politisk viljeinriktning, för att på ett tydligt sätt styra arbetet i en riktning som lever upp till de åtaganden som finns i lagar och konventioner. Syftet är även att bygga ett långsiktigt och dynamiskt samhälle, där vi strävar efter att det goda livet uppfylls för alla.

Vad är socialt hållbarhetsprogram?

Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun har tagits fram för att säkerställa att vi, inom kommunkoncernen, arbetar tillsammans för en hållbar framtid för alla som bor och vistas i Gävle kommun idag och i framtiden. I ett hållbart samhälle betalar var tid och generation sin välfärd och skjuter inte upp problem till framtida generationer, varken ekonomiska, sociala eller ekologiska. Barn och unga beaktas därför särskilt i programmet.

Ett socialt hållbart Gävle är jämställt, jämlikt, där alla människor får sina rättigheter respekterade. Oavsett behov och förutsättningar ges lika möjligheter till en livsmiljö där alla kan utvecklas, tillgodogöra sig kunskap, ha en god hälsa samt vara delaktig i samhällsutvecklingen. Det förutsätter tillit, respekt för mångfalden och alla människors lika värde. Ett aktivt arbete med social hållbarhet skapar ett samhälle som är tryggt, förändringsbenäget, tål påfrestningar och där ingen person missgynnas strukturellt.

Så här läser du programmet

Inledning

I inledningen finns beskrivande text om hållbar utveckling, begreppet social hållbarhet och hur det förhåller sig till andra perspektiv såsom mänskliga rättigheter och de globala målen i agenda 2030.

Målområden

Programmet är därefter indelat i fyra områden:

- Trygghet
- Jämställda och jämlika villkor
- Delaktighet och inflytande

- Icke-diskriminering

Dessa fyra områden är framtagna utifrån de tidigare programmen och handlingsplanernas gemensamma målområden och sätter en ram för arbetet med social hållbarhet. Utifrån kommunens befintliga arbete inom social hållbarhet och dess nuläge, agenda 2030, nationell lagstiftning och Sveriges åtaganden för mänskliga rättigheter har de olika programmålen och dess delmål formulerats. De olika områdena tangerar, påverkar och berikar varandra. Målen ska verka inkluderande och berör samtliga målgrupper i samhället. Barn och unga nämns i programmet som utpekad grupp utifrån betydelsen av tidiga och förebyggande insatser i livet för att skapa ett socialt hållbart samhälle.

Under dessa fyra områden finns program mål med tillhörande delmål. Programmålen är det tillstånd vi vill nå och delmålen är vägen dit. Program mål och delmål nås genom genomförande av programmet tillsammans med aktiviteter. Till delmålen finns framgångsfaktorer beskrivna som är centrala för att nå målet.

Då programmet sträcker sig över flera år så kommer det utarbetas aktivitetsplaner som möter behovet av flexibilitet i insatser och som sträcker över kortare tid än programmet.

Dessa aktivitetsplaner utformas om:

- Behov finns av samordning mellan förvaltningar, bolag eller andra aktörer som exempelvis statliga myndigheter
- Särskilda nationella satsningar, ny lagstiftning och riktlinjer
- Uppdrag kommer från kommunstyrelsen/ kommunfullmäktige

Definitioner och beskrivning av begrepp

Socialt hållbarhetsprogram omfattar flera områden och perspektiv där en allmänt vedertagen definition saknas av centrala begrepp som används. Vissa termer och begrepp behöver därför beskrivas för ett tydliggörande av programmet och dess innehåll.

Bilagor med nulägesbeskrivning

Nulägesbeskrivning med analys och trender finns i bilagorna längst bak i programmet. Utifrån detta nuläge är program mål, delmål och framgångsfaktorer identifierade som prioriterade områden att utveckla. Där går det också att utläsa indikatorer som kommer följas i stratsys och som kontrollindikatorer.

Vem vänder sig detta program till?

Detta program vänder sig till tjänstepersoner och förtroendevalda i Gävle kommunkoncern med dess förvaltningar och bolag. Programmet ska styra arbetet med social hållbarhet i Gävle kommunkoncern. För ett framgångsrikt arbete med sociala hållbarhetsfrågor behövs tydlig strategisk samverkan mellan förvaltningar och bolag.

Social hållbarhet är komplext och kräver samverkan mellan aktörer nationellt, regionalt och lokalt för att möta de gemensamma utmaningarna som samhällsutvecklingen medför. Även

samverkan mellan den offentliga sektorn och civilsamhället, näringslivet och forskarsamhället är av yttersta vikt.

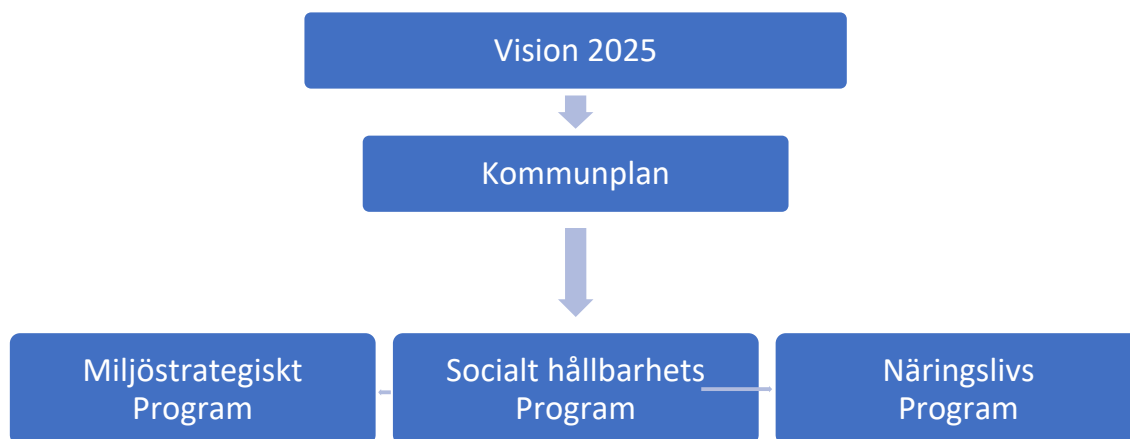
Programmet är styrande för Gävle kommunkoncerns organisation men syftar till att skapa ett socialt hållbart Gävle, för både invånare och civilsamhälle.

Programmet tas även fram i en lättläst populärversion för kommuninvånare och andra intresserade som inte önskar lika detaljerad information.

Socialt hållbarhetsprogram och andra styrdokument

I Gävle kommun finns det andra styrdokument som styr och påverkar socialt hållbarhetsprogram. Gävle kommuns Vision 2025 och kommunplanen har en övergripande roll för kommunens styrning. Men även andra strategiska program angränsar och samverkar med det sociala hållbarhetsprogrammet. Det miljöstrategiska programmet och näringslivsprogrammet är två program som ligger på samma strategiska nivå som det sociala hållbarhetsprogrammet och som alla bidrar till ett hållbart Gävle.

I socialt hållbarhetsprogram kommer från och med 2018 följande program att integreras; folkhälso-, tillgänglighets-, barn och ungdoms-, drogpolitiskt- samt nationellt minoritetsstrategiskt program. Även handlingsplan för integration och jämställdhetsplanen integreras in i programmet. Genom att skapa *ett* gemensamt program som ersätter de tidigare programmen och handlingsplanerna finns möjlighet att minska totala antalet mål men även att målen ska ge god effekt, gynna flera målgrupper och ange en gemensam riktning för det arbete som har inverkan på den sociala hållbarheten.

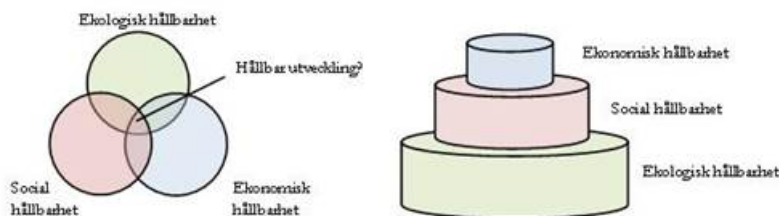

Hållbar utveckling

Att sträva mot en hållbar utveckling innebär att peka ut en önskvärd samhällsutveckling. Den mest kända definitionen har sitt ursprung i rapporten "Vår gemensamma framtid" som Brundtlandkommissionen¹ 1987 tog fram på uppdrag av FN. I rapporten definieras hållbar utveckling som "En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att

¹ Formellt kallad Världskommissionen för miljö och utveckling

äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Rapporten betonade att hållbar utveckling innefattar såväl den ekologiska, sociala som ekonomiska dimensionen av hållbarhet, som alla är tätt sammankopplade och måste förstås i ett sammanhang.

Två modeller av hållbar utveckling, KTH

Det finns flera definitioner på *ekonomisk hållbarhet*. Skillnaderna mellan de två nedan nämnda definitionerna har sin grund i att man använt olika hållbarhetsmodeller som utgångspunkt. I den första av dessa två definitioner förstås ekonomisk hållbarhet som en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för den ekologiska eller sociala hållbarheten. En ökning av ekonomiskt kapital får alltså inte ske på bekostnad av en minskning i naturkapital eller socialt kapital.

I den andra definitionen likställs ekonomisk hållbarhet med ekonomisk tillväxt, vilken anses vara hållbar så länge den totala mängden kapital ökar. Ett ökat ekonomiskt kapital kan därmed tillåtas att ske på bekostnad av en minskning av andra tillgångar i form av naturresurser, ekosystemtjänster eller välfärd.

Slutligen finns det även de som avstår från att använda ekonomisk hållbarhet som begrepp för att istället prata om ekonomin som ett verktyg där dess strukturer och institutioner antingen främjar eller hämmar en hållbar utveckling. Vilken av dessa definitioner som bör råda är en värderingsfråga bland forskare och där är man fortfarande inte helt överens².

Med ett ekonomiskt hållbart Gävle avser Gävle kommun att befolkningsutvecklingen är i balans avseende ålders- och könsfördelning, förändringstakt och att alla medborgare har möjlighet att försörja sig.

Med ett ekologiskt hållbart Gävle avser Gävle kommun att alla medborgare har insikten om att naturen har ett skyddsvärde och att vår rätt att förändra och bruka den är förenad med ett ansvar att förvalta den väl. Det innebär att alla arbetar aktivt för att minska användningen av icke-förnyelsebara naturresurser och förebygga föroreningar, kontinuerligt minska energianvändningen och öka andelen förnybar energi, bevara den biologiska mångfalden, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga. Det miljöstrategiska program som är framtaget för Gävle kommun beaktar och driver dessa frågor.

I Gävle kommuns grundsyn för hållbarhet³ beskrivs hur dessa dimensioner hänger samman. Den sociala dimensionen uttrycker målet om det goda livet för alla, för vilket den ekonomiska dimensionen är medlen och den ekologiska utgör ramen för målet och medlet.

² Källa KTH (förtydligas)

³ Dnr 13KS38

Beskrivning av hur den sociala (röd), ekonomiska (blå) och ekologiska (grön) dimensionerna av hållbarhet hänger samman.

Social hållbarhet

Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har inom ramarna för Mötesplats social hållbarhet⁴ utarbetat en beskrivning av social hållbarhet som Gävle kommuns definition utgår ifrån:

Ett socialt hållbart Gävle är resiliert, men samtidigt förändringsbenäget och ett samhälle där människor har ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Det är ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen⁵.

Viktiga grundpelare för social hållbarhet är demokrati, delaktighet, trygghet, tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet, folkhälsa samt respekt för mångfald och mänskliga rättigheter.

Genom programmets utformning och dess målområden tas ett samlat grepp runt de mål och områden som är gemensamma i de tidigare programmen och handlingsplanerna.

Mötesplats Social hållbarhet En förutsättning för social hållbarhet är att det råder en samsyn kring vad ett välfärdssamhälle ska erbjuda⁶. I ett sådant samhälle karakteriseras välfärdstjänsterna av att:

⁴ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/motesplats-social-hallbarhet/>

⁵ Mötesplats Social hållbarhet

⁶ Mötesplats Social hållbarhet

- tillgodose alla människors grundläggande behov och att de mänskliga rättigheterna säkerställs i praktiken.
- bidra till att alla människor är inkluderade.
- vara generella, men särskilt beakta de grupper som har störst behov av insatser.

Agenda 2030

I september 2015 antog världens ledare, genom FN, 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. De globala målen ersätter de tidigare milleniemalet och ska vara vägledande i det globala, nationella, regionala och lokala arbetet med hållbarhetsfrågor.

De 17 målen som ska nås till 2030 är ingen fattigdom, ingen hunger, hälsa och välbefinnande, god utbildning för alla, jämställdhet, rent vatten och sanitet, hållbar energi för alla, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, minska ojämlikhet, hållbara städer och samhällen, hållbar konsumtion och produktion, bekämpa klimatförändringen, hav och marina resurser, ekosystem och biologisk mångfald, fredliga och inkluderande samhällen och globalt partnerskap⁷. Syftet med de globala målen är att till 2030; utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen samt lösa klimatkrisen. Det sociala hållbarhetsprogrammet har sin ansats i Agenda 2030 och bidrar tillsammans med det miljöstrategiska programmet till att nå de nationella och globala målen.

De globala utvecklingsmålen är övergripande på en nivå där kommuner behöver bryta ner målen till en hanterbar nivå för att kunna arbeta med dem och kommunerna har därmed en viktig roll för att de nationella och globala utvecklingsmålen ska kunna nås.

⁷ Regeringen.se

Social hållbarhet och mänskliga rättigheter

Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun innefattar även arbetet med de mänskliga rättigheterna. De mänskliga rättigheterna handlar om att staterna har kommit överens om vilka regler som ska gälla för att garantera den enskilda människan ett människovärdigt liv.

Rättigheterna talar om vilka skyldigheter – vad som ska göras och vad som inte får göras – som den offentliga sektorn har gentemot individen. Hela den offentliga förvaltningen har ett ansvar för att de mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och tillgodoses.

Hållbarhetsarbetet har utvecklats så att den sociala dimensionen idag spelar en mer framträdande roll än tidigare och de mänskliga rättigheterna kan bidra till att klargöra och precisera det sociala hållbarhetsperspektivet. Social hållbarhet har flera likheter med mänskliga rättigheter; trygghet, arbete, utbildning, hälsa och delaktighet berör centrala dimensioner av mänskliga rättigheter och social hållbarhet.

Förhållandet mellan social hållbarhet och mänskliga rättigheter är komplext, men det är av vikt att arbeta med mänskliga rättigheter i nära koppling till hållbarhet eftersom kommunen redan antagit hållbarhet som överordnat perspektiv.

I Gävle kommuns program för social hållbarhet har rätten till icke-diskriminering valts ut till ett målområde. Icke-diskriminering är en central del i arbetet med de mänskliga rättigheterna och kommuner har ett ansvar för att verkställa det på lokal nivå. Det är ett utvecklingsarbete som långsiktigt främjar en hållbar samhällsutveckling, där det blir viktigt att inte bara tillgodose och skydda rättigheterna utan även att säkerställa på vilket sätt det görs. Mänskliga rättigheter är på så sätt både ett mål och men också ett medel vid utveckling av offentlig verksamhet.

Implementering

Det sociala hållbarhetsprogrammet ska implementeras i kommunkoncernens verksamhet och vara en styrande del i verksamhetsplaneringen. I systemet med balanserad styrning inom kommunkoncernens mål och ramar finns målet ”Ett socialt hållbart Gävle där alla människor lever i trygghet och får sina rättigheter respekterade”. I förvaltningarnas och bolagens verksamhetsplanering blir arbetet med det sociala hållbarhetsprogrammet en viktig del i att uppnå detta kommunövergripande mål.

Former och strukturer behöver utvecklas till nätverk för arbetet med att involvera och hantera de sociala hållbarhetsfrågorna med representanter från kommunkoncernens förvaltningar och bolag. Uppdraget för nätverken ska vara samordning och samplanering, resultatriktat arbete och utvärdering av insatser och resultat av arbetet med hållbarhet. Nätverket ska också tillhandahålla underlag till välfärdsutskottet avseende rådande nuläge och utvecklingsområden inom Gävle kommun.

Uppföljning

Till kommunstyrelsen i Gävle kommun kommer ett välfärdsutskott att bildas bestående av förtroendevalda, med stöd av tjänstepersoner. Utskottet fattar beslut gällande vilka programområden och områden som ska prioriteras kommande år. Underlag för beslut är identifierade utvecklingsområden och tillhörande indikatorer. Till dessa prioriterade områden utformas aktivitetsplaner för styrning, samverkan och uppföljning. Välfärdsutskottet följer resultatet och måluppfyllelse av aktivitetsplanerna löpande under året och tar del av det arbete som Gävle kommunkoncerns verksamheter rapporterar in i styrning- och ledningssystemet Stratsys. Det sammantagna arbetet dokumenteras årligen i ett välfärdsbokslut.

I programmet kommer ett antal indikatorer att följas och det är också dessa indikatorer som finns beskrivna i nulägesbilden i bilagorna. Indikatorerna finns med i programmålen och delmålen och kommer följas över tid. Uppföljningen ska ge en bild av hur personer i alla åldrar samt utifrån kön själva uppfattar att de har det, vad de vill och vilka behov de har, samt hur

hälsa och välfärd ser ut för olika grupper i samhället. De ligger också till grund för planering och uppföljningen i välfärdsboks slutet.

Gävle kommun rapporterar och redovisar enligt den nya lagen från december 2016 med krav på att större företag ska göra en hållbarhetsrapport och upplysa om sin mångfaldspolicy. Hållbarhetsrapporten ska innehålla information om hur företag arbetar med miljöfrågor, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Denna rapport kommer vara en del i det välfärdsboks slut som årligen ska beskriva arbetet, resultat och måluppfyllelse för arbetet med den sociala hållbarheten. Arbetet med uppföljning är komplext då de sociala, ekonomiska och miljömässiga dimensionerna i en hållbar utveckling är inbördes beroende av varandra och det är svårt att dra en skiljelinje mellan indikatorer för respektive dimension. Till exempel mäter sysselsättningsgrad och andel elever med behörighet till gymnasiet både den ekonomiska och den sociala dimensionen.

Gävle kommun och dess bolag tillämpar balanserad styrning som modell för styrning och ledning av verksamheten. Syftet med balanserad styrning är att bredda kommunens styrsystem och tydliggöra samband som har betydelse för kommunens utveckling. Den balanserade styrningen i Gävle kommunkoncern omfattar fyra styrperspektiv. De perspektiv som valts är medborgare och kunder, medarbetare, hållbar tillväxt samt ekonomi. Inom varje styrperspektiv fastställs mål samt beskrivningar av verksamheten. Genom att bredda styrningen säkerställs att hänsyn tas till flera perspektiv vid bedömning av vad som skapar värde och hur dessa samverkar med varandra.

Stratsys är ett operativt IT-verktyg som fungerar som stöd för hela kommunens lednings- och styrningsprocess. Stratsys ger stöd i hela verksamhetsstyrningsprocessen från planering av de kommunövergripande målen till det operativa arbetet med uppföljning, rapportering och analys ute i organisationens verksamheter. Ansvaret för mål, indikatorer och aktiviteter blir tydliggjort i de olika förvaltningarna och verksamheterna i och med att programmet går in i ordinarie lednings- och styrningsprocess.

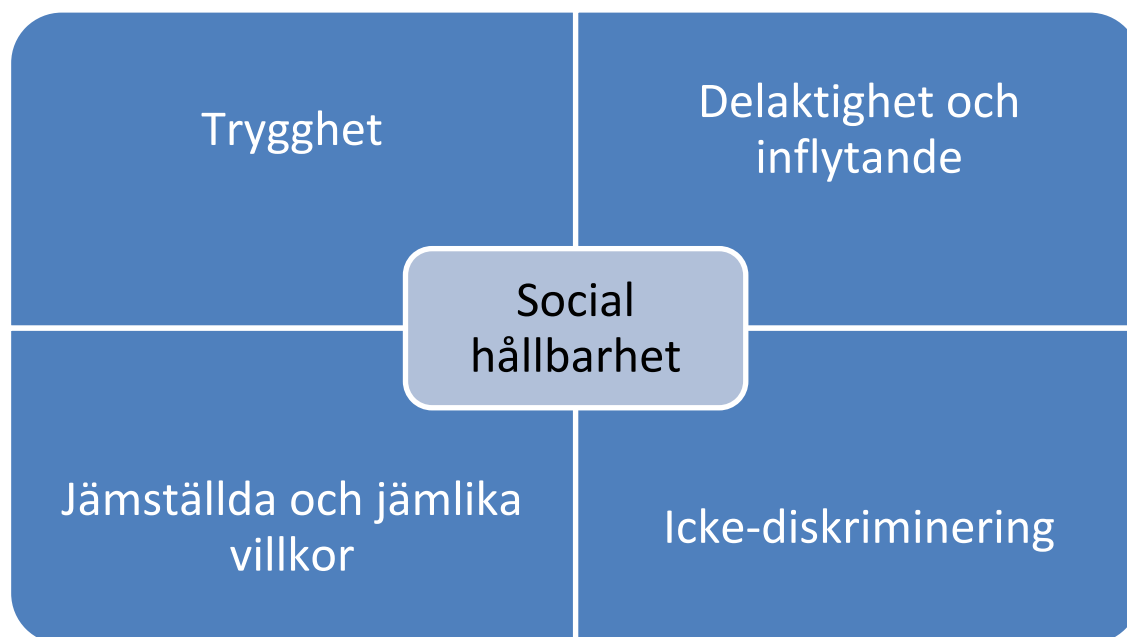
Resurser

Arbetet med social hållbarhet pågår inom Gävle kommunkoncern. Det finns utvecklingsområden som är identifierade i nulägesanalysen och som också är utformade i programmålen. För att nå delmål och mål i programmet så krävs resurser. Stora delar görs och kommer göras inom befintlig budget. De program mål och områden som välfärdsutskottet beslutar som särskilda satsningar med tillhörande aktivitetsplaner resurssätts för att åstadkomma den förbättring och förändring som programmet vill uppnå.

2 Sociala hållbarhetsprogrammets fyra målområden

Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun omfattar fyra målområden med underliggande program mål. Under respektive målområde ges beskrivning av området och den generella viljeinriktningen. I de underliggande program målen anges målen för Gävle kommun.

Beskrivning av Socialt hållbarhetsprogram för Gävle kommun med de fyra målområdena.

Målområde

Trygghet

För att alla i Gävle ska känna trygghet är det viktigt med en helhetssyn som inbegriper såväl fysisk som social och ekonomisk trygghet. Trygghet är något subjektivt och det är därför viktigt att varje enskild människas behov står i centrum och tillgodoses. Att Gävle erbjuder trygga levnadsförhållanden och kan påvisa låg kriminalitet är starka tillväxtfaktorer och en grundsten i ett socialt hållbart samhälle. Det gör kommunen till ett attraktivt alternativ för boende, studier, arbete och etableringar.

Boendeområden och närmiljöer ska erbjuda mötesplatser för människor i olika åldrar och med olika bakgrund och boendeformer. Trygghetsfrämjande åtgärder sker genom att människor görs delaktiga och har inflytande vid utformningen och användningen av allmänna ytor och publika lokaler.

Det trygghetsskapande arbetet handlar därför om att både beakta trygghetsaspekten i planeringsarbetet såväl som att aktivt arbeta med förebyggande insatser inom flera arenor och till alla åldrar. Trygghet ska finnas oavsett ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning och könsidentitet, funktionsförmåga och religion.

Att minska förekomsten av våld i samhället är en viktig del i att skapa ett tryggt samhälle. Våld finns i många olika sammanhang och tar sig olika uttryck. Våld i nära relationer, i hedersrelaterad kontext samt våldsbejakande extremism är exempel på sammanhang som är särskilt viktiga att arbeta förebyggande med. Vissa grupper är särskilt utsatta, samtidigt som mörkertalet kan vara stort vilket gör att kunskapsnivån inom kommunens verksamheter kring våldets karaktär och fördelning i samhället är en viktig förutsättning för att kunna arbeta långsiktigt.

Ett bra och tryggt boende är ett av de grundläggande livsvillkoren för människor. Boende och närmiljön samspelar tydligt med människors hälsa, där en integrerad, trygg och tillgänglig boendemiljö främjar hälsa på såväl individ- som samhällsnivå. På motsatt sätt påverkar hemlöshet, segregerade eller otrygga boendeförhållanden och trångboddhet både hälsan, tilliten och den sociala sammanhållningen negativt i ett område och i en stad⁸. Områden som innehåller en blandning av bostadsformer, verksamheter, kultur, idrott, natur och service attraherar människor under hela dygnet. Det attraherar även olika kategorier av människor. Denna funktionsblandning skapar därmed trygga miljöer som även främjar sociala möten.

Det finns idag socialt ojämlika strukturer i Gävle som även projiceras rumsligt i form av boendesegregation, med områden som avviker och är mer eller mindre socioekonomiskt resursstarka än genomsnittet. Det finns även samband mellan upplåtelseformer och socioekonomisk styrka i ett område. Till exempel är hyresrätter dominerande i de mer resurssvaga områdena. Det är därför viktigt att beakta befintliga strukturer i staden, avseende bland annat upplåtelseformer och boendeformer, vid planeringen.

UN-Habitats riktlinjer rekommenderar en befolkningstäthet på minst 150 individer per hektar för att uppnå en hållbar stad, något som i Gävle endast uppfylls i ett fåtal områden. En hög befolkningstäthet gör att stadens mark kan användas effektivt och ger goda förutsättningar för hållbart resande och bra underlag för offentlig service.

Trygga uppväxtvillkor är grundläggande för att skapa ett tryggt Gävle och det sätter fokus på barn och ungas tillvaro i kommunen. Tidigt främjande och förebyggande insatser bidrar tillsammans med en helhetsförståelse av både barnperspektivet och barnets perspektiv till att Gävle kommun fortsatt arbetar utifrån andemeningen i FN:s konvention om barnets rättigheter.

Med de tre programmålen, Gävle är en kommun fri från våld, Alla i Gävle har trygga boendemiljöer och Barn och unga i Gävle kommun har trygga uppväxtvillkor, fastställs särskilt prioriterade områden som sammantaget bidrar till att Gävle blir en trygg kommun för alla.

Programmål:

Gävle är en kommun fri från våld

Utifrån en noll-vision för våld ska Gävle kommun arbeta för att minska förekomsten av våld i samhället, både det synliga och det våld som finns i det dolda. För att nå dit behöver kommunens förvaltningar och bolag ha en ökad kunskap om vad våld är samt arbeta långsiktigt förebyggande utifrån en helhetssyn på våld som inte enbart begränsas till ett fokus på relationen offer och förövare. Gävle kommunkoncerns verksamheter ska därför ha god kunskap om våldsprevention och ges tillgång till fungerande metoder och arbetssätt för hur våld kan upptäckas, förebyggas samt vilket stöd som finns för utsatta. Utöver förebyggande insatser inriktade mot flera åldrar och arenor så ska trygghetsaspekten beaktas i det kommunala planeringsarbetet.

Delmål: Gävle kommunkoncerns verksamheter ska ha god kunskap avseende våldsprevention samt kännedom om särskilt utsatta grupper. Verksamheterna ska ha tillgång till arbetssätt och metoder för att arbeta våldspreventivt.

---

⁸ Kölegård 2012

Delmål: Gävle kommun ska bidra och verka för en samordning med andra samhällsaktörer, så att både den som blivit utsatt för våld och den som utövar våld, ska mötas av synkroniserade insatser.

Framgångsfaktorer

Att arbeta tidigt och långsiktigt förebyggande med ett våldspreventivt fokus utifrån ett genusperspektiv.

Att genomföra kunskapshöjande insatser avseende våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, våldsbejakande extremism och hatbrott

Att samverka internt och externt med andra samhällsaktörer.

Att skapa rutiner i kommunkoncernens verksamheter i att våga fråga om våld i nära relation.

Medborgardialoger med trygghet i fokus.

Indikatorer

Indikator i Stratsys

Genomförda kunskaps- och kompetenshöjande insatser inom bolag och förvaltningar, (antal genomförda och antal deltagare)

Kontrollindikatorer

Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 invånare (NO7403)

Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning, antal/100 000 invånare (NO7402)

Nöjd region-index – Trygghet (UO0405)

Utsatthet i skolan- unga och våld-

Indikator medborgarenkät VINR (var 3:e år)

Lupp om heder (var 3:e år)

Invånare 16-84 år som avstår att gå ut ensam

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra

Programmål:

Alla i Gävle kommun har trygga boendemiljöer

För att öka den upplevda tryggheten skapar Gävle kommun goda förutsättningar för en trygg och tillgänglig boendemiljö med minskad boendesegregation. Utifrån att boendet är ett viktigt livsvillkor som har en tydlig inverkan på människors hälsa och välmående så ska trångboddhet, otrugga boendeförhållanden och utestängande från bostadsmarknaden motverkas.

Gävle kommun skapar förutsättningar för boendemiljöer som är socialt hållbara och som främjar trygghet, tillgänglighet, tillit och en god och jämlik hälsa. Gävle kommun strävar efter att minska trångboddhet, otrygga boendeförhållanden och hemlöshet. Med utgångspunkt i minskad boendesegregationen i kommunen så ska alla stadsdelar och bostadsområden uppfattas som trygga och attraktiva.

Delmål: Gävle kommun ska utföra sociala konsekvensanalyser i planeringsprocesser.

Delmål: Gävle kommun ska i möjligaste mån verka för att tillgodose bostadsbehov hos de med svag ställning på bostadsmarknaden.

Delmål: Gävle kommun ska ha strategier mot hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Framgångsfaktorer

Utveckling av samverkan och rutiner i förebyggande syfte för att motverka vräkning.

Säkerställande av goda boendemiljöer, särskilt i områden med hög trångboddhet.

Verka för att en likvärdig tillgång till privat och offentlig service i alla livskeden.

Inkludering av perspektivet jämlik hälsa i utvecklingsstrategier.

Samverkan med andra samhällsaktörer och näringsliv för att minska boendesegregationen.

Indikatorer

Styrindikator (Stratsys)

Nöjd Region-Index - Bostäder (U07406)

Kontrollindikatorer

Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal/100 000 invånare (U00915)

Tillgång/väntetid på bostäder

Tillgång/väntetid på bostäder LSS

Tillgång/väntetid på bostäder SÄBO

SÄBO finskspråkig

Trygghet i bostadsområdet (unga, Lupp)

Programsmål:

Barn och Unga i Gävle kommun har trygga uppväxtvillkor

För att skapa en bra start i livet med goda möjligheter att utvecklas ska alla barn och unga ha trygga och goda uppväxtvillkor. Barn och ungas tillvaro i hemmet, familjen, skolan och på fritiden ska vara trygg. Att säkerställa trygga uppväxtvillkor och att arbeta utifrån barnkonventionen berör därför det mesta av kommunkoncernens verksamheter och är därför ett gemensamt ansvar. Barn och unga både berörs och kommer dagligen i kontakt med kommunal verksamhet, och för att säkerställa att vårt arbete sker i linje med andemeningen i FN:s konvention om barnets rättigheter anammar vi ett barnperspektiv som sätter barnets bästa i främsta rummet. Det handlar både om attityder, kunskap och arbetssätt. I Gävle kommun ser vi på barn och unga som en heterogen grupp av självständiga individer som ska bemötas med respekt i alla sammanhang.

Delmål: Gävle kommun fortsätta utveckla förebyggande och tidiga insatser till barn och unga, och vid behov deras vårdnadshavare, som tillhör olika riskgrupper eller som har utvecklat begynnande problem.

Delmål: Gävle kommunkoncerns verksamheter ska finnas i miljöer där barn och unga befinner sig och låta kunskaper om de livsvillkor som finns i området utgöra underlag för planering och innehåll.

Framgångsfaktorer

Utvecklad samverkan och rutiner mellan aktörer och huvudmän som har olika ansvarsområden när det gäller stödet till barn och unga.

Utveckling av trygga mötesplatser.

Långsiktigt och systematiskt omsättande av FN:s barnkonvention i praktiken med fortsatt tillämpning och implementering av Gävle kommuns barnchecklista och andra metodstöd.

Indikatorer

Styrindikator i Stratsys

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (No29049)

Kontrollindikatorer

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (N154189)

Barnchecklistans tillämpning inför beslut till nämnd.

Antal barn i familjer med långvarigt försörjningsstöd.

Trygghet i skolan (Lupp)

Målområde

Jämställda och jämlika villkor

Gävle kommun och dess ekonomiska utveckling liksom inkomstfördelning, lagstiftning, jämlikhet, jämställdhet, demokrati och integration är viktiga förutsättningar för medborgarnas välfärd och för kommunens utveckling.

Ojämlika villkor kommer av förutsättningar, möjligheter, händelser och beslut under livets gång, och att dessa tenderar att förstärka varandra. Att de ojämlikhetsskapande processerna börjar tidigt i livet medför att vikt ska läggas på tidiga insatser, på hälsofrämjande samt skade- och sjukdomsförebyggande åtgärder. Ett aktivt arbete ska bedrivas mot alla åldrar och det är av vikt att försöka bryta ett negativt förlopp i ett tidigt skede.

Den region vi finns i har en gemensam utmaning vad det gäller både utbildningsnivå och andelen som står utanför arbetsmarknaden. Därför ska alla ha jämlika möjligheter att nå ett gott studieresultat och ges förutsättningar att bli en del av arbetsmarknaden. Utbildning är en viktig socioekonomisk faktor och handlar därför om mer än att höja den egna kompetensen. Att ha grundläggande utbildning är också en förutsättning för högre studier och därför grunden för en höjd utbildningsnivå i samhället.

Att människor på lika villkor har tillgång till en aktiv och meningsfull fritid har tydlig inverkan på flera av de områden som inryms i den sociala hållbarheten. Möjliggörandet av möten mellan människor, skapandet av inkluderande mötesplatser, människors engagemang och civilsamhällets betydelse är alla viktiga beståndsdelar av att skapa en attraktiv plats och ett socialt hållbart Gävle

I de tre nedanstående programmålen; Alla i Gävle kommun har jämställd och jämlik hälsa, Alla i Gävle ges förutsättningar att bilda, utbilda sig och bli en del av arbetsmarknaden samt Gävle kommun skapar förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för alla, fastställs prioriterade områden som alla bidrar till att nå det övergripande målområdet: jämställda och jämlika villkor.

Programmål:

Alla i Gävle kommun har jämställd och jämlik hälsa

Utifrån en helhetssyn på vad som påverkar folkhälsan i samhället ska genomsnittliga hälsan öka och fördelas mer jämlikt i Gävle kommun. Åtgärder som påverkar hälsans utveckling sker parallellt även under andra programområden. Gävle kommun har goda möjligheter att påverka många grundläggande bestämningsfaktorer för hälsa. Arbetet med att nå jämställd och jämlik hälsa är en del av det strategiska och långsiktiga arbete som utförs av Gävle kommun.

Programmålet syftar till att följa invånarnas hälsoutveckling över tid och säkerställa att det sker ett systemiskt arbete för att bibehålla och öka förutsättningarna för en god och jämlik hälsa. Det innebär att undanröja formella hinder, men också aktiva åtgärder för att skapa mer likvärdiga förutsättningar inom till exempel skola, kultur, fritid samt hälso- och sjukvård.

Delmål: Gävle kommun ska utifrån ett hälsofrämjande synsätt tillhandahålla stödande livsmiljöer och öka frisk- och skyddsfaktorerna för invånarna.

Delmål: Gävle kommun ska ha utvecklat åtgärder för att minska hälsoskillnader utifrån socioekonomiska faktorer och till särskilt utsatta grupper.

Framgångsfaktorer

Identifiera hälsoskillnader utifrån socioekonomiska faktorer och särskilt utsatta grupper

Utveckling av tidiga främjande och förebyggande insatser för att minska hälsoskillnader i samhället.

Stödja en positiv utveckling av den psykiska hälsan i befolkningen.

Öka kunskapen kring de åtgärder som behöver göras för att minska skillnader i hälsa i samhället

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (UO1405)

Kontrollindikatorer:

Invånare 16-84 år med nedsatt psykiskt välbefinnande, andel (UO1406)

Återstående medellivslängd vid födseln, män (NO0923)

Återstående medellivslängd vid födseln, kvinnor (NO0925)

Självskattat hälsa, unga, uppdelat på kön (LUPP)

ANDT indikatorer

Ohälsa dagar

Programmål:

Alla i Gävle kommun ges förutsättningar att bilda, utbilda sig och bli en del av arbetsmarknaden

Andel av befolkningen som står utanför arbetsmarknaden ska minska och kompetensbehoven på arbetsmarknaden ska mötas i högre utsträckning. För att uppnå en likvärdig utbildning ska skolan kompensera för individers skilda förutsättningar. Kompetenser och kunskaper finns hos alla individer, men de ser olika ut. Utbildning på gymnasienivå ger ökade möjligheter till arbete och Gävle kommun ska arbeta aktivt med att ge förutsättningar till alla att fullfölja gymnasiet med godkända betyg. Utbildning på gymnasienivå är också en förutsättning för högre studier

och för en höjd utbildningsnivå i samhället. Insatser ges och behöver även i framtiden ges fortlöpande i Gävle kommun för att ge stöd till att höja utbildningsnivån hos både barn och unga. Utbildning handlar även om möjliga utbildningsvägar för vuxna och att det ska finnas möjligheter att finansiera sina studier.

Delmål: Gävle kommun ska motverka skolmisslyckanden genom att tidigt identifiera elever som inte klarar kunskapsmålen eller har andra svårigheter, och tidigt erbjuda adekvat stöd för att säkerställa att barn och unga får möjlighet att nå sin fulla potential.

Delmål: Gävle kommun ska skapa en god, tillgänglig lärandemiljö i skolan med utgångspunkt i det ömsesidiga sambandet mellan hälsa och lärande

Delmål: Gävle kommun ska utifrån en god kännedom om möjliga utbildningsvägar för barn, ungdomar och vuxna och arbeta för att möta de kompetensbehov som finns på arbetsmarknaden.

Delmål: Gävle kommun ska verka för att fler kommer i arbete.

Framgångsfaktorer

Stärka förutsättningarna till fullföljd gymnasieutbildning.

Utveckling av samverkan både internt inom kommunen, men även med externa parter.

En andel av kommunens tjänster ska gå till personer med funktionsnedsättning.

Utveckling av icke-formella utbildningsvägar och god samverkan mellan skola och arbetsliv.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram (N15428)

Kontrollindikatorer:

Invånare 17-24 år som varken studerar eller arbetar, andel (NO2906)

Gymnasieelever med examen inom 4 år, andel (N17461)

Andel gy-examen

Sysselsättning (unga/vuxna kön och etnicitet)

Examen (kön/etnisk bakgrund)

Programmål:

Gävle kommun skapar förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för alla

Gävle kommun skapar förutsättningar för att alla människor, på lika villkor ska ha en aktiv och meningsfull fritid. I Gävle ska det vara lätt att kunna engagera sig och hitta eller skapa en plats för att kunna utveckla sina intressen tillsammans med andra och därigenom skapa möten mellan människor. Det är viktigt att de människor som finns i kommunen själva är medskapare av aktiviteter för att skapa en meningsfull fritid. Aktiviteterna ska vara av inkluderande och anpassad karaktär så de inte upplevs diskriminerande. I Gävle kommun bidrar civilsamhället till

Syn18

ett rikt utbud av aktiviteter. Att skapa attraktiva offentliga rum med mötesplatser där fler vill och kan vara med och genomföra aktiviteter under en större del av dygnet och året är av vikt.

Delmål: Gävle kommun ska främja hälsa genom att öka tillgången till fritidsaktiviteter.

Delmål: Gävle kommun ska fortsätta verka för en meningsfull fritid i nära samverkan- och med goda relationer till civilsamhällets aktörer.

Delmål: Gävle kommun ska i samverkan med civilsamhällets aktörer tillhandahålla tillgängliga och inkluderande fritidsaktiviteter inom- och utomhus.

Framgångsfaktorer

Fortsatt utveckling med mångfald av mötesplatser.

Förbyggande av social och ekonomisk utsatthet hos barn och unga.

Utveckling av medborgardialog och samverkan för att skapa förutsättningar för inflytande.

Indikatorer

Indikator i stratsys:

-

Kontrollindikatorer:

Nöjd medborgar-index – Kultur (UO9401)

Nöjd medborgar-index – Idrott- och motionsanläggningar (UO9406)

Hur mycket det finns att göra på fritiden, unga (LUPP)

Fritidsgårdar/ungdomsgårdar, antal/10 000 invånare (UO9836)

Lupp- socialt och kulturellt deltagande

Mötesplatser medborgarenkät SCB nöjdhet med utbud

Målområde

Delaktighet och inflytande

Att människor känner tillit och har förtroende till varandra och till samhällets institutioner är grundläggande för demokratin och för en hållbar utveckling. Om tilliten är låg och det finns stora skillnader i tillit mellan olika samhällsgrupper ökar risken för ekonomiska och hälsomässiga klyftor. Gävle kommun ska sträva efter ett inkluderande samhälle där alla har rätt till delaktighet. Ett samhälle där alla ska ta ansvar och ha lika möjligheter till att bidra och gemensamt utveckla.

Barn och unga är vår framtid, men en ung person måste också vara viktig här och nu. Att sätta barnets bästa i första rummet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter. Genom att barn och unga alltid får möjlighet att påverka i de frågor som berör dem säkerställer vi i Gävle kommun ett barnrättsperspektiv.

Gävle kommun har ett stort ansvar i att öka både den fysiska och språkliga tillgängligheten. Med en god tillgänglighet skapas möjlighet för alla att delta i idrotts- och kulturlivet både som utövare och som besökare. För att kunna ta sig till skola, arbete och fritidsaktiviteter behöver kollektivtrafiken ha en god tillgänglighet och användbarhet. Även tillgång till cykel- och gångvägar som möjliggör självständiga förflyttningar är av vikt. Text, information och blanketter ska vara enkelt utformade gärna med symboler för att vara tillgänglig. Det är även av vikt att bli bemött på något annat språk än svenska. Kommunen ska därför så långt det är möjligt kunna möta kommuninvånarna på deras eget språk

Att ha en fungerande samverkan med civilsamhällets aktörer är av betydelse för att effektivt arbeta på lokal nivå mot en hållbar utveckling. Civilsamhället är både en arena för delaktighetsskapande och utgör aktörer i det arbetet. Flera kommuner har arbetat framgångsrikt med medborgardialoger och framtagande av överenskommelser med civilsamhället. En sammanställning och utvärdering är gjord av Sveriges kommuner och landsting som visar på goda sådana exempel⁹.

En viktig del av den svenska minoritetspolitiken är att stärka de nationella minoriteternas egenmakt så att de kan kräva sin rätt i majoritetssamhället och inte behöva vara beroende av majoritetssamhällets välvilja och engagemang för att få sina rättigheter respekterade. Gävle kommun ska informera nationella minoriteter om deras rättigheter enligt minoritetslagen samt ge minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska särskilt främjas.

De fyra programmålen; Gävle kommun verkar för delaktighet och reellt inflytande, Gävle är en tillgänglig kommun, Gävle kommun har ett strukturerat och gott samarbete med civilsamhället och Gävle kommunkoncerns verksamheter har god kunskap om och respekt för nationella minoriteternas rättigheter är prioriterade områden som alla bidrar till att nå målområde Delaktighet och inflytande

Programsmål

Gävle kommun verkar för delaktighet och reellt inflytande

Människors delaktighet i- och förtroende för Gävle kommunkoncern ska öka. Känslan av samhörighet och möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för en fungerande demokrati och för människors välbefinnande. Gävle kommun arbetar på medborgarnas uppdrag och har ett särskilt ansvar för saktighet och opartiskhet. Gävle kommunkoncern ska därför sträva mot ett ökat inflytande för invånarna i den egna organisationen och för att förtroendet för Gävle kommun bland allmänheten ska öka. Kommunkoncernen ska både uppfattas som och vara en tillgänglig organisation som möjliggör ett reellt inflytande.

Gävle kommunkoncern ska våga prova nya vägar att nå ut med information och skapa dialog, och sträva mot att bli en föregångare för demokratiarbete. Nya former för dialog behöver utvecklas för att skapa delaktighet och samverkan, där särskilt civilsamhället är en viktig aktör.

Barn och unga ska kunna komma till tals i frågor som berör och intresserar dem. Barn är fullvärdiga och kompetenta individer och ska mötas med respekt och i ögonhöjd. Det innebär att

---

⁹ SKL: Dialoger och överenskommelse med civilsamhället 2014

Delmål: Gävle kommunkoncerns förståelse för barn och ungas villkor och behov ska öka i hela organisationen och barnets bästa ska beaktas vid beslut som både direkt och indirekt berör unga.

Delmål: Gävle kommunkoncern ska ha flera olika former för dialog och samverkan med allmänheten.

Delmål: Gävle kommunkoncern ska ha metoder för dialog och samråd med barn och unga för att möjliggöra delaktighet och inflytande.

Framgångsfaktorer

Gävle kommunkoncern arbetar innovativt för att nå de grupper som idag är delaktiga i lägre utsträckning.

Utveckling av e-tjänst och digitala former att skapa förutsättningar för inflytande.

Vidareutveckling av medborgarenkäter i relation till social välfärd.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Nöjd inflytandeindex (U00408)

Kontrollindikatorer

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (U01413)

Valdeltagande i senaste kommunvalet (NO5401)

Förtroende för politik

Förekomst råd och medborgardialog

Delaktighetsindex

Nöjd inflytande index (info, förtroende, kontakt, påverkan)

Programmål:

Gävle är en tillgänglig kommun

Gävle kommun skapar förutsättningar för ett tillgängligt Gävle, där alla kan leva oberoende och självständigt samt delta fullt och jämlikt i samhället. Utbildning behöver anpassas utifrån individens förutsättningar, vilket skapar kvalifikationer för arbetsmarknaden och i övriga livet. Arbete och meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktig i samhället. Kommunen har därför också ett särskilt viktigt ansvar som arbetsgivare. Att samverka tillsammans med andra samhällsaktörer är en förutsättning för att ett framgångsrikt arbete.

Delmål: Gävle kommun ska säkerställa en pedagogiskt, socialt och fysiskt tillgänglig lärmiljö i förskola och skola.

Delmål: Gävle kommun ska säkerställa att tillgänglighetsperspektivet finns med och synliggörs i behovsanalyser och insatser gällande utbildning och sysselsättning.

Framgångsfaktorer

Aktivt och kontinuerligt förbättringsarbete i samverkan med andra relevanta samhällsaktörer.

Den fysiska miljön, kommunikationer och publika lokaler i Gävle kommun är tillgängliga för alla.

Gävle kommun kommunicerar lättillgängligt, på flera språk, med symboler eller bilder och på ett inkluderande sätt där kommunens mångfald synliggörs.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Fysisk tillgänglighet (U00470)

Kontrollindikatorer

Arbetsmarknad

Idrott

Kultur

Utbildning

Nöjd inflytande-index – information (U00409)

Programmål:

Gävle kommun har ett strukturerat och gott samarbete med civilsamhället

Gävle kommun ska ha en välutvecklad samverkan med civilsamhället för att gemensamt möta utmaningar i samhället och bidra till ett stärkt civilsamhälle och en socialt hållbar utveckling.

Civilsamhällets aktörer utgörs av de föreningar, stiftelser och övriga organisationer, nätverk och sammanslutningar av människor som agerar tillsammans i gemensamma intressen.

Ett starkt civilsamhälle utgör en av grunderna för tillit och förtroende i samhället. Hos civilsamhällets organisationer bedrivs verksamheter som är centrala för socialt hållbar samhällsutveckling och minskade hälsoskillnader i befolkningen. Civilsamhällets aktörer spelar en betydelsefull roll i att fungera som en länk mellan invånare och beslutsfattare men också som ett stöd i arbetet i kommunens alla områden.

Delmål: Gävle kommun ska verka för utveckling av samverkan som möjliggör dialog med civilsamhället och mellan civilsamhällets aktörer

Delmål: Gävle kommun ska verka för framtagandet av överenskommelser med civilsamhället.

Delmål: Gävle kommun ska utveckla en plattform och arena för civilsamhällets utbud av aktiviteter.

Delmål: Gävle kommun ska tillsammans med civilsamhällets aktörer erbjuda attraktiva och värdeskapande former av frivilliga arbetsinsatser.

Framgångsfaktorer

Riktlinjer och information om stöd som ges till civilsamhället.

Utveckling av ett strukturerat samarbete med civilsamhället för att hitta gemensamma lösningar för en hållbar kommun.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Antal genomförda dialogtillfällen med civilsamhällets aktörer utifrån områdena i Socialt hållbarhetsprogram.

Kontrollindikatorer:

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (UO1413)

Programmål:

Gävle kommunkoncerns verksamheter har god kunskap om och stärker respekten för nationella minoriteters rättigheter

Gävle kommunkoncern ska genom strukturerat minoritetspolitiskt arbete i samråd med kommunens nationella minoriteter¹⁰ öka kunskapen om de nationella minoriteterna i den egna organisationen för att stärka respekten för dessa i samhället. Kommunen har i uppdrag att säkerställa att alla invånare som hör till de nationella minoriteterna får sina rättigheter tillgodosedda gällande språk, kultur och information. God kunskap om de nationella minoriteternas rättigheter säkerställer att beslut fattas och prioriteringar görs inom olika verksamhetsområden utifrån dessa grunder. Att synliggöra de nationella minoriteternas historiska och nuvarande närvaro i kommunen är av vikt för att stärka respekten för dessa grupper.

Delmål: Gävle kommun ska främja ett mer språkbevarande klimat och särskilt barns möjligheter att lära sig sitt nationella minoritetsspråk.

Delmål: Gävle kommun ska utveckla och hitta effektiva sätt att motarbeta diskriminering så att ingen kommuninvånare behöver dölja sin kulturella identitet.

Delmål: Gävle kommun ska samråda med samtliga nationella minoriteter som finns representerade i kommunen.

---

¹⁰ Sveriges nationella minoriteter är: sverigefinnar, romer, samer, tornedalingar och judar

Framgångsfaktorer

Förankring och spridning av arbetet med de nationella minoriteternas språk och kultur.

Möjliggöra de nationella minoriteternas tillgång till modersmål och språkbruk.

Kunskaphöjande insatser om minoritetslagstiftningen och samtliga nationella minoriteters rättigheter.

Gävle kommun säkerställer finsk språkkompetens då Gävle kommun hör till Finskt förvaltningsområde.

Kommunen arbetar med romsk inkludering utifrån den nationella strategin för romsk inkludering (Skr. 2011/12:56)

Språk- och kulturkompetens eftersträvas i samverkan med minoriteterna

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Antal minoritetsgrupper som Gävle kommun har aktivt samråd med

Kontrollindikatorer:

Antal nat.min språk som Gävle kommun informerar på

Antal elever inom alla skolformer i Gävle kommun som tar del av modersmålsundervisning för nat.min.språk

Målområde

Icke-diskriminering

Gävle kommun bär en nyckelroll och har ett ansvar för efterlevnad av de mänskliga rättigheterna i praktiken, detta både utifrån att vara en samhälls-, demokrati- och välfärdsaktör samt utifrån ett arbetsgivarperspektiv. Utvecklingen i dagens samhälle är komplex. Det finns ett starkt stöd i samhället för öppenhet och inkludering men samtidigt vittnar många om ett hårdare samhällsklimat där diskriminering och rasism visar sig allt tydligare. Engagemanget för människors lika värde och tillgångar till rättigheter och möjligheter är stort och det är ett engagemang som Gävle kommun ska ta fasta på. En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen innebär att någon missgynnas eller kränks med samband sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Skyddet mot diskriminering är en av hörnstenarna i arbetet för de mänskliga rättigheterna. Området omfattar åtgärder för att förebygga diskriminering på grund av någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Andra frågor som är kopplade till detta område är åtgärder mot rasism, homofobi och andra liknande former av intolerans. Åtgärder som syftar till att förebygga och motverka diskriminering är grundläggande i en demokrati.

Ett aktivt arbete för principen om alla människors lika värde är fortsatt av vikt, såväl i Sverige som i olika internationella sammanhang. De nedanstående programmålen; Gävle

kommunkoncerns verksamheter arbetar rättighetsbaserat och Gävle kommunkoncerns verksamheter har ett respektfullt bemötande utifrån ett inkluderande förhållningssätt är prioriterade områden som bidrar till att nå målområdet icke-diskriminering.

Programsmål:

Gävle kommunkoncerns verksamheter arbetar rättighetsbaserat

Genom att arbeta rättighetsbaserat ökas förståelsen för hur kommunkoncernens verksamheter kan applicera ett rättighetsperspektiv i det dagliga arbetet. Genom att arbeta aktivt med respekten och förverkligandet av de mänskliga rättigheterna blir dessa både ett mål och ett medel. Vidare berör detta också hur centrala styrdokument utformas, men också betydelsen av att ha det perspektivet vid utformning av handlingsplaner. Arbetet avser även uppföljning av integreringen av mänskliga rättigheter i verksamheten med indikatorer. Arbetet kan också speglas i värdegrund för verksamheten. Gävle kommunkoncern har en värdegrund som är framtagen för kommunen ” För att göra rätt saker och agera klokt i vår vardag är det viktigt att vi utgår från gemensamt uttalade värderingar. Värderingar som uttrycker vår väg för att på bästa sätt tillgodose våra medborgares och kunders gemensamma intressen”.

Delmål: Gävle kommunkoncerns verksamheter ska tillämpa ett rättighetsbaserat arbete.

Delmål: Gävle kommunkoncern ska ha sociala krav i upphandling och inköp.

Framgångsfaktorer

Gävle kommuns verksamheter har kunskap om samtliga diskrimineringsgrunder och metoder för att motverka och strukturerat följa upp diskriminering

Gävle kommunkoncerns verksamheter har god kunskap om och beaktar de mänskliga rättigheterna.

Fortsatt tillämpning och implementering av Gävle kommunkoncerns barnchecklista och ökad kunskap om barnkonventionen inom verksamheterna.

Rutin för säkerställande av krav vid upphandling som säkerställer sociala krav

Aktivt arbete med ECCARs tiopunktsprogram.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

Genomförda kunskaps- och kompetenshöjande insatser inom bolag och förvaltningar, (antal genomförda och antal deltagare)

Kontrollindikatorer:

Tillämpning och utveckling vida användande av barnchecklistan för säkerställandet av barnrättsperspektivet inför beslut i nämnd/fullmäktige

Avtalstrohet avseende sociala krav i upphandling

Programmål:

Gävle kommunkoncerns verksamheter har ett respektfullt bemötande utifrån ett inkluderande förhållningssätt

Gävle kommunkoncern ska säkerställa ett respektfullt bemötande och verka för icke-diskriminering i hela koncernen genom att motverka strukturer och normer som begränsar individer.

Bemötande handlar om ett samspel mellan människor och den inställning som personer har till varandra och hur det kommer till uttryck i tal, handlingar, gester, ansiktsuttryck och tonfall.

Med hjälp av ett inkluderande och normkritiskt perspektiv kan vi få syn på, och förändra, begränsande strukturer och normer, i stället för att försöka få enskilda individer att passa in i mallen. Detta innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är ” normalt ” och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt. Genom att strukturer förändras, i stället för att individer anpassas, finns förutsättning för hållbar och långsiktig inkluderande systemförändring. Normkritik kan ses som ett verktyg, med vilket verksamheter kan skapa egna förutsättningar till förändring av strukturer.

Delmål: Gävle kommuns verksamheter ska ha kunskap om normkritiskt förhållningssätt och hur detta kan omsättas i praktisk handling i vardagsarbetet.

Delmål: Gävle kommuns verksamheter ska erbjudas service- och bemötandebildning för att utveckla det respektfulla bemötandet.

Delmål: Gävle kommun bemötandeombud marknadsförs och utvecklas för att tillvarata de synpunkter som medborgarna vill lyfta.

Framgångsfaktorer

Gävle kommunkoncerns verksamheter tillämpar kommunens värdegrund.

Jämställdhets- och mångfaldsperspektivet finns på alla nivåer och integreras i alla verksamheter.

Internt framtagna HBTQ- certifiering som är införd i koncernen.

Indikatorer

Indikator i Stratsys:

-

Kontrollindikatorer:

Nöjd inflytande-index – information (UO0409)

Informationsindex för kommunens webbplats (OU0415)

Upplevd diskriminering, skolenhet utsatthet, MAU utsatthet, lupp(ej årligen)

3 Definitioner och beskrivning av begrepp

Barn och unga – barn är enligt FN:s konvention om barnets rättigheter varje människa under 18 år. Ungdom är enligt Sveriges ungdomspolitik personer mellan 13-25 år.

Civilsamhället – definieras i Sveriges politik för det civila samhället som ”en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen”. Civilsamhällets aktörer utgörs av de föreningar, stiftelser och övriga organisationer, nätverk och sammanslutningar av människor som agerar tillsammans i gemensamma intressen. *(Riksdagen)*

Demokrati - Demokrati handlar om alla människors lika värde och rättigheter och om möjligheten att vara med och bestämma. I Sverige finns rättigheterna angivna i grundlagen. Där står det att all offentlig makt utgår från folket och att riksdagen är folkets främsta företrädare. Riksdagen är på så sätt en mycket viktig del i den svenska demokratin. Vart fjärde år är det val till riksdagen och då ska medborgarna utse 349 riksdagsledamöter. De ska representera människorna i Sverige och ledamöterna ska se till att folkets vilja genomsyrar besluten som riksdagen fattar. *(Riksdagen)*

Diskrimineringsgrunder - det finns sju diskrimineringsgrunder som omfattas av lagens diskrimineringsförbud: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. *(Diskrimineringsombudsmannen)*

ECCAR- European Coalition of Cities Against Racism. ECCAR är ett nätverk av städer i Europa som vill stärka arbetet mot rasism och diskriminering. Det svenska nätverket, Kommuner mot rasism och diskriminering, samordnas av SKL, som tillsammans med deltagande kommuner anordnar ett antal nätverksträffar per år med fokus på kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. Gävle kommun är medlem SKL: s nätverk. *(Se SKL:s hemsida för att ta del av 10 punktsprogrammet)*

FN:s konventioner - Det internationella arbetet för mänskliga rättigheter tar sin utgångspunkt i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948. De rättigheter som inryms i förklaringen har senare förts in och vidareutvecklats i ett antal konventioner som är bindande för de anslutna staterna. En stor majoritet av världens länder har anslutit sig till konventionerna. Tillsammans utgör de ett universellt ramverk för arbetet med de mänskliga rättigheterna. *(Regeringen)*

Funktionsnedsättning- definieras som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. *(Socialstyrelsen)*

Folkhälsa - Folkhälsa är, till skillnad mot individens hälsa, ett begrepp för hela befolkningens samlade hälsa. Det tar hänsyn till både nivå och fördelning av hälsan. En god folkhälsa innebär alltså att hälsan är så god som möjligt och samtidigt så jämnt fördelad som möjligt bland olika grupper i samhället. *(SKL)*

Förebygga - förhindra i förväg, minska risken att någonting ska ske.

Hatbrott - Hatbrott definieras som hets mot folkgrupp, olaga diskriminering och alla andra brott där ett motiv varit att kränka en person, en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller annan liknande omständighet. *(Polisen)*

HBTQ- Hbtq är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner samt andra personer med queera uttryck och identiteter. *(RFSL)*

Hälsa- fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, och inte endast frånvaro av sjukdom eller skada. (WHO)

Indikator- För att mäta förändring behöver konkreta tecken på denna förändring identifieras för att kunna jämföras med den ursprungliga situationen. Det konkreta tecknet på förändring kallas indikator. En indikator kan därmed sägas vara: en mätbar företeelse som visar eller indikerar tillståndet i ett större system. Genom att följa en indikator över tid är det möjligt att få en uppfattning om utvecklingen inom utvalda områden. (Hållbarhetsrapport Malmö stad 2015)

Jämlikhet - betyder att alla människor har samma värde och ska behandlas likvärdigt, oavsett till exempel etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Ordet jämlikhet kommer från FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från år 1948. (Regeringen)

Jämställdhet - jämlikhet mellan kvinnor och män som ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Området omfattar bland annat frågor som makt, inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. (Regeringen)

Livsvillkor- förutsättningar för människors levnadsförhållanden och som ofta ligger utanför den enskilda individens omedelbara kontroll. Livsvillkoren omfattar t.ex. socioekonomisk bakgrund och det samhällssystem individen lever (Socialstyrelsen)

Mänskliga rättigheter (MR) – en del av folkrätten och reglerar relationen mellan staten och enskilda individer. MR är ett juridiskt system som begränsar statens makt över individen och som samtidigt fastslår vissa skyldigheter för staten gentemot individen. I Sverige skyddas de mänskliga rättigheterna av tre grundlagar: regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Lagarna säger att staten och kommunerna ska arbeta för att trygga rätten till arbete, bostad och utbildning för alla invånare. (Regeringen)

Nationella minoriteter - De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (som även är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar. De historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. (Regeringen)

Normer - I ett normkritiskt förhållningssätt granskas och ifrågasätts normer som kan verka exkluderande och ta sig uttryck i exempelvis kränkningar, trakasserier, mobbing, diskriminering, vardagsrasism och negativ särbehandling. Ett normkritiskt förhållningssätt möjliggör därmed ett inkluderande genom att belysa och förändra strukturer som kan verka exkluderande.

Rättighetsbaserat arbete- Att arbeta rättighetsbaserat innebär att Gävle kommuns arbete med mänskliga rättigheter både är ett mål och ett medel för att uppnå målet. Det innebär ett aktivt arbete för att mänskliga rättigheter både ska respekteras och förverkligas inom den egna organisationen. Detta sker genom ett fokus på att ingen individ eller grupper av individer diskrimineras eller får sina rättigheter kränkta.

Segregation - Segregation handlar om att människor lever åtskilda, ofta beroende på skillnader i socioekonomisk bakgrund. Segregation förekommer i många olika sammanhang, som mellan skolor, på arbetsmarknaden eller mellan bostadsområden, och leder till ojämlika livsvillkor. Segregationen är relationell, vilket innebär att den definieras av relationer mellan minst två poler och att utvecklingen i de olika polerna påverkar varandra. Det är alltså inte en skola eller en stadsdel som är segregerad, utan en hel kommun eller region. (Myndigheten mot segregation)

Våld i nära relationer - Våld i nära relationer är mellan makar, sambor, särbor, före detta partner, mellan föräldrar/vårdnadshavare och barn och mellan släktingar. Våld är varje handling riktad mot annan person som skadar, smärtar eller kränker. Det är också en

våldshandling att tvinga någon att göra något mot sin vilja, eller att tvinga någon att sluta med något hon eller han vill. Våld kan vara psykiskt, fysiskt, sexuellt, försummelse, ekonomiskt utnyttjande och hedersrelaterat våld och förtryck.

Hedersrelaterat våld och förtryck - har sin grund i kön, makt, sexualitet och kulturella föreställningar om dessa. När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld, våld och dödligt våld. (*Regeringen*)

Våldsbejakande extremism – Ideologier som bejaktar och legitimerar våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer där terrorism är en metod som används av våldsbejakande extremistiska grupperingar och individer. (*Regeringen*)

Processen för framtagandet av programmet

Beslut togs i kommunstyrelsen i augusti 2015 att uppdra till kommunledningskontoret att utreda ett samlat och strategiskt Socialt hållbarhetsprogram (SHP) för Gävle kommunkoncern. Enheten för social hållbarhet fick i uppdrag att utforma programmet. För arbetet utsågs en politisk styrgrupp med representanter från kommunstyrelsen. De utsedda ledamöterna var Jan Myléus (KD), Pekka Seitola (M), Åsa Wiklund Lång (S), Gin Akgül Hajo (V) samt Mattias Eriksson (SD). Styrgruppen har under framtagandet av programmet haft andra ledamöter såsom Roger Persson (MP), Ann -Helen Persson (C) och Helen Åkerlind (L).

Under perioden hösten 2016 till juni 2017 ingick enheten för social hållbarhet i ett utvecklingsprojekt ”Mänskliga rättigheter i styrning och ledning”, tillsammans med Sveriges kommuner och landsting, med syftet att utveckla former för hur mänskliga rättigheter kan integreras i styrning och ledning på lokal och regional nivå. I projektet deltog medarbetare på enheten för social hållbarhet, men även ansvariga personer för ledningssystemet stratsys inom Gävle kommun. I utvecklingsprojektet deltog totalt 11 kommuner och tre landsting och regioner. Arbetet utmynnade i en sammanställning av nyckeltal och indikatorer av vikt för mänskliga rättigheter på databasen Kolada (Kommun och landstingsdatabasen). Dessa nyckeltal och indikatorer ingår i det sociala hållbarhetsprogrammet i både nulägesbeskrivning och i programmålen. Projektet finns beskrivet i en inspirationsskrift Mänskliga rättigheter i ledning och styrning som finns tillgängligt på Sveriges kommuner och landstings hemsida.

I april 2016 genomfördes en workshop med ca 55 förtroendevalda. Styrgruppen för programmet beslutade att en person per parti från respektive nämnd eller bolagsstyrelse skulle delta. Vid workshopen genomfördes en presentation av begreppet social hållbarhet och fyra programområden; trygghet, jämställda och jämlika villkor, delaktighet och inflytande och icke-diskriminering. De förtroendevalde fick möjlighet att i olika grupper identifiera utvecklingsbehov under respektive mål för Gävle kommun. De fick även i uppdrag att definiera och beskriva begreppet social hållbarhet och hur det lokala arbetet med säkerställandet av mänskliga rättigheter bedrivs.

De förvaltningar och bolag som efterfrågat en genomgång av programmets innehåll har fått ta del av programmets inriktning och målområden, program mål och delmål.

Under januari 2017 genomfördes en workshop med stöd av extern konsult inom processtöd för att få in synpunkter på de då framtagna programövergripande målen och programmålen. Inbjudan till workshopen gick till tjänstepersoner med uppdrag och kunskap inom området social hållbarhet i Gävle kommunkoncern. Totalt deltog 25 personer på workshopen.

En presentation genomfördes av programmet och dess innehåll på Funk i 4D i oktober 2017, ett två dagars seminarium och föreläsningar om mänskliga rättigheter och funktionshinderpolitiska frågor med fokus på kultur och tillgänglighet.

I kommunstyrelsen togs beslut om sändlistan för remittering av programmet och i november 2017 så skickades programmet på remiss till Gävle kommunkoncern och flertalet aktörer i civilsamhället.

Bilaga med nulägesbeskrivning Gävle kommun 2018

Inledning nuläge

Målområdena i programmet; trygghet, jämställda och jämlika villkor, delaktighet och inflytande samt ickediskriminering tangerar och berikar varandra. Indikatorerna som följs kopplat till programmålen och delmålen har också koppling till de övriga målområdena.

Indikatorerna i nulägesbeskrivningen ger en bild av nuläge och trend för Gävle kommun och har också varit grund för de utvecklingsområden med tillhörande program mål som finns i programmet. Indikatorerna är inte heltäckande men de ger en grundläggande bild av nuläge, utvecklingen framåt och vilken riktning arbetet framåt behöver ta med syfte att bidra till en socialt hållbar utveckling.

En del av indikatorerna kan placeras under mer än en kategori men har placerats där de i huvudsak hör hemma. Statistiken hämtas från olika källor och vilka mätår som presenteras varierar från indikator till indikator, beroende på tillgång till data.

1 Indikatorer för målområde Trygghet

Medborgarnas skattning av trygghet har förändrats över tid enligt SCB:s medborgarundersökning. I tabellen nedan noteras att män skattar lägre 2017 jämfört med tidigare år. Kvinnor skattar tryggheten lägre än män, vilket noteras även i andra, till antalet invånare, jämförbara kommuner som Eskilstuna, Karlstad, Örebro, Sundsvall och Umeå. Umeå skattas högst bland dessa kommuner med värde 64 för kvinnor och 68 för män, dock har även Umeå en nedåtgående trend.

Nöjd Region index Trygghet	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Män	53	54	50
Kvinnor	44	45	45
Total	49	50	48

Medborgarnas bedömning av hur tryggt det är i kommunen, skala 0–100. Utgår från frågorna: "Hur ser du på hur tryggt och säkert du kan vistas utomhus på kvällar och nätter?", "Hur ser du på hur trygg och säker du kan känna dig mot hot, rån och misshandel?" och "Hur ser du på hur trygg och säker du kan känna dig mot inbrott i hemmet?". Källa SCB:s medborgarundersökningar *Nöjd Region index Trygghet (U00405)*.

1.1 Program mål "Gävle är en kommun fri från våld"

Att minska förekomsten av våld är nödvändigt för att skapa ett tryggt samhälle. Våld finns i många sammanhang och tar sig olika uttryck. Våld i nära relationer, i hedersrelaterad kontext och våldsbejakande extremism är områden där det finns särskilda uppdrag att arbeta förebyggande i Gävle kommun.

Anmälda våldsbrott

I Gävle kommun anmäldes 1043 våldsbrott år 2016 att jämföra med statistiken för riket som låg på 1135 anmälda brott. Trenden i Gävle kommun följer andra jämförbara kommuner med ett invånarantal på mellan 100 000 och 199 000, såväl som trenden för riket. I jämförelse med alla kommuner i riket har Gävle haft bland de 25% sämsta utfallen under 2014 och 2015, men under 2016 hamnar vi bland 50% i mittenfåran då anmälningarna minskat.

Anmälda våldsbrott i kommunen	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Total	1074	1 145	1 043

Anmälda våldsbrott i kommunen, antal/100 000 invånare (NO7403)

Avser summering av: Dödligt våld, Försök till mord eller dråp, Misshandel inkl. grov, Våldtäkt inkl. grov, Grov kvinnofridskränkning, Grov fridskränkning, Olaga förföljelse, Våld mot tjänsteman och Rån inkl. grovt, antal/100 000 inv. Brotten är en aggregering av kommunerna i länet. Fr.o.m. 2015 så avses endast de brott som kunnat härledas till en kommun. Tidigare år fanns det med brott som begåtts i länet men inte kunnat kopplas till en specifik kommun. Källa: *BRÅ*

Anmälda brott kvinnofrid

Statistiken för anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i Gävle kommun har under den angivna perioden i tabellen nedan visat på en fallande trend. I jämförelse med kommuner med ett invånarantal mellan 100 000 och 199 000 så har även de senare en fallande trend med ett utfall på 13–15 anmälningar. Utfallet i Gävle kommun kan också jämföras med genomsnittet för riket som de senaste fyra åren legat på 19 anmälda brott per 100 000. Det vanliga är att tolka Gävles utfall som positivt då anmälningarna minskat år 2017. I den senaste medborgarundersökningen i Gävle kommun om våld i nära relationer visade det sig att det är få (6%) personer som anmäler till polisen.

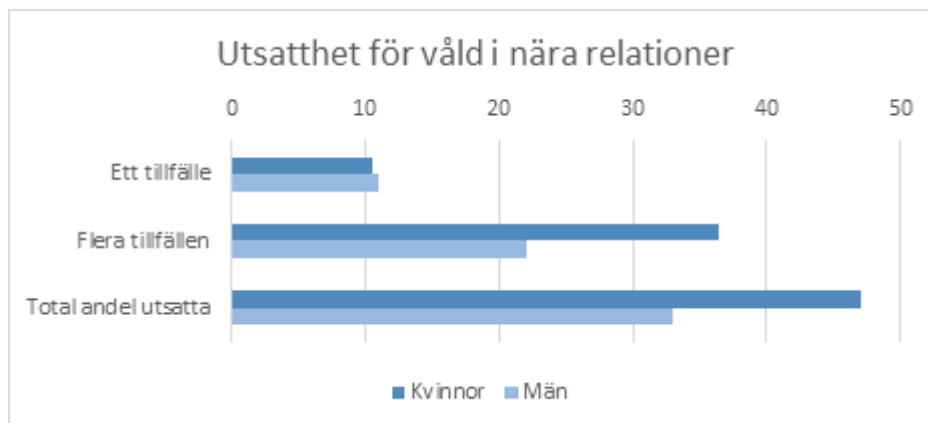
Anmälda brott om kvinnofridskränkning i kommunen	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
Total	11	14	6

Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning, antal/100 000 invånare (NO7402) Källa: *BRÅ*

Utsatthet för våld i nära relationer

Gävle kommuns medborgarundersökning visade år 2017 att 40 % av de tillfrågade någon gång utsatta för våld i en nära relation. Kvinnor var i högre grad utsatta för alla typer av våld i nära relationer jämfört med män. Kvinnor var oftare än män utsatta för upprepat våld och upplevde i högre grad ständig rädsla samt minskat livsutrymme kopplat till våldet.

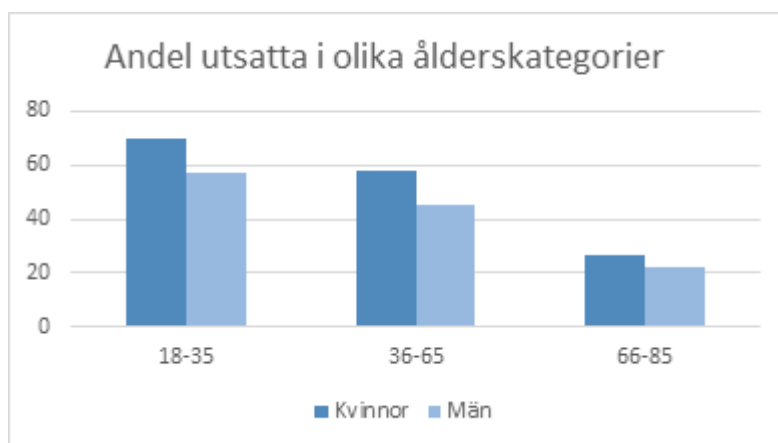

Andel av kvinnor och män som någon gång varit utsatta för våld i nära relationer vid ett tillfälle respektive vid flera tillfällen samt total andel utsatta (utsatthet utan hänsyn till antal tillfällen). Källa *Medborgarundersökning våld i nära relationer 2017 Jag önskar de hade trott mig*.

Andel utsatta i olika åldrar

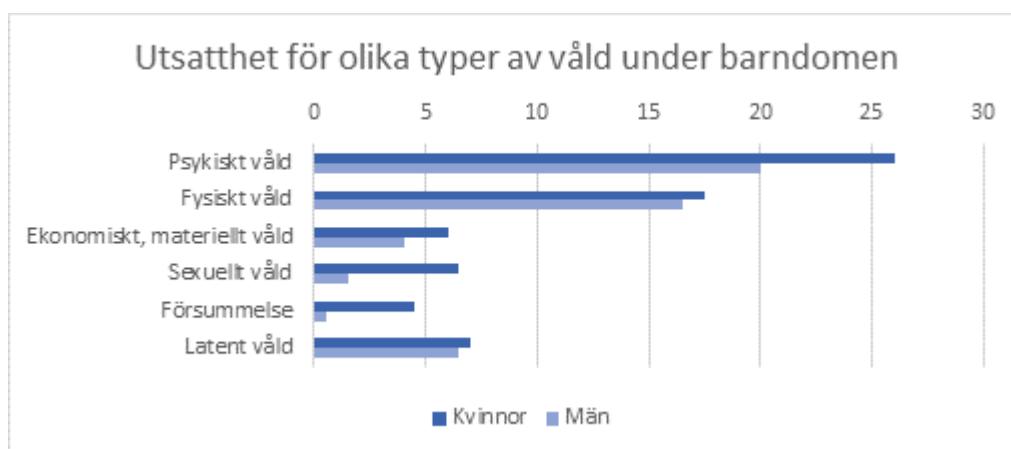
Personer mellan 18 och 35 år var i högre grad utsatt för våld i nära relationer jämfört med äldre åldersgrupper (36–85 år). En förklaring kan vara att händelser med tiden glöms bort eller ses som mindre allvarliga. Generellt sett har kvinnor oavsett ålder varit mer utsatta än män.

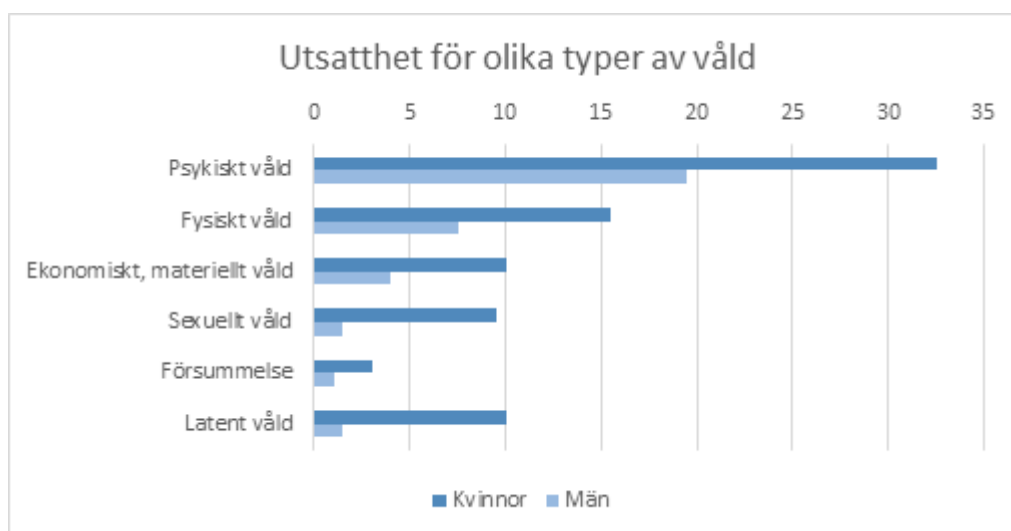
Andel utsatta kvinnor respektive män i olika ålderskategorier. Källa *Medborgarundersökning våld i nära relationer 2017 Jag önskar de hade trott mig*

Utsatthet under barndomen

Kommunens senaste undersökning om våld i nära relationer visar att 26% av de tillfrågade Gävleborna har varit utsatta för våld i nära relationer under barndomen. Den visar även att personer som varit utsatta för våld i nära relationer i barndomen var i högre grad utsatta som vuxna. Undersökningen visar också på att kvinnor varit mer utsatta än män för upprepat våld under barndomen och att det var ingen skillnad i utsatthet beroende på kön för varken psykiskt eller fysiskt våld. Däremot hade kvinnorna i undersökningen i högre utsträckning än män varit utsatt för sexuellt våld som barn.

Andel kvinnor och män som en eller flera gånger under barndomen varit utsatta för olika typer av våld. Källa *Medborgarundersökning våld i nära relation 2017 Jag önskar de hade trott mig*

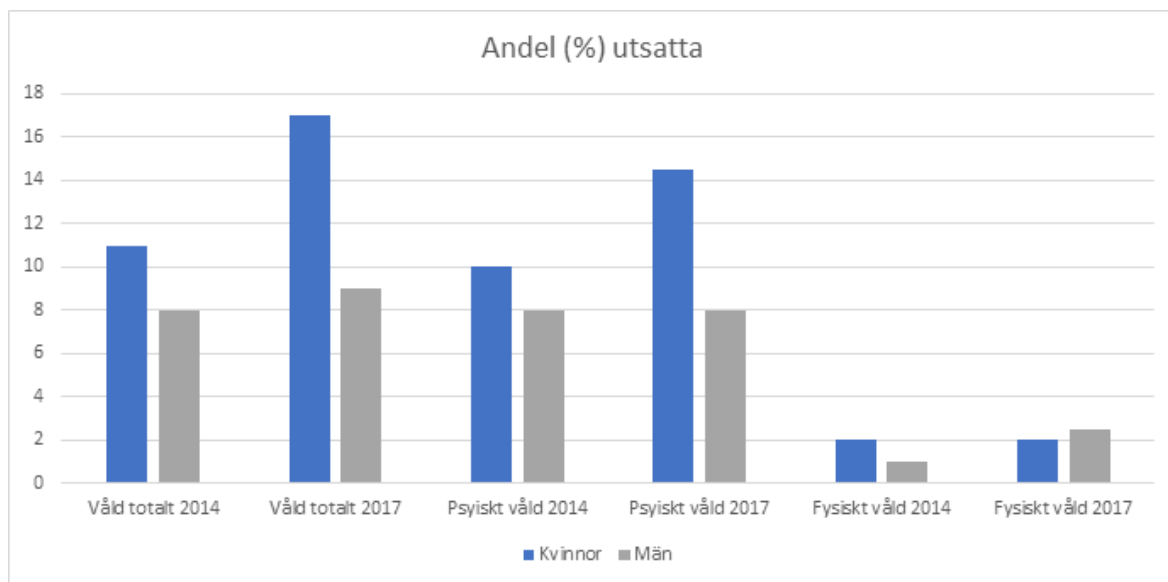

Andel kvinnor och män som någon gång under det vuxna livet varit utsatta för olika typer av våld. Källa *Medborgarundersökning våld i nära relationer 2017 Jag önskar de hade trott mig*

Jämförelse utsatthet för våld i nära relationer 2014 – 2017

Medborgarundersökningen om våld i nära relation har genomförts vid två tillfällen, 2014 och 2017. Det som noteras är att utsattheten tycks ha ökad under den nämnda perioden. Det kan

härledas till att det latent våldet mäts i 2017 års undersökning. Det latent våldet mäter kontroll, rädsla och att vara i ständig beredskap för det våld som kan komma.

Frågorna i enkäten 2014 täckte in ett smalt spektrum av våldshandlingar. I den nya enkäten (2017) har frågor utvecklats och lagts till för att fånga upp fler handlingar inrymt i begreppet våld. Källa *Medborgarundersökning om våld i nära relationer 2017 Jag önskar de hade trott mig*

Hedersrelaterat våld och förtryck

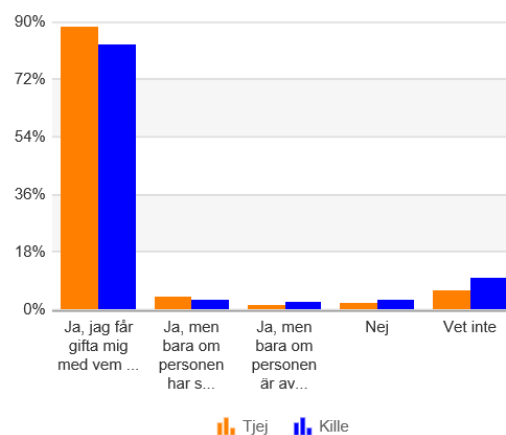
När frågan ställdes till unga i LUPP-enkäten (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) i Gävle kommun år 2016 visade det sig att andelen unga som upplever någon form av begränsning i förhållande till äktenskap eller val av partner är totalt 7% av tjejerna och 7% av killarna.

Åk 8

H5. Får du gifta dig med vem du vill?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja, jag får gifta mig med vem jag vill	296	88,1	277	82,7	573	85,4
Ja, men bara om personen har samma religiösa, etniska eller kulturella bakgrund som min familj	13	3,9	10	3	23	3,4
Ja, men bara om personen är av ett annat kön än mig	5	1,5	8	2,4	13	1,9
Nej	6	1,8	9	2,7	15	2,2
Vet inte	19	5,7	33	9,9	52	7,7
Total	339	100,9	337	100,6	676	100,7

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
97,4% (336/345)	95,7% (335/350)

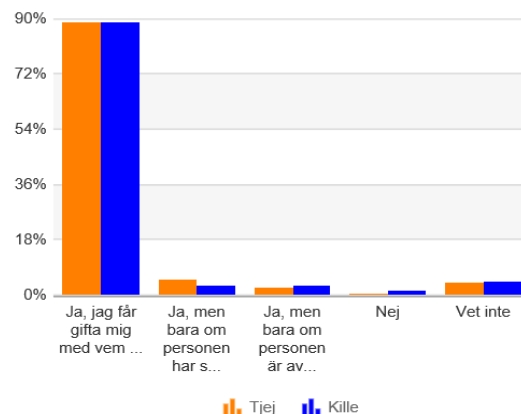

Åk 2

H6. Får du gifta dig med vem du vill?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja, jag får gifta mig med vem jag vill	261	88,8	235	89	496	88,9
Ja, men bara om personen har samma religiösa, etniska eller kulturella bakgrund som min familj	15	5,1	7	2,7	22	3,9
Ja, men bara om personen är av ett annat kön än mig	7	2,4	7	2,7	14	2,5
Nej	1	0,3	4	1,5	5	0,9
Vet inte	12	4,1	12	4,5	24	4,3
Total	296	100,7	265	100,4	561	100,5

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
100% (294/294)	97,1% (264/272)

Källa: LUPP 2016

Andelen unga i Gävle som upplever någon form av begränsning i förhållande till äktenskap/val av partner är totalt 7% av tjejerna och 7% av killarna.

1.2 Program mål "Alla i Gävle kommun har trygga boendemiljöer"

Ett bra och tryggt boende är ett av de grundläggande livsvillkoren för människor. Boende och närmiljö samspelar tydligt med människors hälsa, där en integrerad, trygg och tillgänglig boendemiljö främjar hälsa på såväl individ- som samhällsnivå. På motsatt sätt påverkar hemlöshet, segregerade eller otrygga boendeförhållanden och trångboddhet hälsan, tilliten och den sociala sammanhållningen negativt i ett område och i en stad.

I jämförelse med kommuner med 100 000 – 199 999 invånare 2017 har Gävle under de senaste tre åren legat ungefär lika eller sämre till när det gäller hur nöjda medborgarna är med utbud, möjlighet att hitta boende och hur man uppfattar bebyggelsen.

Nöjd Region index	2015	2016	2017
Bostäder (U U07406)			
	47	44	48

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Medborgarnas bedömning av bostadssituationen i kommunen, skala 0–100. Utgår från frågorna: "Hur ser du på möjligheterna att hitta bra boende?", "Hur ser du på utbudet av olika typer av boendeformer (hyresrätt, bostadsrätt, småhus etc.)?" och "Hur ser du på hur trivsam bebyggelsen är?". Källa *SCB:s medborgarundersökningar*.

Verkställda vräkningar (avhysningar) per 100 000 invånare (Kolada) Nyckeltal för Samhällsbyggnad.

De verkställda vräkningarna i Gävle kommun har under en längre period blivit färre vilket har positiv betydelse för människors trygghet. I likhet med riket i stort har trenden varit fallande och Gävle låg under 2017 på samma nivå som genomsnittet för riket, men bland de sämre i jämförelse med jämförbara kommuner i invånarantal.

Antal verkställda vräkningar under året	2015	2016	2017
	26	24	19

Verkställda vräkningar (avhysningar), antal/100 000 inv. (U00958)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Antal verkställda vräkningar (avhysningar) under året. Avhysningsstatistiken bygger på i vilken kommun personen är folkbokförd i. Källa: *Kronofogden*

Verkställda vräkningar (avhysningar) per 100 000 invånare (Kolada) som berör barn

Statistiken för antal vräkningar som berör barn i Gävle kommun har under den angivna perioden i tabellerna nedan visat på en fallande trend vilket är positivt. I jämförelse med kommuner med ett invånarantal mellan 100 000 och 199 000 som till exempel Umeå, Linköping, Västerås, samt med riket i stort så har barn i Gävle under en längre tid tillbaka berörts i mycket hög grad av vräkningar, men under de senaste två åren har trenden lagt sig vid samma nivå som riket samt jämförbara kommuner och till och med fallit under den.

Antal verkställda avhysningar/ vräkningar som berör barn	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
	10	3	5

Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal/1000 000 invånare (U00915)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Antal barn berörda av verkställda vräkningar (avhysningar) under året. Med barn avses ett minderårigt barn som bor tillsammans med ensamstående eller sammanboende föräldrar. Här ingår även de barn som bor växelvis samt umgängesbarn som bor med sin förälder minst 30 dagar per år. Avhysningsstatistiken som berör barn registreras i förhållande till var den exakta avhysningsadressen är belägen. Källa: *Kronofogden*

Hyresrätter i allmännyttan, antal/1000 invånare

Gävle kommun har ett positivt utfall i jämförelse med jämförbarstora kommuner år 2017 där medelvärdet låg på 88. I Kolada är Gävle kommun en av rikets 25% bästa kommuner när det gäller att kunna erbjuda hyresrätter i allmännyttan. Dock noteras att Gävle har sedan 2014 en fallande trend när det gäller utbud av hyresbostäder i Allmännyttan.

Hyresrätter i allmännyttan antal/1000 invånare	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
	154	146	144

Hyresrätter i allmännyttan, antal/1000 inv (U07902)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Antal hyresrätter i allmännyttan. Bygger på siffror från hyresförhandlingarna 1/8 därav så kan vissa bostadsbolag ännu inte finns med. Dividerat med antal invånare 31/12 år t-1. Källa: *SABO och SCB*.

1.3 Program mål ”Barn och Unga i Gävle kommun har trygga uppväxtvillkor ”

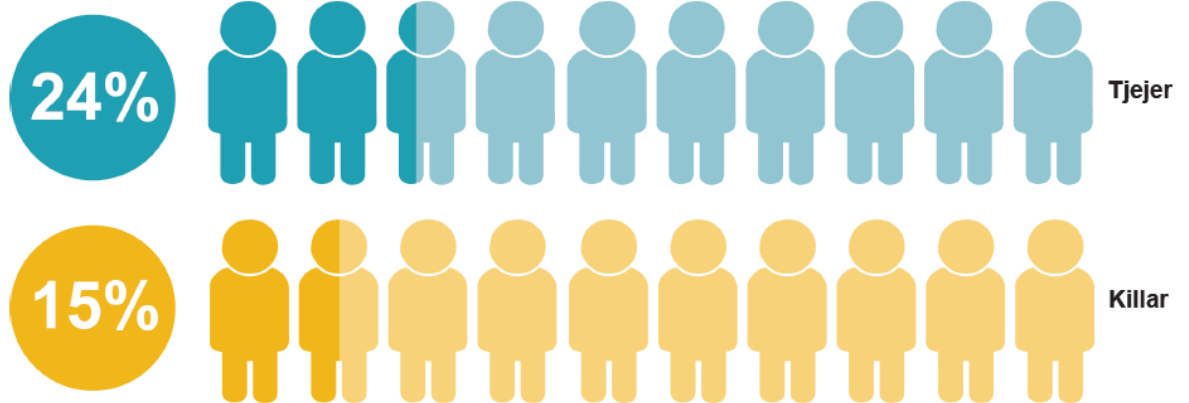
Alla former av utsatthet påverkar dels hälsan – i LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) 2016¹ kan vi se en samvariation mellan den negativa trenden för hälsa och utsatthet för mobbing bland flickor. Vidare finns det även stor risk att utsatthet påverkar både skolnärvaro och skolprestationer negativt. Om utsattheten minskar kommer tryggheten öka. LUPP visar också att unga som lever i socialt eller ekonomiska utsatta familjer har sämre hälsa, är mer utsatta för mobbing och olika otrygga situationer.

Cirka 1 av 5 killar har utsatts för hot och stölder under det senaste halvåret, och totalt 1 av 4 tjejer har under det senaste halvåret utsatts för mobbing. Många som utsatts för orättvis behandling, mobbing eller trakasserier svarar att det skett i skolan. Att mycket av den upplevda utsattheten sker i skolan måste förstås med bakgrund dels utifrån att skolan är en plats där unga spenderar en stor del av sin tid, men också med bakgrund av att skolan är elevernas arbetsplats och är ett sammanhang som alltid står i fokus för trygghetskapande och förebyggande åtgärder. Även om utsattheten på internet, en arena där vuxenvärlden närvarar i låg utsträckning, ökar så är skolan, där vuxenvärlden närvarar i hög utsträckning, fortsatt det vanligaste sammanhanget där mobbing och utsatthet sker. Gävle kommun har genomfört LUPP-undersökningen 2010, 2013 och 2016 och tendensen är att utsattheten för mobbing och utfrysning ökar. Dock har frågans svarsalternativ delvis förändrats sedan 2013, vilket kan påverka jämförbarheten (2016: ”ja, flera gånger”, ”ja, enstaka gånger”, ”nej, aldrig”, 2013: ”ja”, ”nej”)

¹ Dnr: 16KS24-10

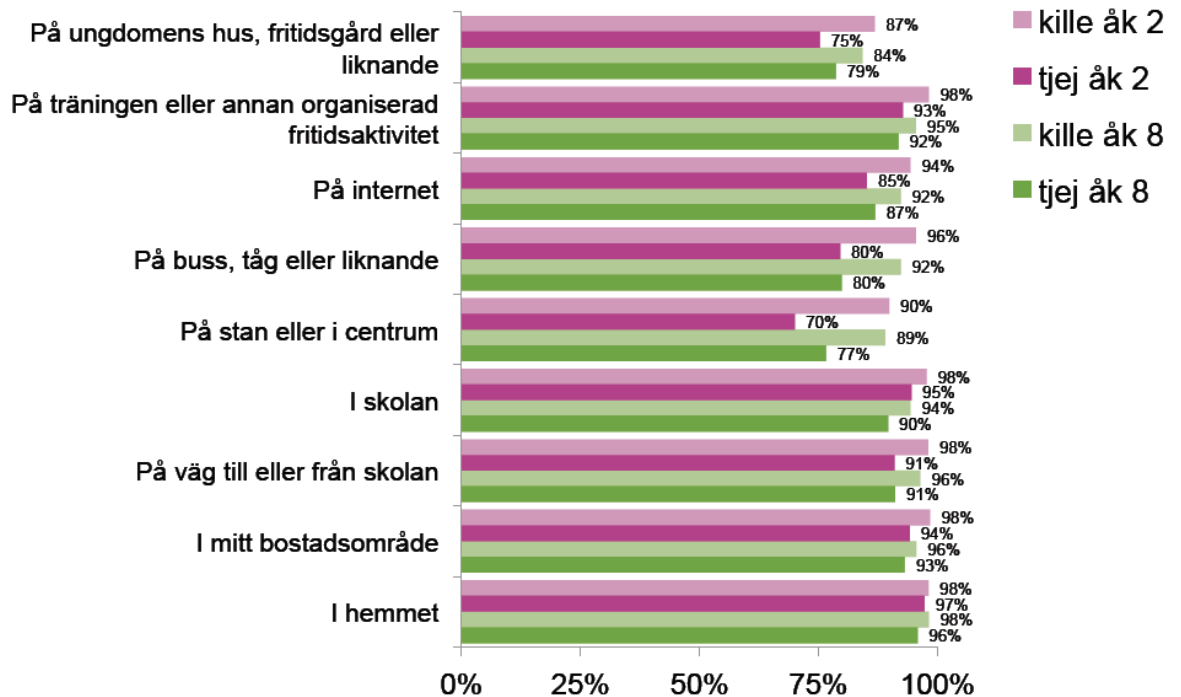
Andel utsatta för mobbning/trakasserier/utfrysning, enstaka gånger eller längre period, från Lokal uppföljning av ungdomspolitiken – LUPP.

Andel utsatta för mobbning/trakasserier/utfrysning enstaka gånger eller längre period

Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen. Fråga E2 LUPP

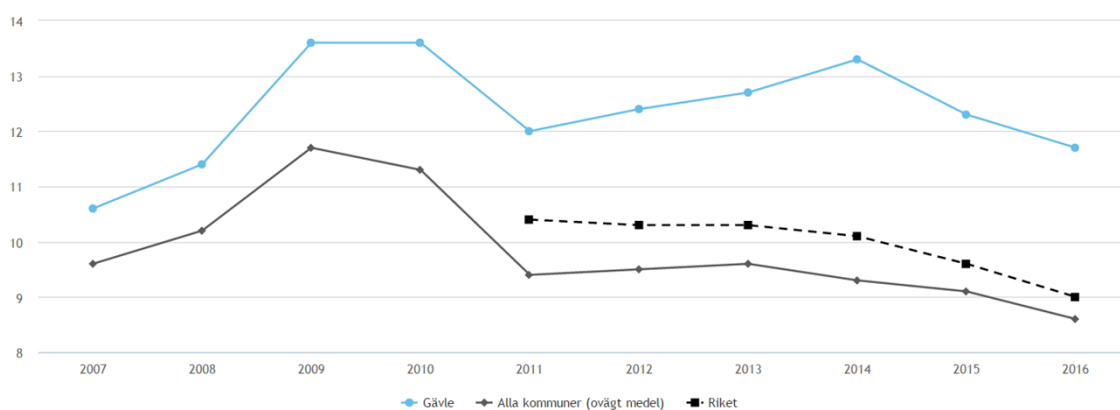
2c. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? Andel som svarat "alltid" eller "oftast"

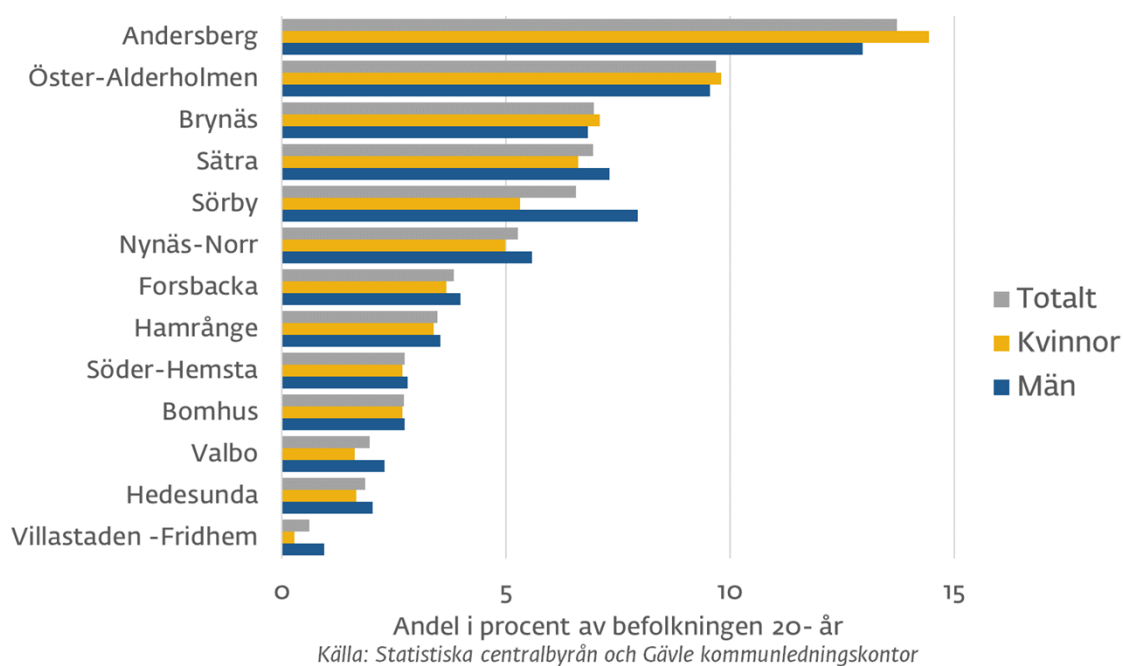

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (NO29049),	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2015	2016
	13,3	12,3	11,7

Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (NO29049), trend över längre period, med jämförelse riket:

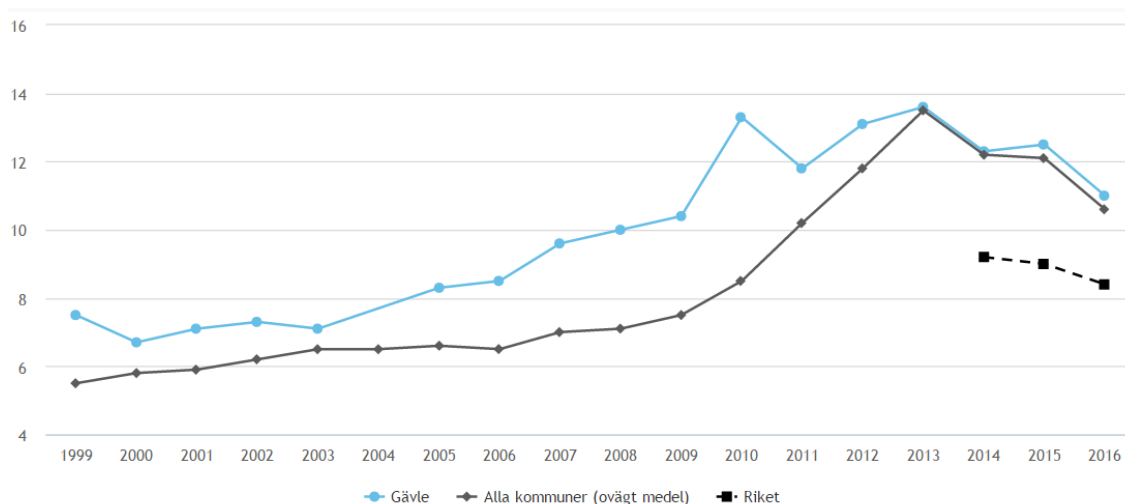

Ekonomiskt bistånd efter planeringsområde 2016

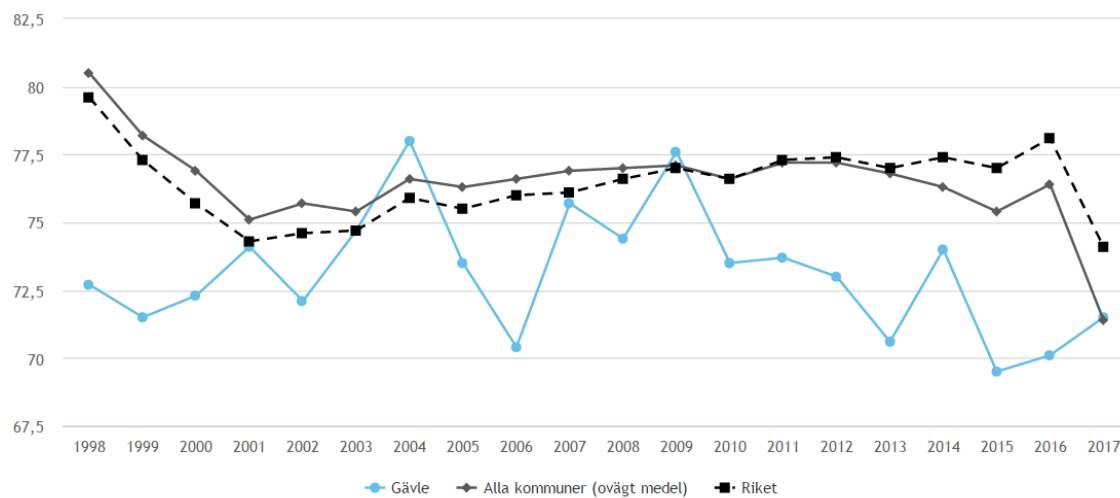
Invånare 0-20 år placerade på HVB-hem eller i familjehem, antal/1000 invånare 0-20 år (N33808)	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2015	2016
	12,3	12,5	11,0

Invånare 0-20 år placerade på HVB-hem eller i familjehem, antal/1000 invånare 0-20 år (N33808), trend över längre period, jämförelse med riket.

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%), (N15418)	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2015	2016
	74,0	69,5	70,1

Elever i åk. 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%), (N15418), trend över längre period, jämförelse med riket:

Svensk bakgrund 78%

Utländsk bakgrund, födda i Sverige 59%

Utländsk bakgrund, födda utomlands 43%

2 Indikatorer till målområde ” Jämställda och jämlika villkor

Föräldrapenningdagar som tas ut av kvinnor, andel av antal dagar i procent (Kolada) No0942

Föräldrapenningdagar som tas ut av kvinnor, andel av antal dagar i procent	Utfall	Utfall	Utfall
	2014	2015	2016
	75,6	75,2	73

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Andel av föräldrapenning (sett till antalet nettodagar) som kvinnor tar ut. Källa: *Försäkringskassan*

Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%) No0206

Heltidsarbetande månadsavlönade	Utfall	Utfall	Utfall
	2015	2016	2017
<i>Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%) Män</i>	92	93	92
<i>Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%) Kvinnor</i>	81	82	83

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Heltidsanställda (100 % överenskommen sysselsättningsgrad) månadsavlönade inom totalt dividerat med samtliga månadsavlönade, multiplicerat med 100 för redovisning i procent. Avser alla kommunalt anställda i november månad. Anställda inom kommunalförbund/kommunala bolag ingår inte. Källa: *SKL:s personal- och lönestatistik (novemberstatistiken)*

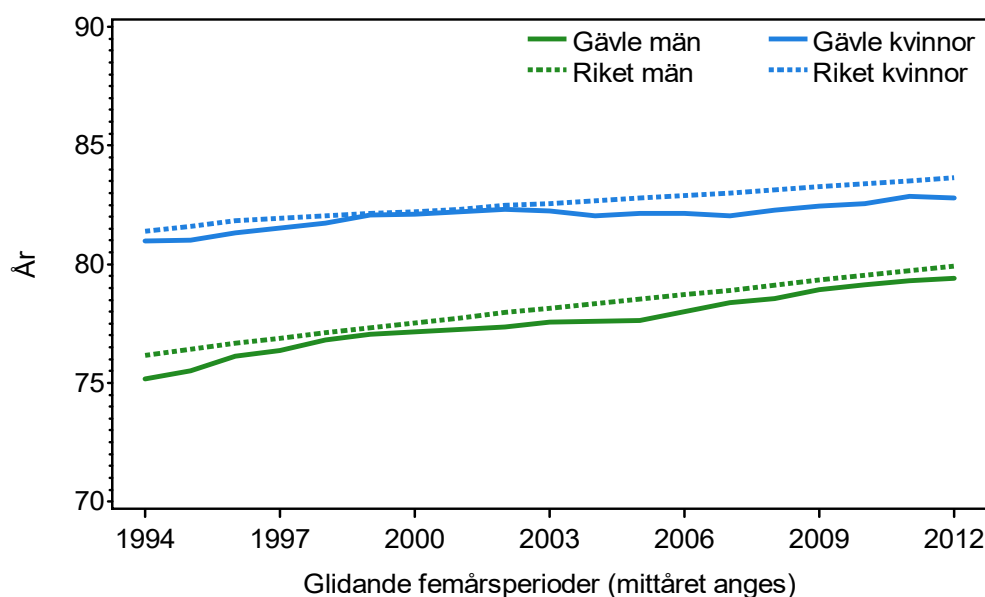
2.1 Program mål ”I Gävle kommun har alla jämställd och jämlik hälsa”

Indikatorn medellivslängden används för att på ett övergripande sätt sammanfatta befolkningens hälsoläge.

Medellivslängd

Riket och Gävle

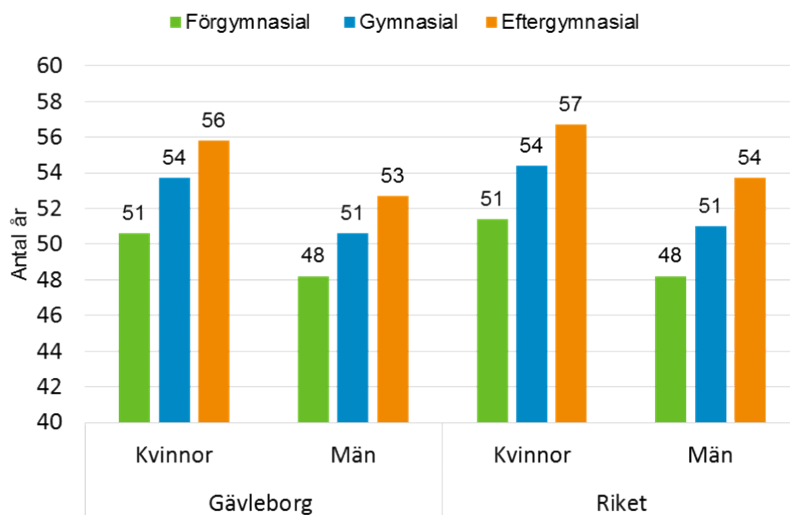
Femårsperioden 1992-1996 till 2012-2016

Källa: SMG och Statistiska centralbyrån

Medellivslängden är kortare för män än för kvinnor. Medellivslängden beräknas utifrån dödlighet i olika åldersgrupper och störst påverkan har dödlighet i yngre åldrar. Samtidigt som kvinnor lever längre, har skillnaderna minskat över tid och mäns medellivslängd har ökat snabbare än kvinnors. Både män och kvinnors medellivslängd ligger under riket i Gävle, men skillnaden i förhållande till riket är störst hos kvinnorna.

Medellivslängd vid 30 års ålder efter kön och utbildningsnivå i Riket och Gävleborg 2011-2015

Källa: SCB (2016)

Utbildningsnivå är en faktor som har samband med medellivslängden. För att kunna ta hänsyn till utbildningsnivå behöver måttet börja när flertalet hunnit utbilda sig. Vid omkring 30 års ålder har de flesta uppnått sin slutliga utbildningsnivå

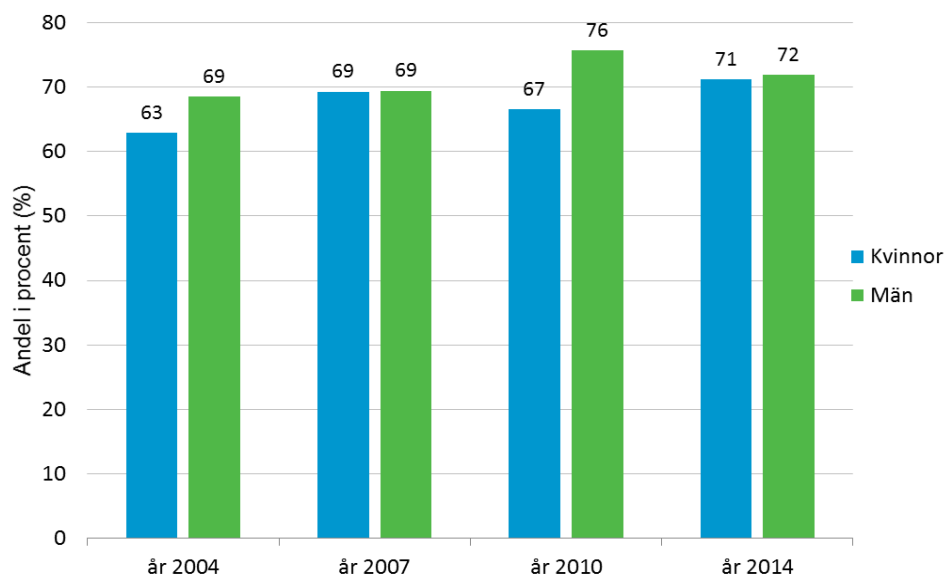
Som framgår av figuren finns skillnad i medellivslängd kopplad till utbildningsnivå i både riket och länet. Det skiljer 5 år (Gävleborg) och 6 år (riket) i återstående medellivslängden vid 30 års ålder mellan de som har förgymnasial och eftergymnasial utbildningsnivå. Beräkningar för riket tyder vidare på att för alla de större dödsorsakerna är den förtida dödligheten högre bland dem med förgymnasial utbildningsnivå än dem med eftergymnasial, och skillnaderna mellan utbildningsgrupperna har ökat 2006–2016 (Folkhälsomyndigheten. 2018).

Här följer en redovisning av statistik som är hämtad ur enkätundersökning "Hälsa på Lika Villkor". Enkätundersökningen är Sveriges nationella folkhälsoenkät som genomförts sedan 2004 och där Gävle kommun deltar tillsammans med Region Gävleborg och länets övriga kommuner. **Nya data samlas in under våren 2018.** För varje indikator presenteras först en tabell med siffror för Gävle kommun, som beskriver utvecklingen över tid och uppdelat på män och kvinnor. Därefter presenteras siffror för Gävleborgs län utifrån att det är den enda möjligheten att se trender utifrån kön kopplat till åldersgrupper, utbildningsnivå och födelse land. Eftersom det statistiska underlaget är för litet för Gävle kommun. Länets förhållande till riket presenteras också.

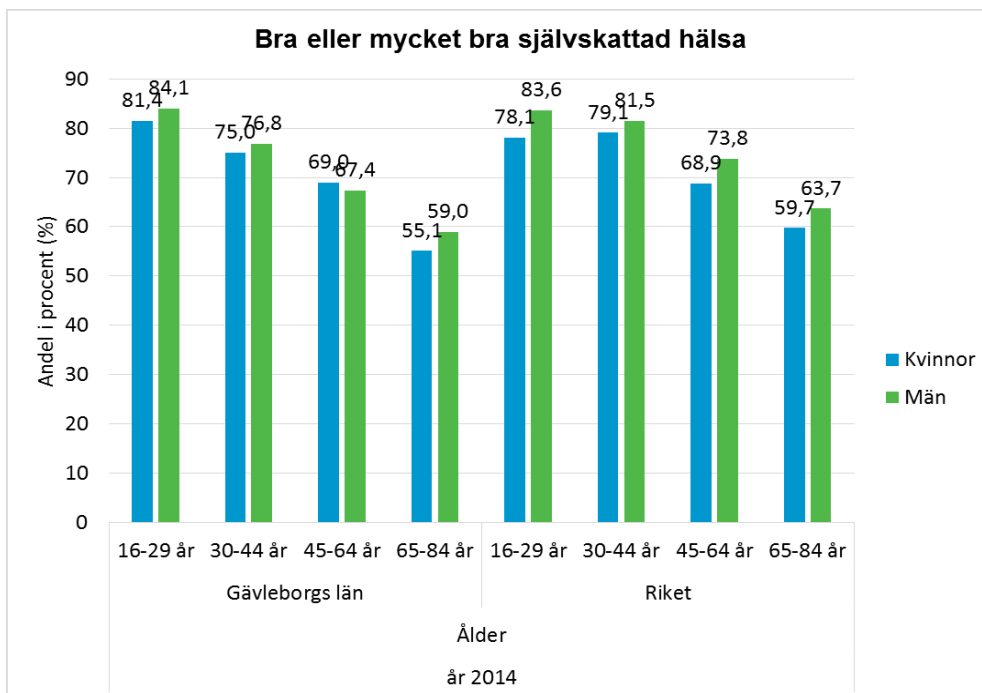
Indikatorn "Självskattat allmänt hälsotillstånd" visar hur människor uppfattar sin egen hälsa och består av frågan "hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd? och svarsalternativen mycket bra, bra, någorlunda, dåligt, mycket dåligt.

Självrapporterat allmänt hälsotillstånd har i en mängd studier visats vara en stark prediktor för dödlighet. Frågan är av central betydelse för att följa hälsoutvecklingen i olika befolkningsgrupper över tid.

Bra eller mycket bra självskattad hälsa Gävle

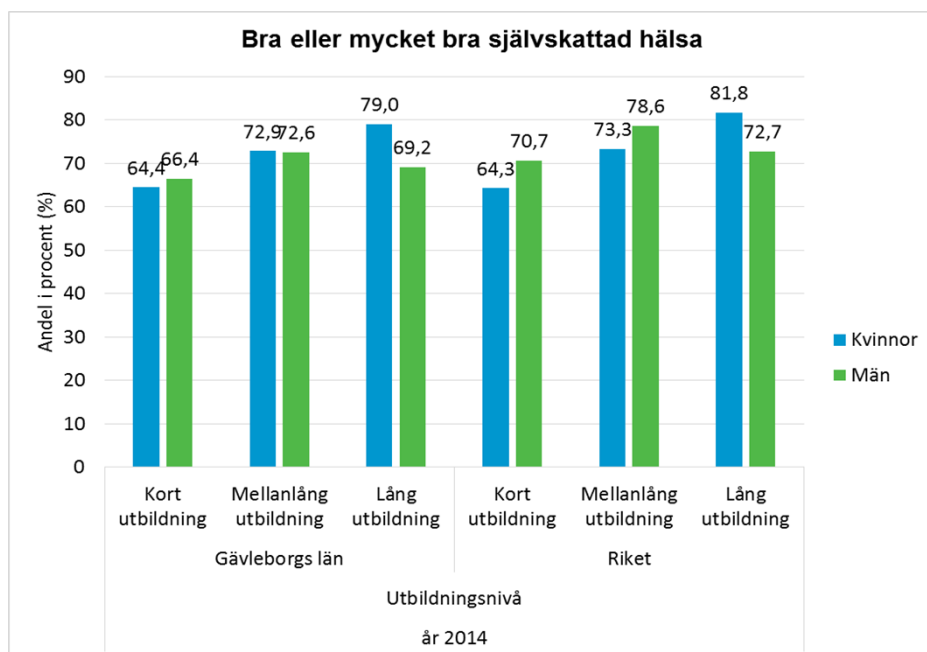

I Gävle 2014 anger 71% av kvinnorna och 72% av männen att de mår bra eller mycket bra.

Fördelat över åldersklasserna så minskar den självskattade hälsan med stigande ålder Gävleborgs län. Unga (16–29 år) uppger oftare att de har bra eller mycket bra hälsa, jämfört med äldre (65–84 år). I tre av fyra åldersgrupper har män högre andelar som skattar bra eller mycket bra i förhållande till kvinnor.

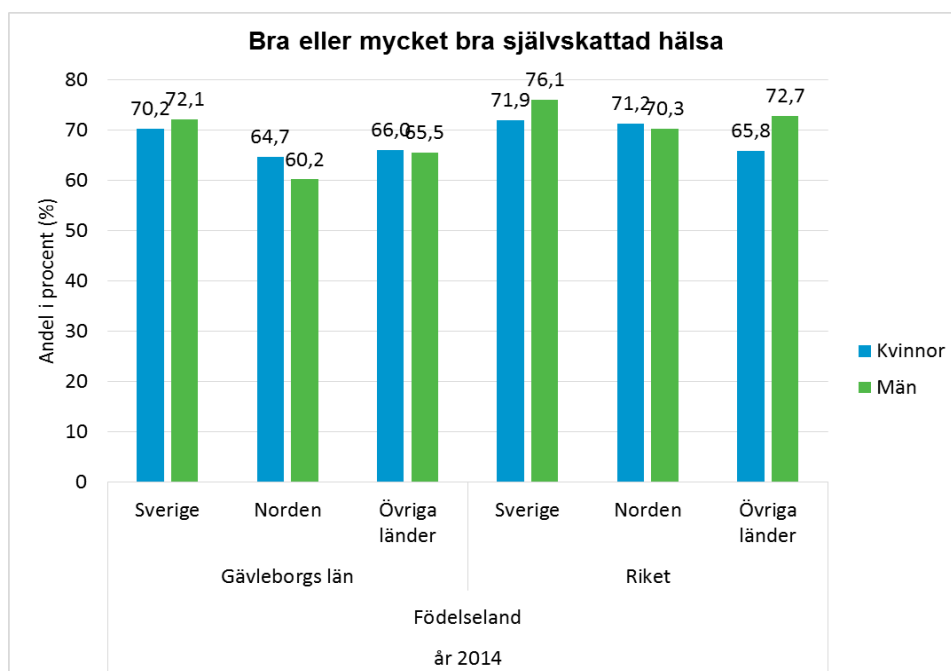
Folkhälsomyndighetens årsrapport "Folkhälsans utveckling 2018" beskriver på nationell nivå att andelen som anger att de har bra eller mycket bra allmän hälsa ökar bland personer 45 år och äldre, medan det självskattade allmänna hälsotillståndet är oförändrat bland yngre.

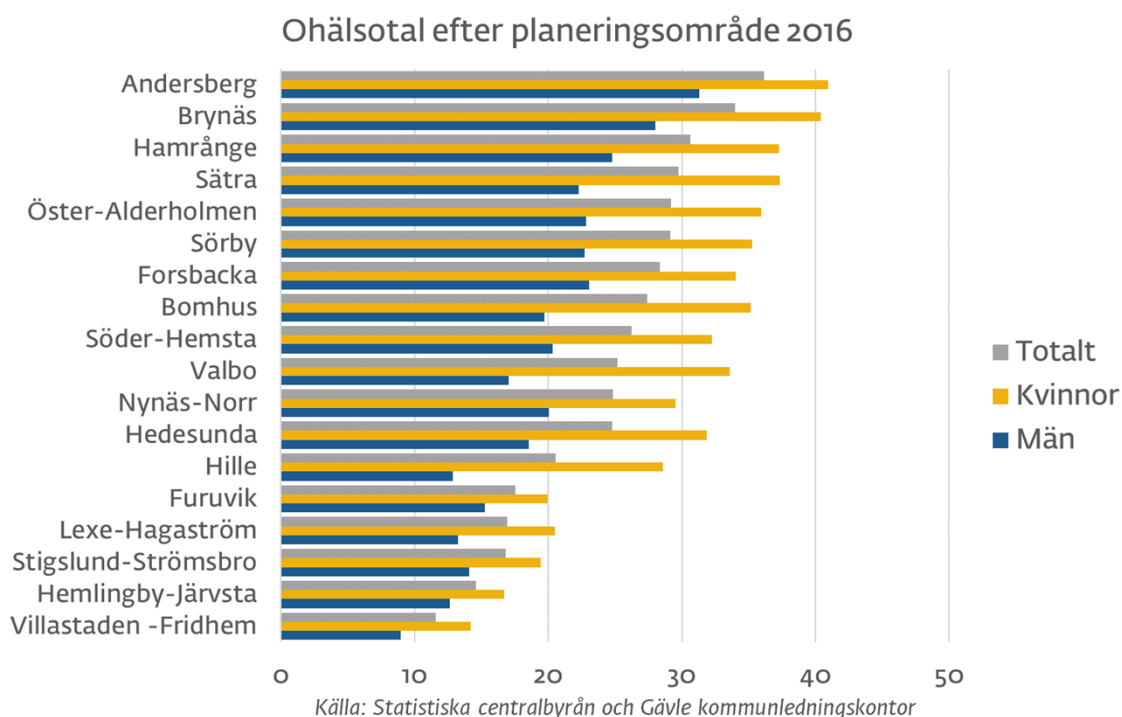
Den självskattade hälsan är högst i grupperna med mellanlång och lång utbildning och lägst hos gruppen med kort utbildning. Störst skillnad mellan könen syns hos personer med lång utbildning, där andelen kvinnor är 79% och män 69,2%.

Folkhälsomyndighetens årsrapport "Folkhälsans utveckling 2018" redovisar på nationell nivå att de olika utbildningsgrupperna följer samma mönster som förtida dödlighet; ju högre utbildningsnivå, desto fler som skattar sin hälsa som god eller väldigt god. Andelen som skattar sitt allmänna hälsotillstånd som gott eller mycket gott ökar för alla utbildningsgrupper 2006–2016, men skillnaderna mellan utbildningsgrupper består.

Andelen som skattar sin hälsa bra eller mycket bra är högst hos personer födda i Sverige med ett snitt på 71% och lägst hos personer födda Norden med ett snitt på 62%.

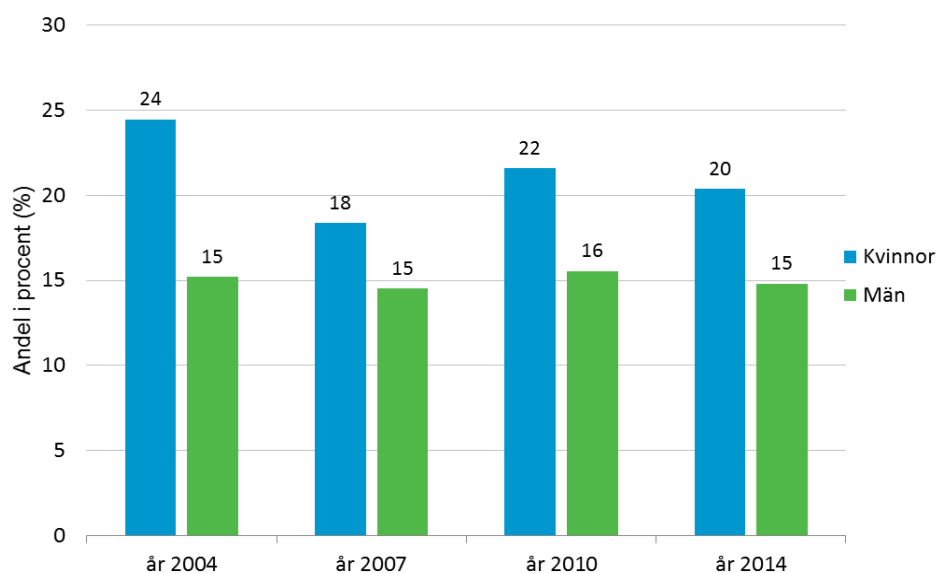

Indikatorn "Nedsatt psykiskt välbefinnande" visar hur stor andel av befolkningen i åldern 16–84 år som uppgav nedsatt psykiskt välbefinnande enligt ett frågeinstrument som heter GH12 (General Health Questionnaire).

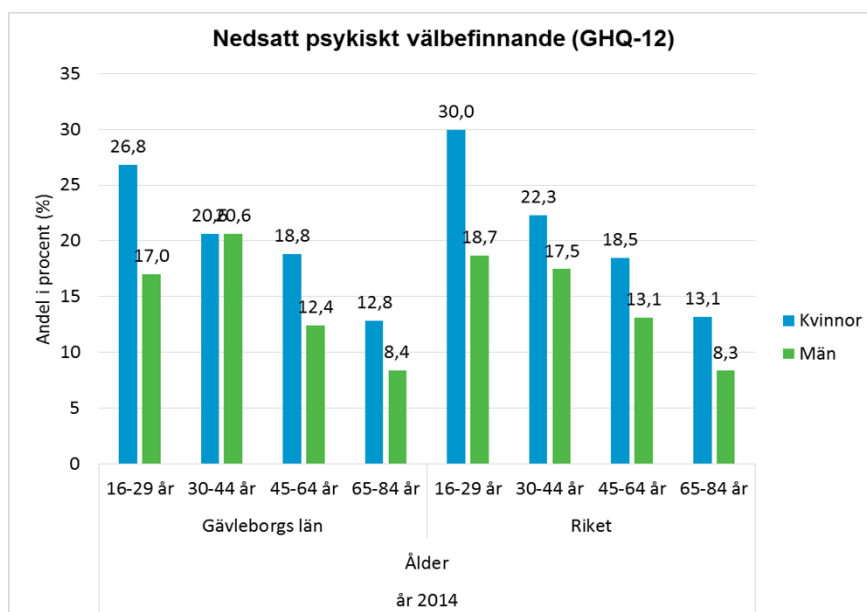
Frågorna avser att indikera psykiskt välbefinnande och mäter psykiska reaktioner på påfrestningar snarare än psykisk ohälsa.

Folkhälsomyndighetens årsrapport "Folkhälsans utveckling 2018" rapporterar på nationell nivå att psykisk ohälsa är ett fortsatt stort folkhälsoproblem. Särskilt tydligt är det när kvinnor rapporterar självskattat nedsatt psykiskt välbefinnande. Bland de yngre (16–29 år) finns vissa tecken på att den psykiska ohälsan ökar mellan 2006 och 2016. I åldern 16–84 år anger personer födda utanför Europa sämre självskattat psykiskt välbefinnande än övriga. Bland personer födda utanför Europa är det 26 procent som uppger nedsatt psykiskt välbefinnande under 2016, jämfört med 14 procent bland personer födda i Sverige.

Nedsatt psykiskt välbefinnande (GHQ-12) Gävle

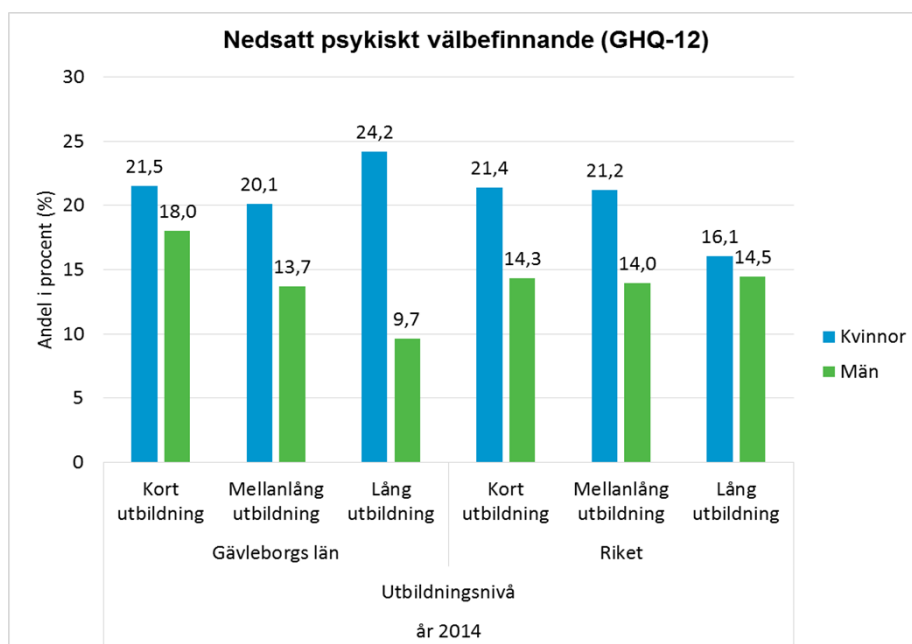

I Gävle 2014 är det 20% av kvinnorna och 15% av männen som uppger ett nedsatt psykiskt välbefinnande. Under den 10-års period som redovisas har högre andel kvinnor haft ett nedsatt psykiskt välbefinnande. Männen har legat på nära 15% under hela perioden.

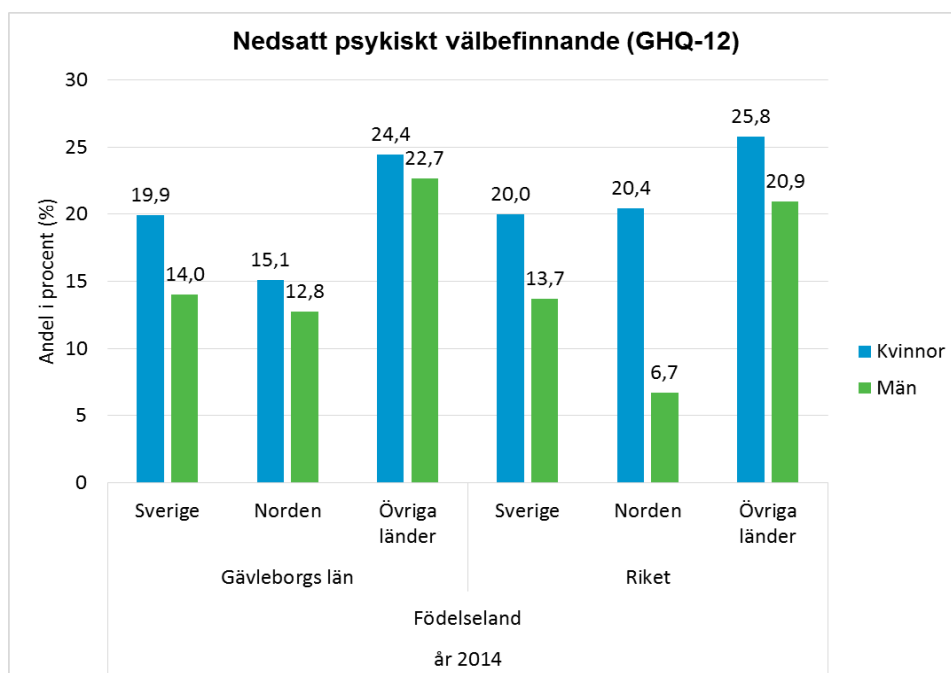

Kvinnor i åldern (16-29år) har högst andel som skattar nedsatt psykiskt välbefinnande på 26,8%, det är också här skillnaden är som störst mellan könen.

Kvinnor har högst andel som skattar nedsatt psykiskt välbefinnande i alla åldersgrupper, förutom i gruppen 30-44år där det är en jämn skattning mellan könen. Män i åldern 65-84år har den lägsta andelen som skattar nedsatt psykiska välbefinnande på 8,4%.

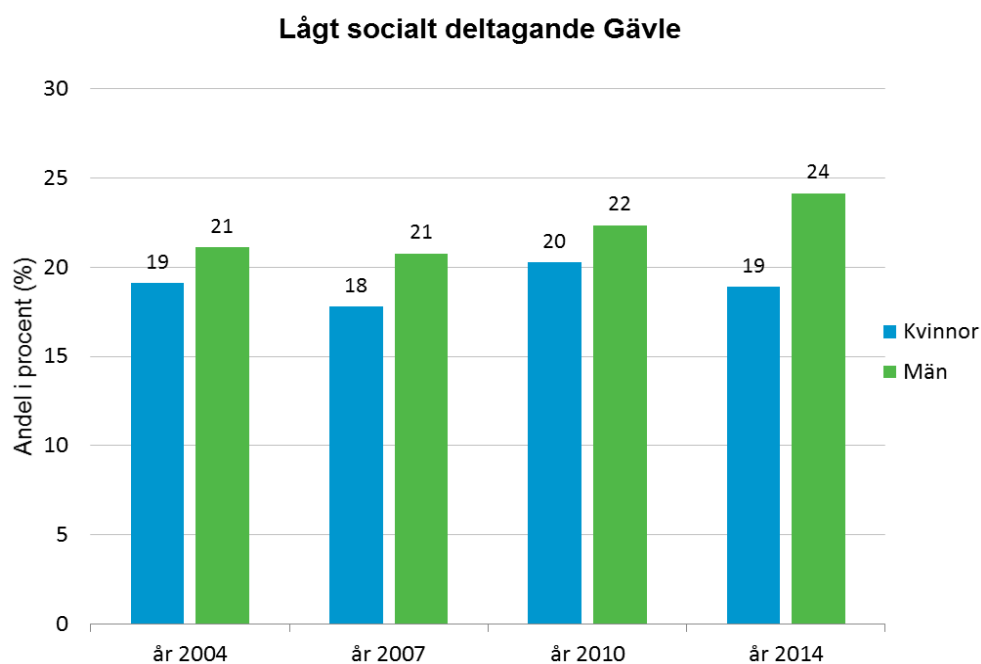
Kvinnor har genomgående en högre andel som skattar nedsatt psykiskt välbefinnande oavsett utbildningsnivå. Hos männen syns ett mönster där andelen som skattar nedsatt psykiskt välbefinnande sjunker i förhållande till en längre utbildningsnivå. Hos kvinnor syns inte samma mönster.

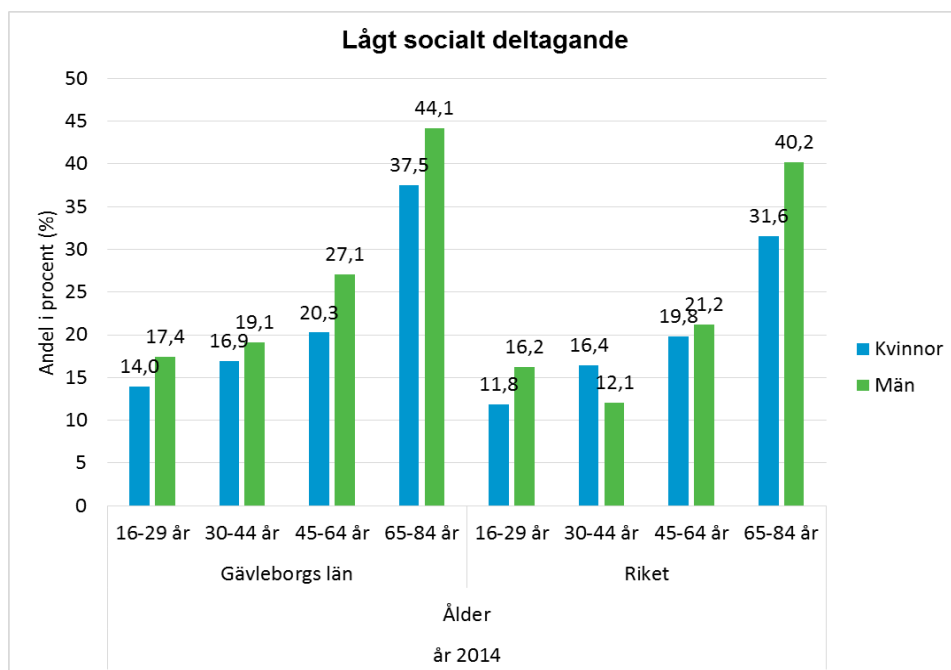
Personer födda i övriga länder har högst andel personer med nedsatt psykiskt välbefinnande, i snitt på 23,5%. Personer födda i norden har lägst andel personer med nedsatt psykiskt välbefinnande, i snitt 14%. Fler andelar kvinnor än män anger oavsett födelseland ett nedsatt psykiskt välbefinnande.

Indikatorn Lågt socialt deltagande

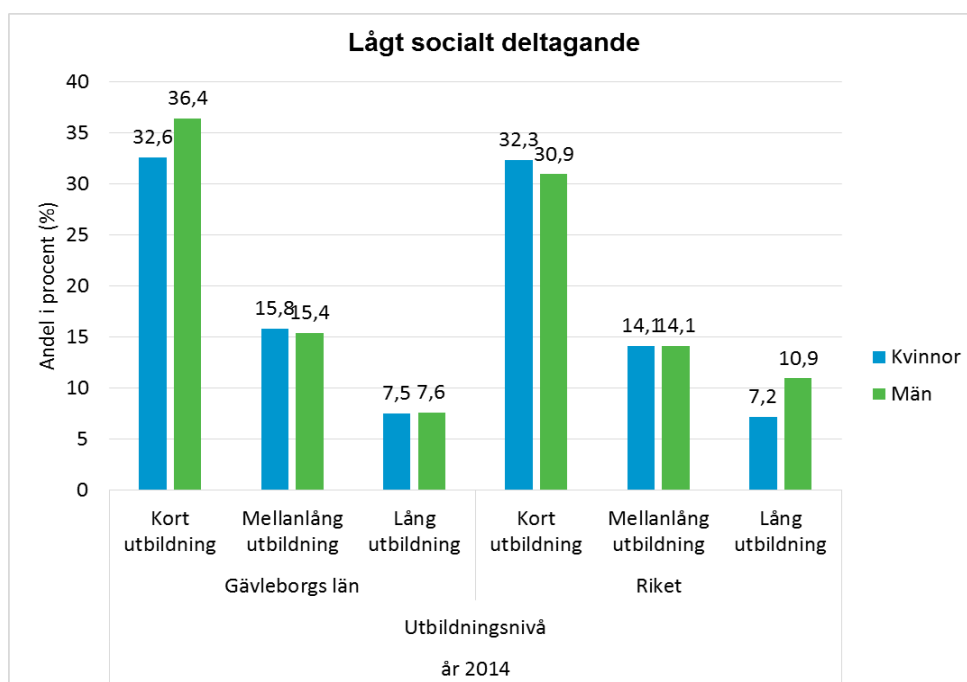
Är baserat på en lista med 14 aktiviteter. Om man inte deltagit i någon eller enbart en aktivitet det senaste året räknas det som ett lågt socialt deltagande.

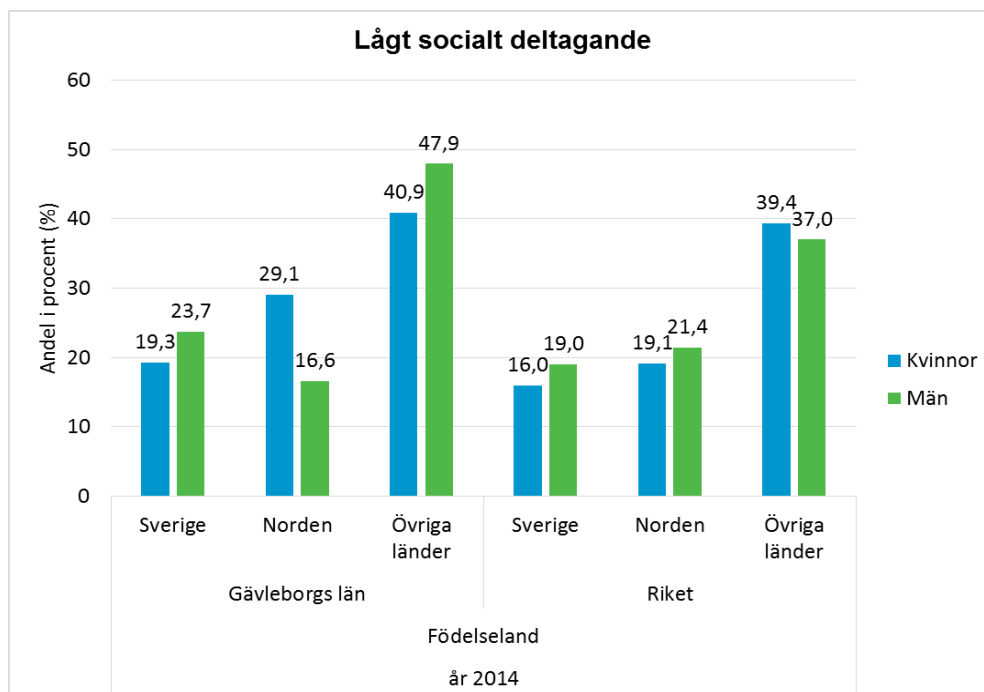
I Gävle 2014 är det 24% av männen och 19% av kvinnorna som har ett lågt socialt deltagande. Sett över den 10-års period som redovisas har Gävle haft ett lågt skattat socialt deltagande på runt 20%.

Lågt skattat socialt deltagande stiger med åldern och störst skillnader finns mellan åldersgrupperna 16-29år och 64-84år, som har ett snitt på 16% respektive 41%. Bland de äldsta är det 37% av kvinnorna och 44% procent av männen som har ett lågt socialt deltagande. Skillnaderna mellan män och kvinnor är som störst i åldersgrupperna 45-64år och 65-84år

Det är vanligare med ett lågt socialt deltagande bland personer med kort utbildning. Det skiljer i snitt 28% mellan gruppen med kort utbildning och lång utbildning. Personer med kort utbildning har ett snitt på 34% och personer med lång utbildning 8%.

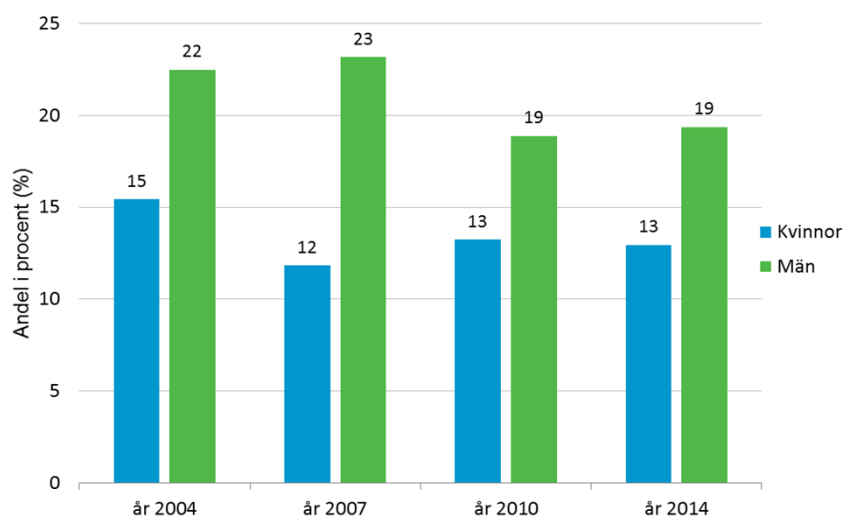

Personer med födda i övriga länder har högst andel med lågt socialt deltagande, männen på 47,9% och kvinnor 40,9%. Om vi tar ett snitt på alla grupper (Sverige 22, Norden 23, Övriga länder 44), så har personer födda i övriga länder närmast dubbelt så många med ett lågt socialt deltagande i förhållande till personer födda i Sverige och Norden. I grupperna Sverige och Övriga länder skattar en högre andel män ett lågt socialt deltagande och i Norden är det en högre andel kvinnor.

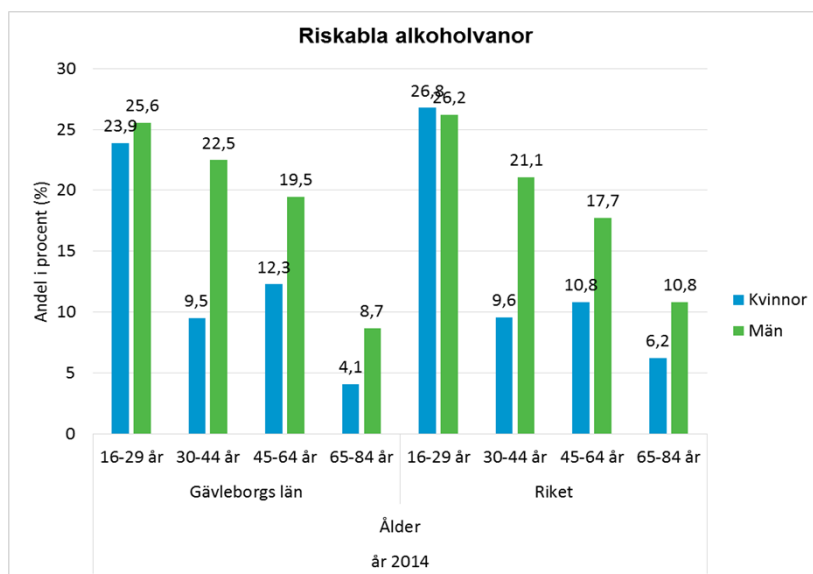
Indikator alkohol

Består av tre frågor som sedan utgör ett index för att beräkna riskabla alkoholvanor hos befolkningen.

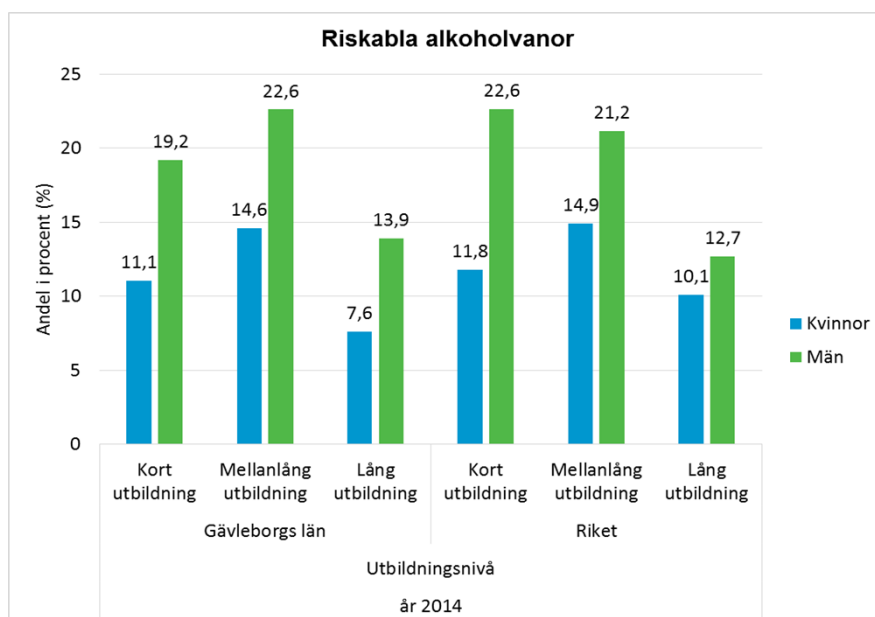
Riskabla alkoholvanor Gävle

I Gävle 2014 är det 19% av männen och 13% av kvinnorna som uppger riskabla alkoholvanor. Andelen män har varit högre än kvinnor under hela 10-års period som redovisas, männen har ett snitt 21% och kvinnor 13%.

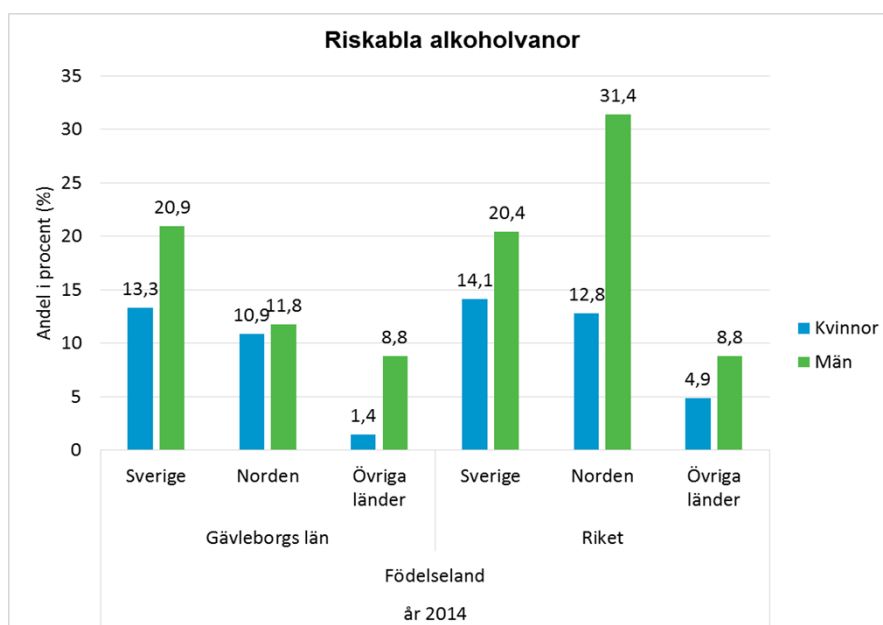

Högst andel med riskabla alkoholvanor finns bland åldersgruppen 16-29år och lägst andel med riskabla alkoholvanor finns bland åldersgruppen 65-84år. Större skillnader mellan könen påvisas först vid åldersgrupperna 30-44år och uppåt, där nära dubbelt så många män som kvinnor uppger riskabla alkoholvanor.

Män har oavsett utbildningsnivå riskabla alkoholvanor i högre utsträckning än kvinnor. Högst andel som skattar riskabla alkoholvanor finns i gruppen med mellanlång utbildning, oavsett kön. Där kvinnor skattar 14,6% och männen 22,6%.

Lägst andel som skattar riskabla alkoholvanor finns i gruppen med lång utbildning, oavsett kön. Där kvinnor skattar 7,6% och männen 13,9%.

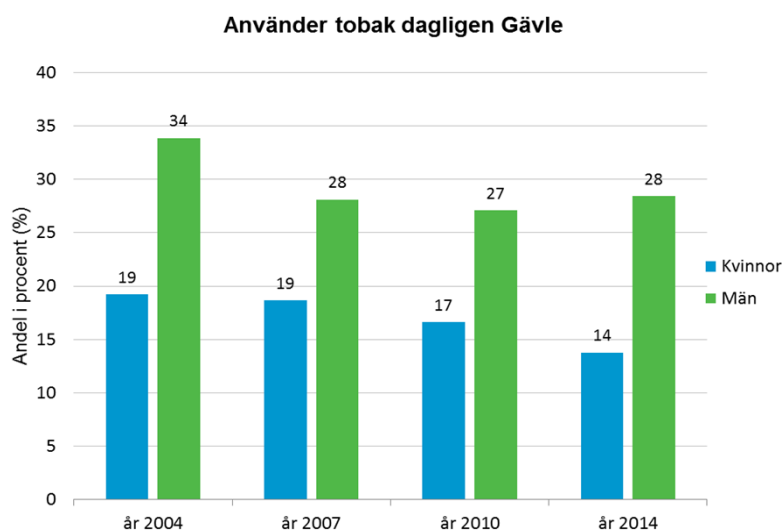

Högst andel som skattar riskabla alkoholvanor finns i födelseland Sverige, där män skattar 20,9% och kvinnor 13,3%. Om vi tar ett snitt på alla grupper (Sverige 17%, Norden 11%, Övriga länder 5%), så har gruppen födelseland Sverige närmast tredubbelt så många som skattar riskabla alkoholvanor i förhållande till gruppen övriga länder. Män skattar genomgående oavsett födelseland riskabla alkoholvanor i högre uträkning än kvinnor. Lägst andel som skattar riskabla alkoholvanor är gruppen födelseland övriga länder, där kvinnor skattar 1,4% och män 8,8%.

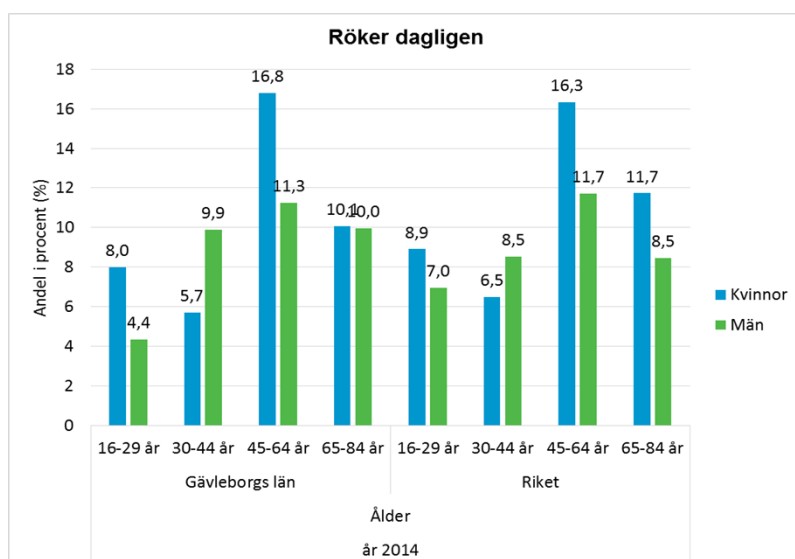

Indikator tobaksrökning

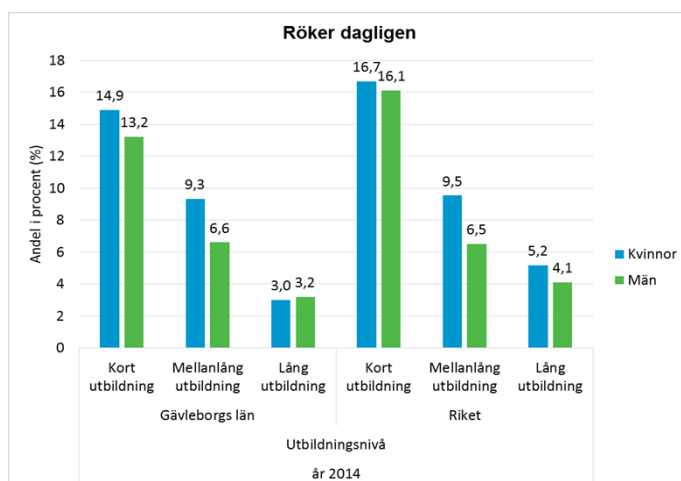
Är baserad på frågeställningen ”röker du dagligen?”.

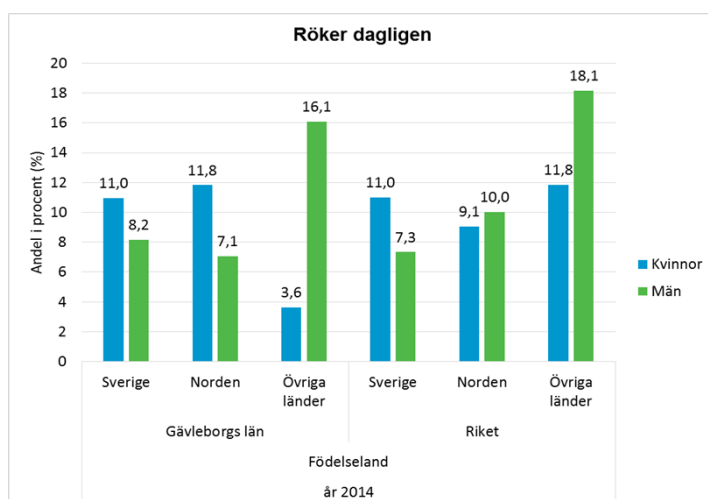
Daglig användning av tobak är vanligare bland män än bland kvinnor. 2014 var det dubbelt så många män 28% i förhållande till kvinnor 14%.

Högst andel som röker dagligen finns i åldersgruppen 45-64år, 16,8% av kvinnorna och 11,3% av männen. Lägst andel som röker dagligen är män i åldersgruppen 16-29år och kvinnor i åldersgruppen 30-44år.

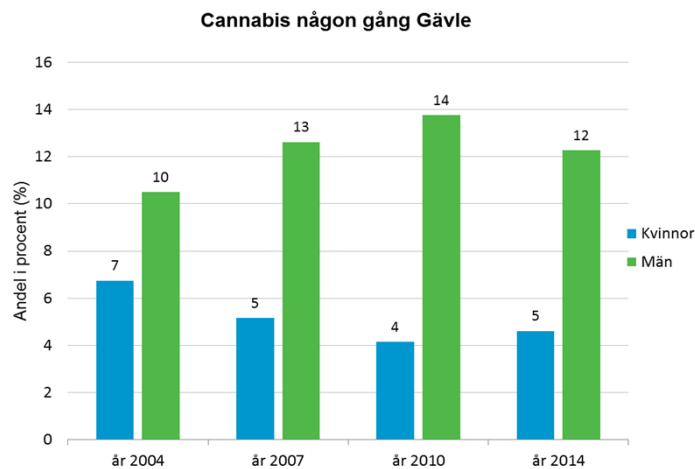
Daglig rökning är vanligare hos personer med kort utbildning. Det skiljer i snitt 11% mellan gruppen med kort utbildning och lång utbildning. Personer med kort utbildning har ett snitt på 14% och personer med lång utbildning 3%. I grupperna kort och mellanlång utbildning syns skillnader mellan män och kvinnor, där kvinnor har en högre andel som röker dagligen.

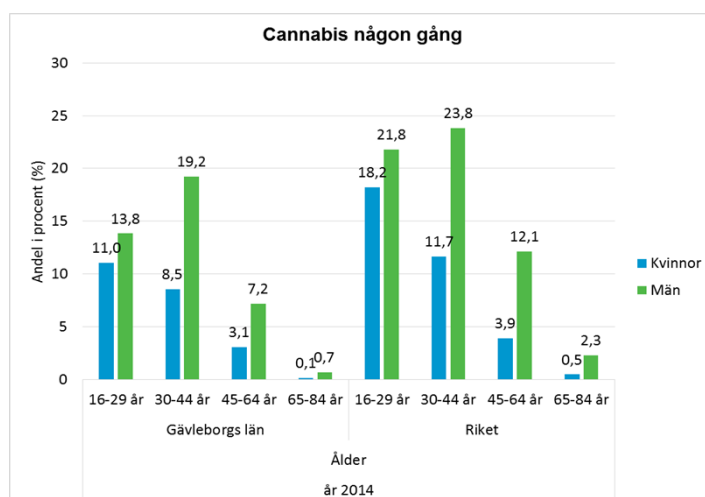
Högst andel som skattar att de röker dagligen är män i gruppen Övriga länder på 16,1%. Lägst andel som skattar att de röker dagligen är kvinnor i samma grupp, 3,6%. Procentuellt följer grupperna Sverige och Norden varandra i stora drag, där kvinnorna har ett snitt på 11% och männen 7,5%.

Indikator Cannabis

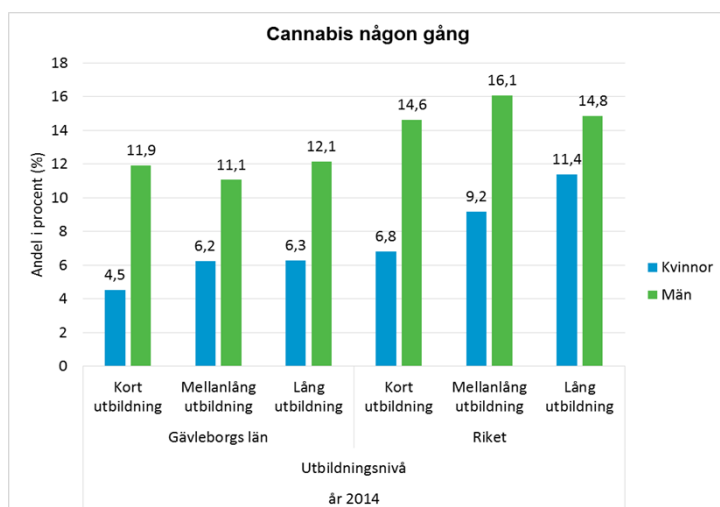
Bygger på frågeställningen "Har du någon gång använt hasch eller marijuana?" Frågan avser att indikera prevalensen och eventuella förändringar över tid för användning av cannabis.

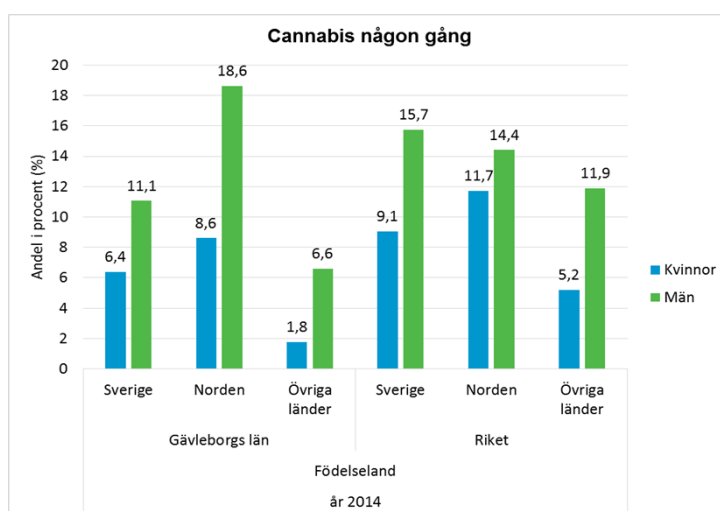
Sett över tio årsperioden som presenteras så är det fler män än kvinnor som skattar att de brukat cannabis någon gång. Sedan mätning 2007 är det mer än dubbelt så många män i förhållande till kvinnor.

Den åldersgruppen där flest skattar att de brukat cannabis någon gång är män i åldersgruppen 30-44år och det är också här störst skillnader mellan könen syns. Det är genomgående fler män än kvinnor oavsett ålder som skattar att de brukat cannabis någon gång. Lägst andel som skattat att de brukat cannabis någon gång är ålder åldersgruppen 65-84år.

Oavsett utbildningsnivå så är det fler män än kvinnor som uppger att de brukat cannabis någon gång, nära dubbelt så många. Män i samtliga utbildningsgrupper skattar runt 11-12%. Kvinnor med kort utbildning är de som skattar att de brukat cannabis i lägst utsträckning på 4,5% och övriga två grupper för kvinnor hamnar på nära 6%.

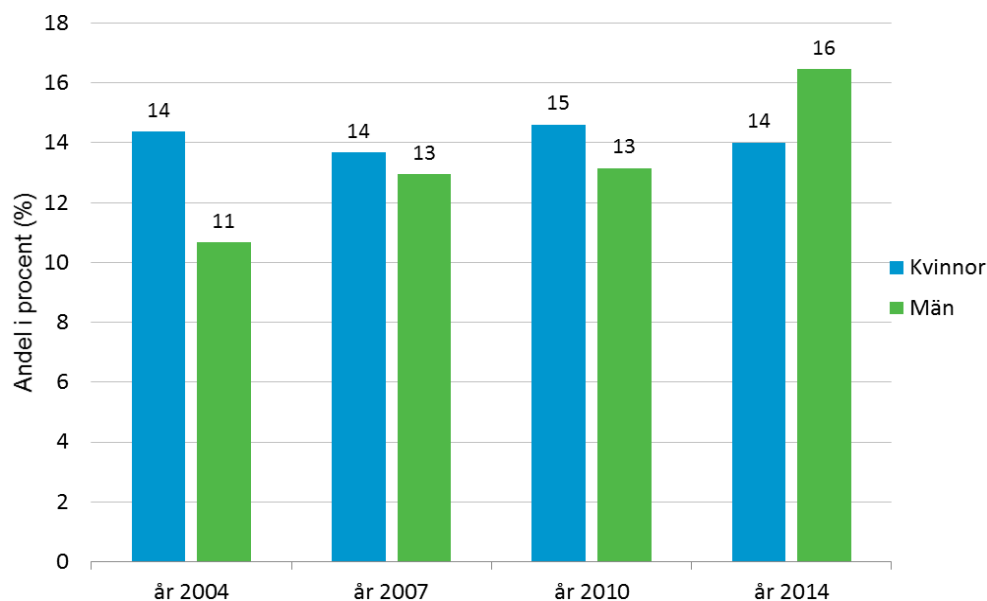

Högst andel som uppger att de brukat cannabis någon gång är män i gruppen Norden på 18,6%. Lägst andel är kvinnor i gruppen Övriga länder på 1,8%. Oavsett födelseland så är det en högre andel män än kvinnor.

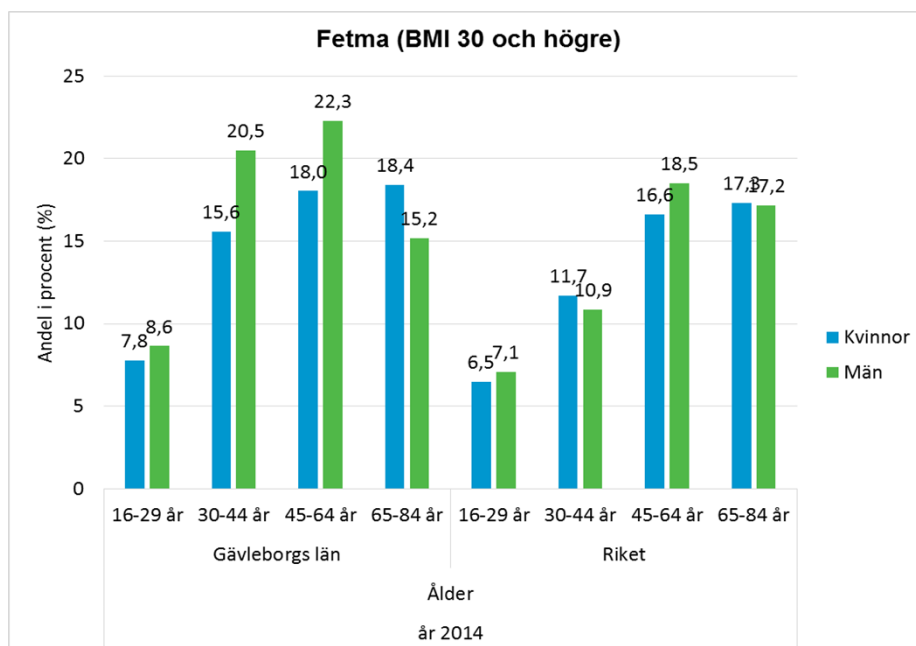
Indikator Fetma

Bygger på frågorna om längd och vikt. Frågorna syftar till att ligga till grund för beräkningar av BMI (Body Mass Index) och därigenom följa prevalensen av framförallt övervikt och fetma.

Fetma (BMI 30 och högre) Gävle

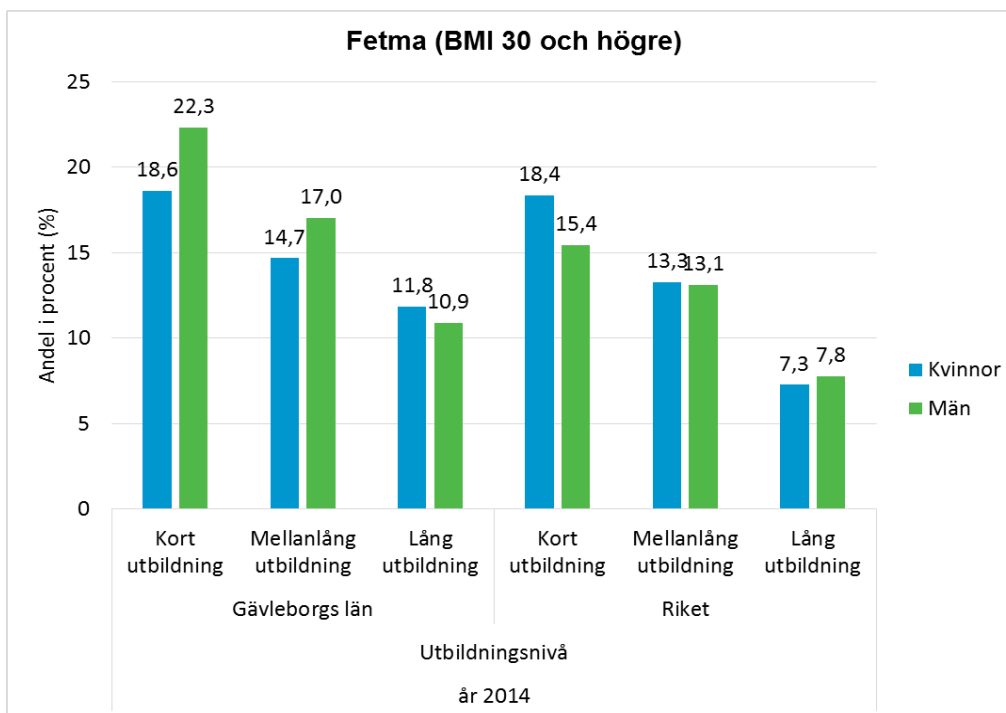

2014 var det 16% av männen och 14% av kvinnorna som beräknas ha fetma. Sedan mättillfället 2004 innebär det en ökning för männen på 5% medan kvinnorna har haft ett snitt på runt 14% under hela 10-års perioden.

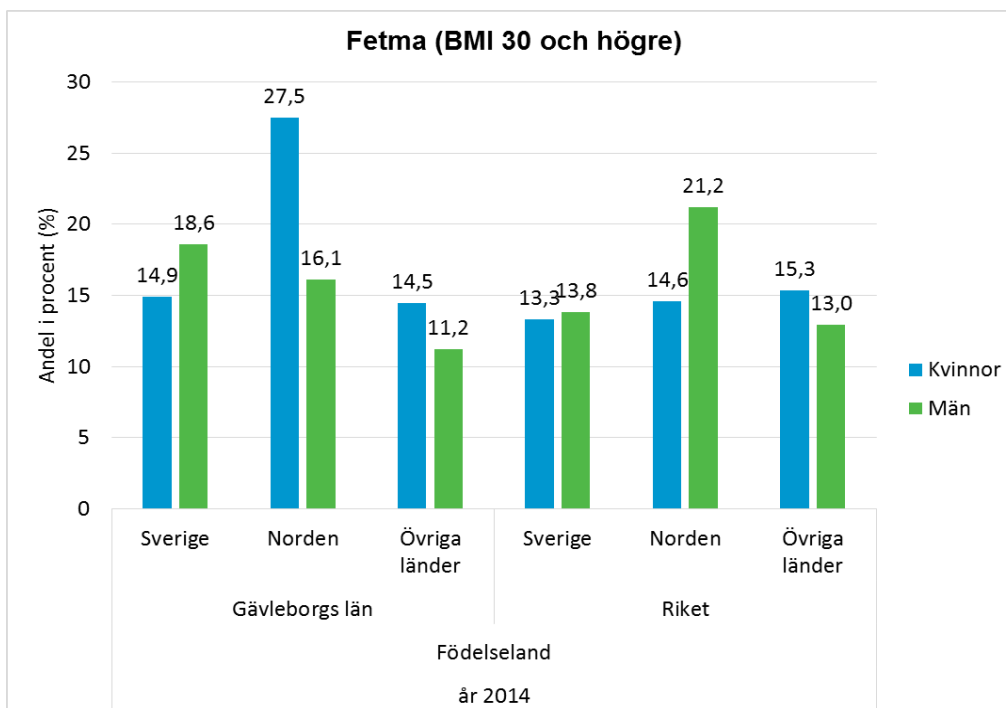

Andelen personer med fetma är högst hos män i åldersgruppen 45-64år på 22,3% följt av män i åldersgruppen 30-44år på 20,5%. Lägst andel med fetma är åldersgruppen 16-29år, kvinnor

7,8% och män 8,6%. Därefter sker en ökning för både män och kvinnor fram till åldersgruppen 65-84år och därefter minskar andelen män men inte kvinnor.

Fetma är vanligare hos personer med kort utbildning. Det skiljer runt 9% mellan gruppen med kort och lång utbildning. Personer med kort utbildning har ett snitt på 20% och personer med lång utbildning 11%. I grupperna kort och mellanlång är det fler män än kvinnor som har fetma.

Fetma är vanligast hos kvinnor födda i Norden, 27,5% följt av män födda i Sverige, 18,6%. Lägst andel med fetma är män födda i övriga länder på 11,2% följt av kvinnor i samma grupp, 14 %.

Sammanfattande resultat från enkätundersökningen LUPP 2016

Sammanfattande resultat från LUPP-rapporten 2016 visar att det finns tydliga könsskillnader vad gäller hälsa. Tjejeers självskattade hälsa och andelen som upplever regelbunden stress har dessutom gått i en negativ riktning jämfört med tidigare lupp-undersökningar i Gävle. Unga som oroar sig för familjens ekonomi och unga med funktionsnedsättning mår också tydligt sämre än övriga ungdomar. 52 % av unga med en funktionsnedsättning svarar att deras hälsa är mycket eller ganska bra. Motsvarande siffra bland unga som inte har en funktionsnedsättning är 75 %.

2.2 Program mål ”Alla i Gävle ges förutsättningar att bilda, utbilda sig och bli en del av arbetsmarknaden”

Grundskolan – Slutbetyg årskurs 9, Läsåret 2014/2015 2

Andel (%) som uppnått kunskapskraven i alla ämnen

Svensk bakgrund	78%
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	59%
Utländsk bakgrund, födda utomlands	43%

Enligt nedanstående tabell finns skillnader när det gäller att ha behörighet till ett yrkesprogram på gymnasiet. 90% av eleverna med svensk bakgrund hade 2014/2015 behörighet till ett yrkesprogram, medan endast 59% av eleverna med utländsk bakgrund födda utomlands hade det.

Andel (%) behörig till yrkesprogram

Svensk bakgrund	90%
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	83%
Utländsk bakgrund, födda utomlands	59%

Gällande andel av eleverna i Gävle kommun som fullgör gymnasiet ser statistiken ut enligt följande för 2015:

---

² Grundskolan – Slutbetyg årskurs 9, 2014/15, Gävle, Siris, Skolverket. Siffror från Utbildning Gävle

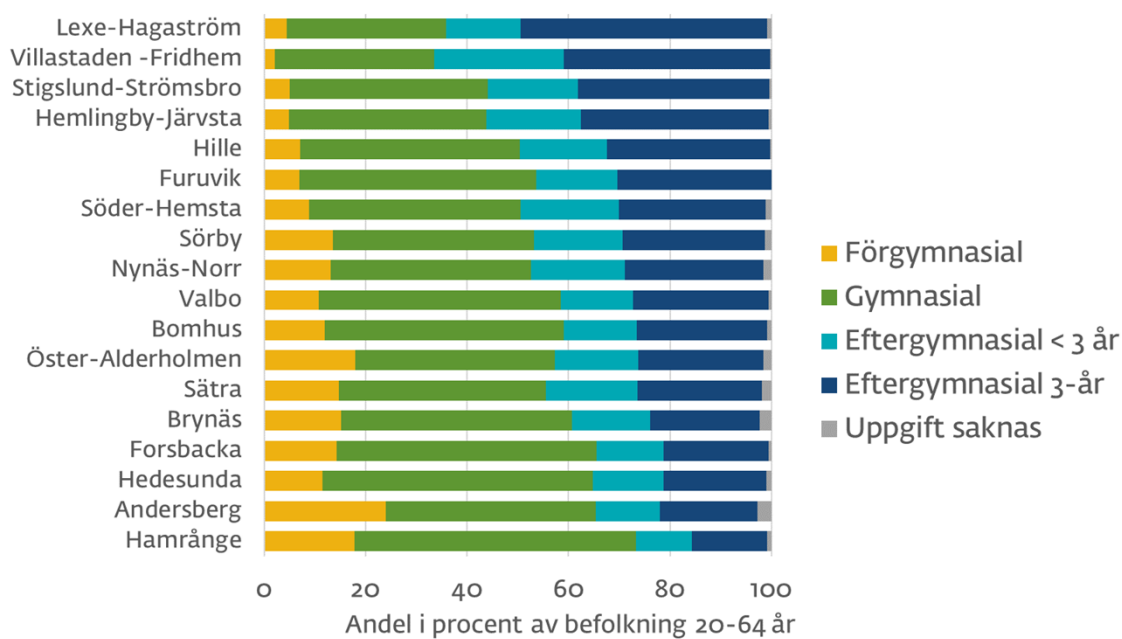
Gymnasieelever med examen inom 3 år, lägeskommun, andel (%) ³

Kvinnor	71,4
Män	61,5
Totalt	66,8

Det som framgår i ovanstående tabell är att betydligt större andel av kvinnorna, jämfört med männen, tar examen från gymnasiet inom 3 år.

Utbildningsnivån utifrån de olika planeringsområdena i Gävle kommun skiljer sig åt. Det finns även skillnader i högre utbildningsnivå mellan kvinnor och män utifrån de olika planeringsområdena. Exempelvis kvinnor i Hille har högre utbildningsnivå än män. I Andersberg är förhållandet det motsatta.

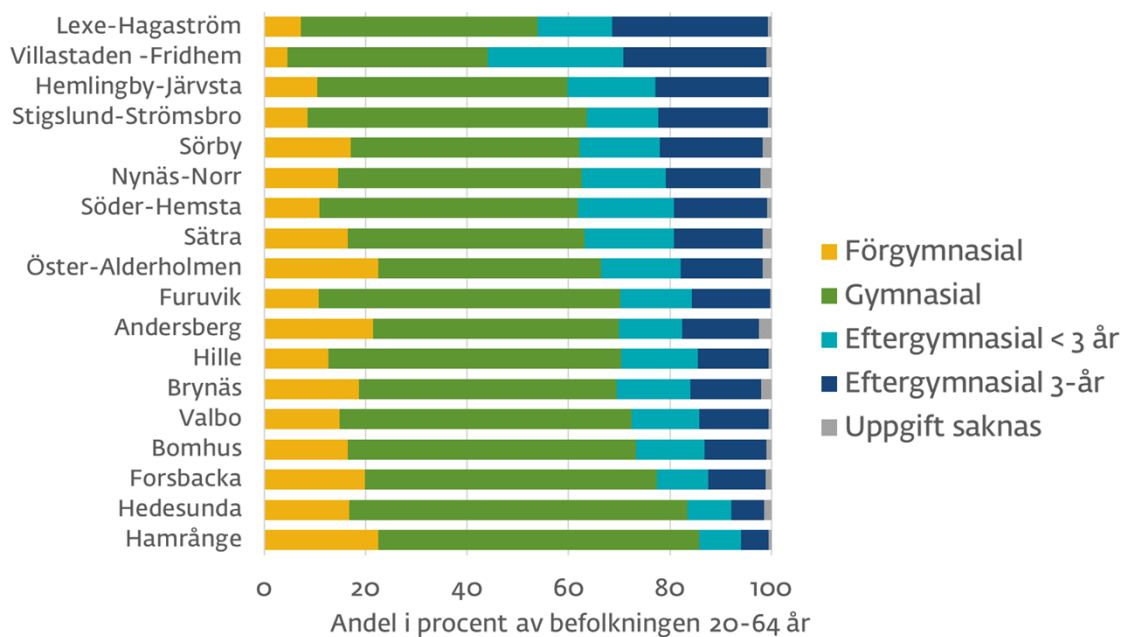
Utbildningsnivå hos kvinnor efter planeringsområde 2016

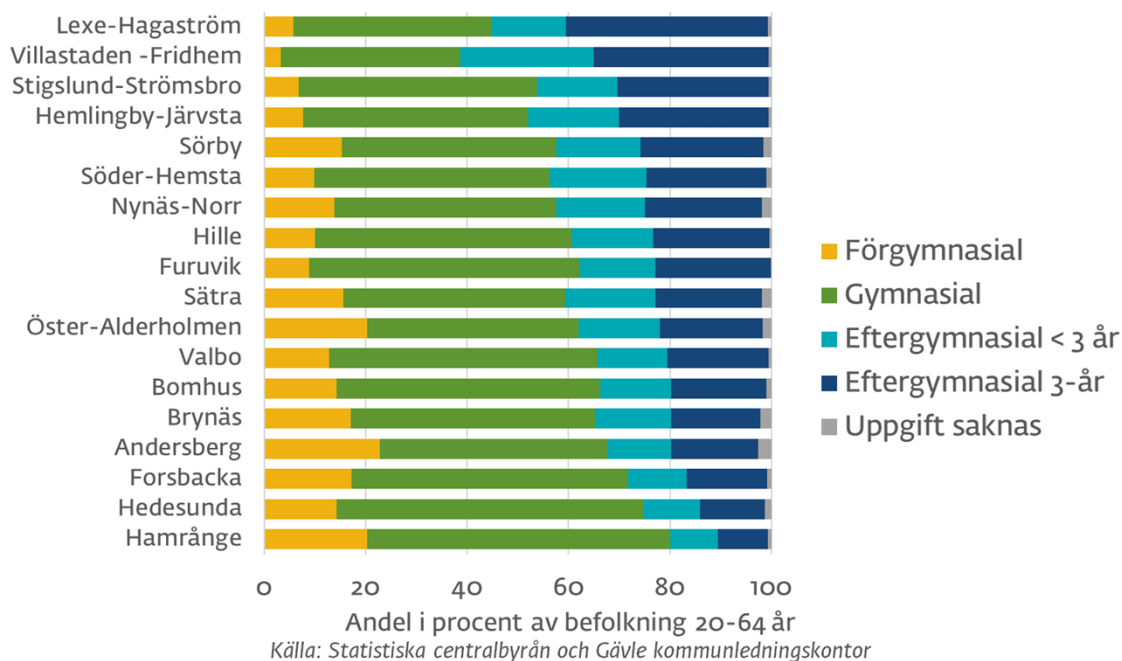
³ Siffror från Utbildning Gävle i april 2016

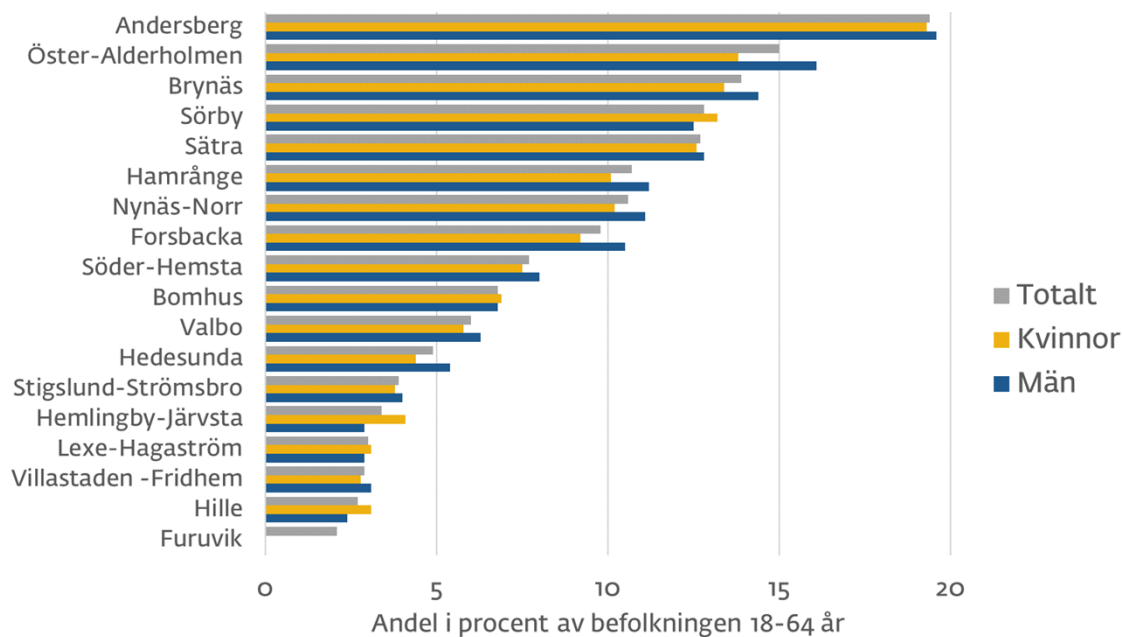
Utbildningsnivå hos män efter planeringsområde 2016

Utbildningsnivå efter planeringsområde 2016

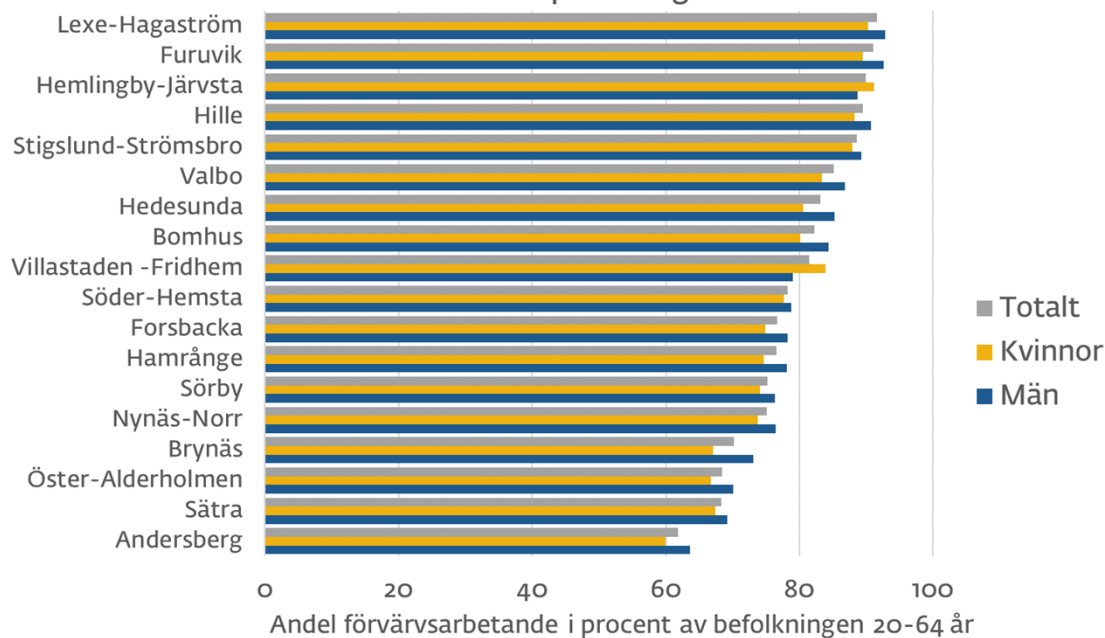

Arbetssökande efter planeringsområde 2017

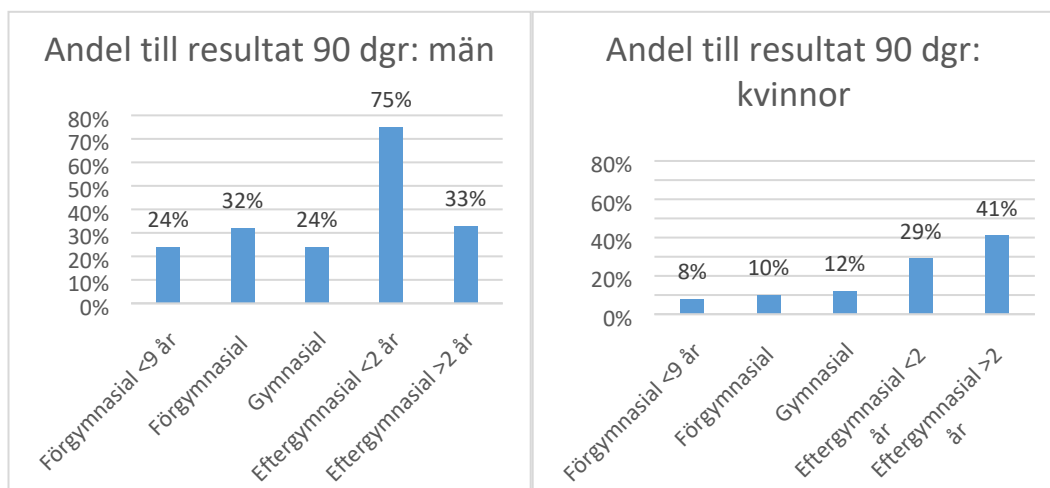
Källa: Statistiska centralbyrån och Gävle kommunledningskontor

Förvärvsfrekvens efter planeringsområde 2016

Källa: Statistiska centralbyrån och Gävle kommunledningskontor

Utfall 90 dagar efter avslutad etableringsplan 201609-201708 per kön och utbildningsnivå (Gävle kommun). Källa Arbetsförmedlingen

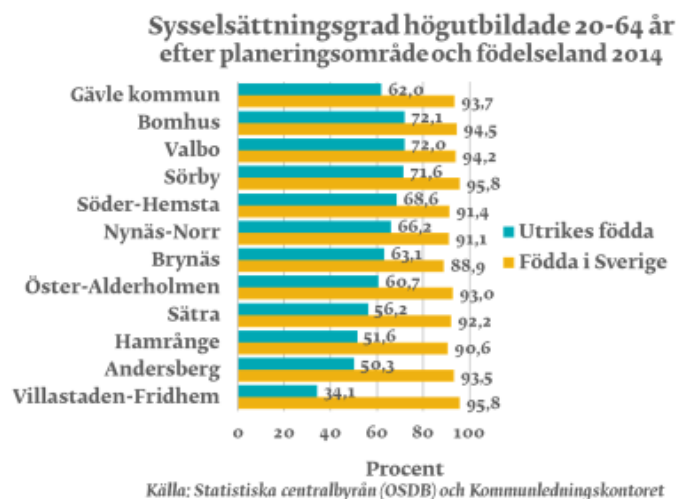

Ovanstående diagram visar andel kvinnor och män som gått vidare till resultat 90 dagar efter att de avslutat sin etableringsplan. I detta fall betyder resultat, att personen gått vidare till jobb eller till studier.

Värt att lyfta i detta sammanhang är att siffrorna ser betydligt bättre ut för männen än för kvinnorna. Förutom när det gäller gruppen med eftergymnasial utbildning längre än 2 år, här har en högre andel av kvinnorna gått vidare till resultat.

Störst skillnad mellan könen finns i gruppen eftergymnasial utbildning kortare än 2 år, där 75% av männen gått vidare till resultat, men endast 29% av kvinnorna.

Sysselsättningsgrad högutbildade

Ovanstående diagram visar sysselsättningsgrad för högutbildade i Gävle.

Det som framgår är att sysselsättningsgraden är betydligt lägre för de som är födda i ett annat land jämfört med de som är födda i Sverige. Med högutbildad avses här utbildningsnivå motsvarande lägst treårig eftergymnasial utbildning.

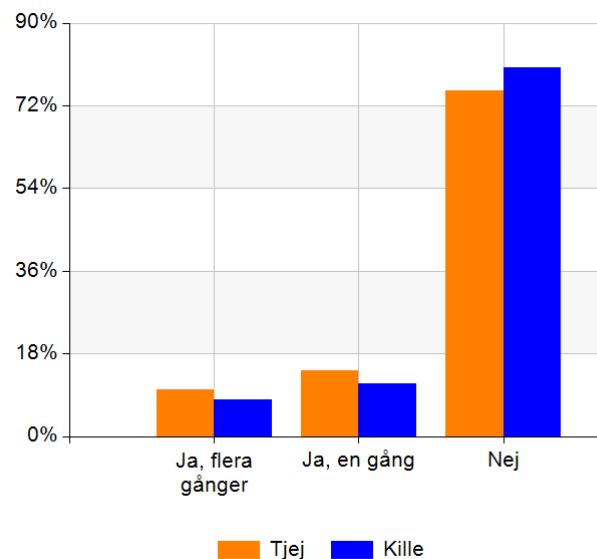
2.3 Program mål "Gävle kommun skapar förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för alla"

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (LUPP) i Gävle har påvisat hur fritiden utgör en betydelsefull del av människors liv och en investering för framtiden. Utöver aktiviteter värde i sig så påverkar en aktiv fritid även livet även på andra områden, där människor får möjlighet till att utveckla sig själva, engagera sig och få värdefulla erfarenheter (Lupp 2013, 12KS300).

Fritidens betydelse för hälsa är särskilt stor. Det går att konstatera att strukturerade fritidsaktiviteter har flera positiva effekter som exempelvis sociala kompetenser, bättre självförtroende och problemlösningsförmåga (Lupp 2016, 16KS24).

A8. GYMNASIET: Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja, flera gånger	30	10,3	22	8,1	52	9,2
Ja, en gång	42	14,4	31	11,4	73	13
Nej	220	75,3	218	80,4	438	77,8
Total	292	100	271	100	563	100

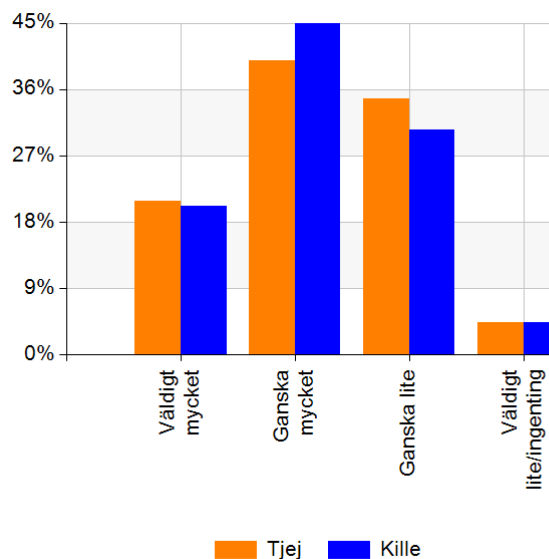

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
99,3% (292/294)	99,6% (271/272)

Vad som är möjligt att göra på fritiden styrs till stor utsträckning av de resurser individen har tillgång till. Diagrammet ovan visar att mer än var femte person i gymnasieskolans årskurs två vid något tillfälle inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i samma ålder gör eller köper för att familjen inte haft råd. Detta bör också förstås med bakgrund mot att fritiden kan utgöra en central aspekt av människors identitet (Lupp 2013, 12KS300). Det finns också belägg för att barn och unga till föräldrar med begränsade ekonomiska resurser idrottar i betydligt mindre omfattning än andra barn. Detta gäller även för unga med funktionsnedsättning, flickor till utrikesfödda föräldrar samt unga hbtq-personer (Lupp 2016, 16KS24).

B1. GYMNASIET: Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Väldigt mycket	61	20,8	55	20,2	116	20,5
Ganska mycket	117	39,9	122	44,9	239	42,3
Ganska lite	102	34,8	83	30,5	185	32,7
Väldigt lite/ingenting	13	4,4	12	4,4	25	4,4
Total	293	100	272	100	565	100

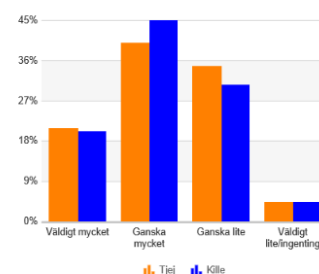
Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
99,7% (293/294)	100% (272/272)

Fritid åk 2 gymnasiet

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Väldigt mycket	61	20,8	55	20,2	116	20,5
Ganska mycket	117	39,9	122	44,9	239	42,3
Ganska lite	102	34,8	83	30,5	185	32,7
Väldigt lite/ingenting	13	4,4	12	4,4	25	4,4
Total	293	100	272	100	565	100

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
99,7% (293/294)	100% (272/272)

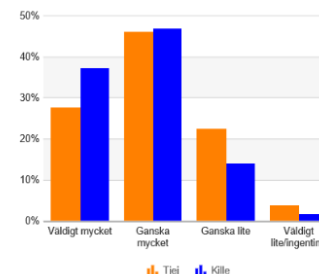

åk 8 grundskolan

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Väldigt mycket	95	27,6	129	37,3	224	32,5
Ganska mycket	159	46,2	163	47,1	322	46,7
Ganska lite	77	22,4	48	13,9	125	18,1
Väldigt lite/ingenting	13	3,8	6	1,7	19	2,8
Total	344	100	346	100	690	100

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
99,7% (344/345)	98,9% (346/350)

Diagrammen ovan visar på att Gävle har ett gott utbud av fritidsaktiviteter, särskilt för yngre personer. Dock upplevs inte fritidsutbudet som lika gott bland äldre ungdomar i gymnasieålder. Tendenser är också att andelen unga som anser att det finns mycket att göra på fritiden minskat sedan 2010 (särskilt bland flickor) och det finns stora skillnader mellan stadsdelarna (Lupp 2016, 16KS24).

För unga personers utveckling har tillgången till meningsfulla kultur- och fritidssysselsättningar stor betydelse för den sociala utvecklingen, psykisk hälsa och informellt lärande (Lupp 2016, 16KS24). Det finns också belägg för att idrottande personer i lägre utsträckning än andra uppvisar depressiva symptom, har en lägre alkoholkonsumtion och undviker i högre utsträckning att hamna i problem med lagen (Lupp 2013, 12KS300).

3 Indikatorer till målområde "Delaktighet och inflytande"

Flera nedan berörda indikatorer signalerar att Gävle kommun behöver utveckla sitt arbete inom området delaktighet och inflytande.

3.1 Program mål "Gävle kommun verkar för delaktighet och reellt inflytande"

Nöjd-Inflytande-Index (NII) - Hur ser medborgarna i Gävle kommun på sitt inflytande i kommunen?

SCB:s medborgarundersökning kan vara ett av verktygen kommunen använder för att få en bild av hur kommuninvånarna ser på sin kommun. Det sammanfattande betygsindexet Nöjd-Inflytande-Index (NII) för hur medborgarna bedömer möjligheterna till inflytande i Gävle kommun blev 35.

NII för samtliga 131 kommuner som var med i undersökningen hösten 2017 blev 40. NII för Gävle kommun är lägre jämfört med genomsnittresultatet.

Jämfört med genomsnittresultatet är betygsindexet för frågeområdet...

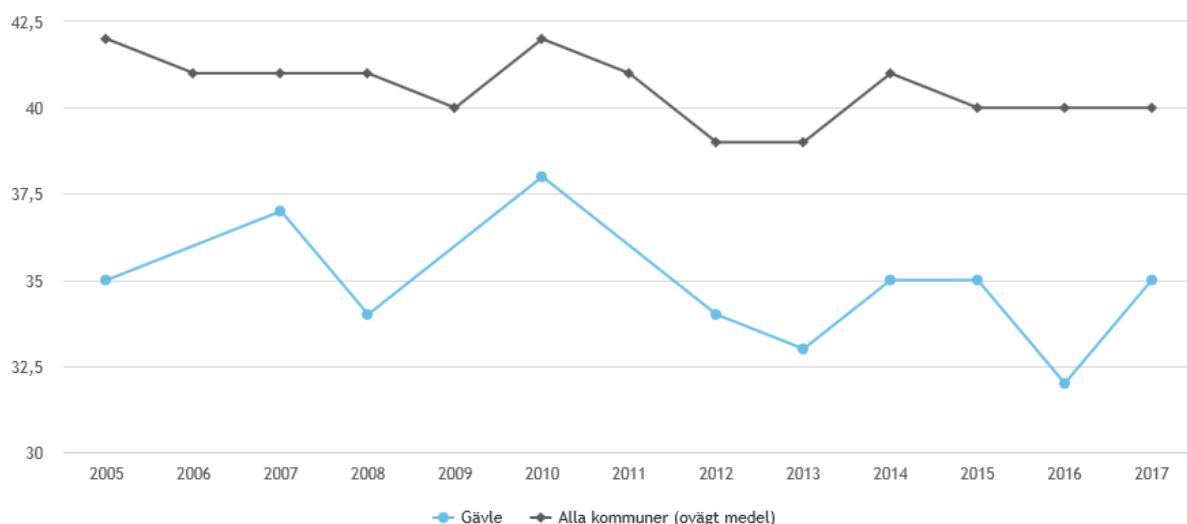
... **Kontakt** lägre.

... **Information** inte säkerställt högre eller lägre.

... **Påverkan** lägre.

... **Förtroende** lägre.

Vilka frågeområden bör uppmärksammas för att få nöjdare medborgare i Gävle kommun? För Gävle kommun är det främst förbättringar av betygsindexen för frågeområdena Förtroende samt Påverkan som kan höja helhetsbetyget Nöjd-Inflytande-Index.

Nöjd Inflytande-Index - Helheten (U00408)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Kommunens Nöjd-Inflytandeindex, skala 0-100. Utgår från frågorna: "Hur nöjd är du med den insyn och/det inflytande invånarna har över kommunens beslut och verksamheter?", "Hur väl uppfyller din kommun dina förväntningar på invånarnas möjligheter till insyn och inflytande?"

och "Försök föreställa dig en ideal situation för invånarnas insyn och inflytande över kommunens verksamheter och beslut. Hur nära ett sådant ideal tycker du att invånarnas insyn och inflytande kommer i din kommun?". Källa SCB:s *medborgarundersökningar*.

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%) (U01413)	2014	2015	2016
	26	26	26

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Andel (%) invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra. Resultatet baseras på data från de fyra befolkningsenkäterna *Hälsa på lika villkor* (Statens folkhälsoinstitut) år T-3 till år T, *Liv & hälsa år T*, *Folkhälsa i Skåne år T* samt *Hälsoenkät Stockholms län frågan*; Tycker du att man i allmänhet kan lita på de flesta människor? Indikator redovisar avsaknad av tillit, det vill säga andel (%) personer som svarat nej på frågan.

Gävle har stora skillnader i valdeltagande mellan olika valdistrikt

Valdeltagande i senast kommunvalet %	2014
	84,5
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	2014
	59,9
Valdistrikt med högst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	2014
	92,6
Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	2014
	78

Delaktighet och inflytande för målgruppen barn och unga utifrån LUPP

Området ”Jag kan påverka”. Uppföljning: grad av upplevt inflytande i kommunen och i skolan.

Utfall: Svagt uppåtgående vad det gäller inflytande i kommunen. Det är ca 20 procent som uppger att de kan föra fram sina åsikter till de som bestämmer (något lägre bland tjejer), vilket såklart är lågt men ungefär där man brukar hamna i sådana här mätningar. Andelen som vill påverka saker i sin kommun ligger kring ca 50 %.

Det upplevda inflytandet över olika aspekter i skolan har minskat något sedan 2010.

Delaktighet och inflytande utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Gävle kommun är enligt minoritetslagen (SFS 2009:724) skyldig att säkerställa att kommunens nationella minoriteter får möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. Gävle kommun har under de senaste åren arbetat med att föra dialog med de nationella minoriteterna bosatta i Gävle. Flera minoriteter som från början har varit osynliga för kommunens organisation har blivit mer synliga och flera kommuninvånare som hör till nationella minoriteter har involverats i planering av verksamheten. Det har visat sig att alla fem minoritetsspråken – finska, samiska, romani chib, meänkieli och jiddisch – används av gävlebor. Kommunen har hittills anordnat öppna samrådsmöten för sverigefinnar, tornedalingar, romer och samer.

3.2 Program mål "Gävle är en tillgänglig kommun"

Fysisk tillgänglighet

Fysisk tillgänglighet - samråd med funktionshindersorganisationer, poäng (max=3)

2014	2015	2016
1	2	2

Fysisk tillgänglighet - samråd med funktionshindersorganisationer, poäng (max=3) (U00483)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Poängen baseras på enkätfrågan "På vilket sätt samråder kommunen med funktionshindersorganisationer om fysisk tillgänglighet?". Svartalernativet "Beslut som berör fysisk tillgänglighet fattas alltid baserat på samråd med funktionshindersorganisationer " ger 3 poäng, "Beslut som berör fysisk tillgänglighet fattas ibland baserat på samråd med funktionshindersorganisationer" ger 2p "Möten genomförs med funktionshindersorganisationer för att informera om arbetet med att öka den fysiska tillgängligheten" ger 1p. "Kommunen samråder inte med funktionshindersorganisationer" eller Vet ej ger 0 poäng. Källa: *Myndigheten för delaktighets kommunenkät*.

Tillgänglighet arbetsmarknad

Tillgänglighet arbetsmarknad - samråd med funktionshindersorganisationer, poäng (max=3) (U40444)

2014	2015	2016
1	1	1

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Poängen baseras på enkätfrågan "På vilket sätt samråder kommunen med funktionshindersorganisationer i frågor som rör arbetsmarknaden?". Svartalernativet "Beslut som rör arbetsmarknaden fattas oftast baserat på samråd med funktionshindersorganisationer " ger 3 poäng, "Beslut som rör arbetsmarknaden fattas ibland baserat på samråd med funktionshindersorganisationer" ger 2p "Möten genomförs med funktionshindersorganisationer för att informera om kommunens arbete inom arbetsmarknadsområdet" ger 1p. "Kommunen samråder inte med funktionshindersorganisationer i arbetsmarknadsfrågor" eller "Vet ej" ger 0 poäng. Källa: *Myndigheten för delaktighets kommunenkät*.

Tillgänglighet idrott

Tillgänglighet idrott - följer upp invånarens behov, poäng (max=3)

2014	2015	2016
-	1	0

(U09441)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Poängen baseras på enkätfrågan "På vilket sätt samråder kommunen med funktionshindersorganisationer om tillgänglighet och delaktighet till idrott för personer med funktionsnedsättning?". Svartalernativet "Beslut som berör tillgänglighet och delaktighet fattas oftast baserat på samråd med funktionshindersorganisationer " ger 3 poäng, "Beslut som berör tillgänglighet och delaktighet fattas ibland baserat på samråd med

Syn47

funktionshindervisorganisationer" ger 2p "Möten genomförs med funktionshindervisorganisationer för att informera om arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten till idrott" ger 1p. "Kommunen samråder inte med funktionshindervisorganisationer i idrottsfrågor" eller "Vet ej" ger 0 poäng. Källa: *Myndigheten för delaktighets kommunenkät*.

Tillgänglighet kultur

2014	2015	2016
-	1	0

Tillgänglighet kultur - samråd med funktionshindervisorganisationer, poäng (max=3) (U09422)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Poängen baseras på enkätfrågan "På vilket sätt samråder kommunen med funktionshindervisorganisationer om tillgänglighet och delaktighet till kultur för personer med funktionsnedsättning?". Svartalernativet "Beslut som berör tillgänglighet och delaktighet fattas oftast baserat på samråd med funktionshindervisorganisationer" ger 3 poäng, "Beslut som berör tillgänglighet och användbarhet fattas ibland baserat på samråd med funktionshindervisorganisationer" ger 2p, "Möten genomförs med funktionshindervisorganisationer för att informera om arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten till kultur" ger 1p. "Kommunen samråder inte med funktionshindervisorganisationer i kulturfrågor" eller "Vet ej" ger 0 poäng. Källa: *Myndigheten för delaktighets kommunenkät*.

Tillgänglighet grundskola

Tillgänglighet grundskola - samråd med funktionshindervisorganisationer, poäng (max=3) (U15535)

2014	2015	2016
1	2	2

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Poängen baseras på enkätfrågan "På vilket sätt samråder kommunen med funktionshindervisorganisationer i skolfrågor?". Svartalernativet "Beslut som berör tillgänglighet och delaktighet fattas alltid baserat på samråd med funktionshindervisorganisationer " ger 3 poäng, "Beslut som berör tillgänglighet och delaktighet fattas ibland baserat på samråd med funktionshindervisorganisationer" ger 2p "Möten genomförs med funktionshindervisorganisationer för att informera om arbetet med att öka tillgängligheten och delaktigheten" ger 1p. "Kommunen samråder inte med funktionshindervisorganisationer i skolfrågor" eller "Vet ej" ger 0 poäng. Källa: *Myndigheten för delaktighets kommunenkät*.

3.3 Programsmål "Gävle kommun har ett strukturerat och gott samarbete med civilsamhället"

Inom exempelvis integrationsområdet har Gävle kommun erbjudit i snitt fyra dialogträffar per år med civilsamhällets aktörer som arbetar för integration i Gävle. Aktörerna har tryckt på vikten av samordning och att kommunen har en väldigt viktig roll i detta; för att samordna träffar, organisera upp information mm.

3.4 Program mål "Gävle kommunkoncerns verksamheter har god kunskap om och stärker respekten för nationella minoriteters rättigheter"

Enligt minoritetslagen (SFS 2009:724) ska kommunen säkerställa de nationella minoriteternas rätt till information, skydd av kultur och språk och rätt till delaktighet och inflytande. För att kunna säkerställa nationella minoriteters rättigheter ska kommunens verksamheter ha god kunskap om de nationella minoriteterna, deras särställning i det svenska samhället och de behov som minoriteterna har lokalt. Svenska myndigheter registrerar av integritetsskäl inte befolkningen utifrån etnisk tillhörighet och därför är dialog med invånarna avgörande för att kommunen ska kunna ha kunskap på minoriteternas situation, utmaningar och för att kommunen ska kunna följa upp sitt arbete inom området.

Indikator	Utfall 2010	Utfall 2017
Antal nationella minoritetsgrupper som Gävle kommun har samråd med	0	4
Antal nat. min. språk som Gävle kommun informerar på	0	2

4 Indikatorer till målområde ” Icke-diskriminering”

Gävle kommun bär en nyckelroll och har ansvar för efterlevnad av de mänskliga rättigheterna i praktiken. Människors lika värde och tillgångar till rättigheter och möjligheter är något Gävle kommun ska ta fasta på.

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen innebär att någon missgynnas eller kränks med samband till någon av de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Skyddet mot diskriminering är en av hörnstenarna i arbetet för de mänskliga rättigheterna. Andra frågor som är kopplade till detta område är åtgärder mot rasism, homofobi och andra liknande former av intolerans. Åtgärder som syftar till att förebygga och motverka diskriminering är grundläggande i en demokrati.

Så här kan man beskriva hur olika sektorsövergripande perspektiv som berör mänskliga rättigheter:

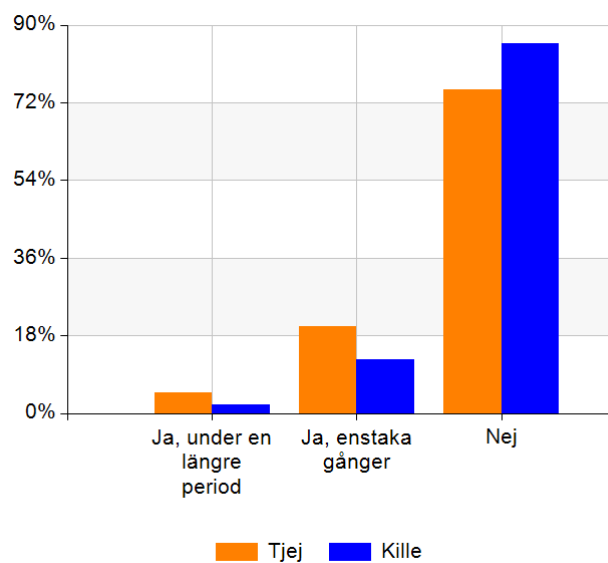
- **Jämställdhet**, som motsvaras av en rätt till jämställdhet för alla kvinnor och män, flickor och pojkar.
- **Barnets bästa**, som säger att beslut som berör barn ska sätta barnets rättigheter och intressen i första rum.
- **Tillgänglighet**, som ser till att verksamheter, platser eller lokaler ska fungera för alla, oavsett funktionsförmåga.
- **Folkhälsa**, som i rättighetstermer innebär arbetet med att uppfylla rätten till högsta möjliga hälsa för alla.

4.1 Program mål ”Gävle kommuns verksamheter arbetar rättighetsbaserat”

Nedan visas siffror från Gävle kommuns LUPP-enkät från 2016. De svarande går på gymnasiet.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfryst? (LUPP 2016)

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja, under en längre period	14	4,8	5	1,9	19	3,4
Ja, enstaka gånger	58	20,1	33	12,4	91	16,4
Nej	217	75,1	229	85,8	446	80,2
Total	289	100	267	100	556	100

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
98,3% (289/294)	98,2% (267/272)

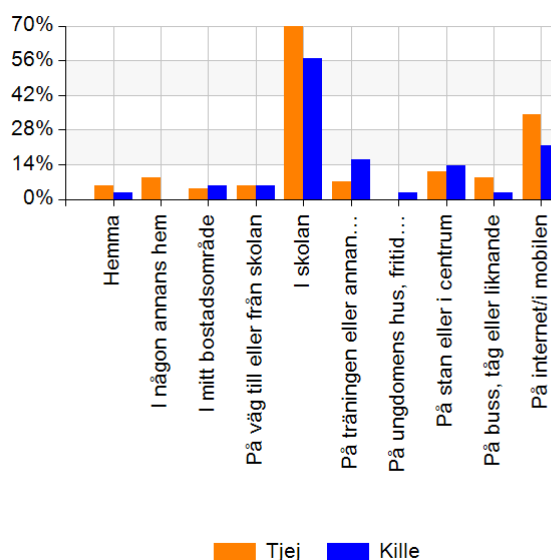
I ovanstående diagram kan vi se att det är fler tjejer än killar som upplever att de blivit mobbad, trakasserad eller utfryst. Var femte tjej har vid svarstillfället upplevt det enstaka gånger och nästan 5% av tjejerna har upplevt detta under en längre period.

Av de som upplevt att de blivit mobbad, trakasserad eller utfryst, anger hela 70% av tjejerna och 56,8% av killarna att detta har ägt rum i skolan. Den näst vanligaste platsen att utsättas för detta är på internet/i mobilen.

E3b. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfryst? (LUPP 2016)

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Hemma	4	5,7	1	2,7	5	4,7
I någon annans hem	6	8,6	0	0	6	5,6
I mitt bostadsområde	3	4,3	2	5,4	5	4,7
På väg till eller från skolan	4	5,7	2	5,4	6	5,6
I skolan	49	70	21	56,8	70	65,4
På träningen eller annan organiserad fritidsaktivitet	5	7,1	6	16,2	11	10,3
På ungdomens hus, fritidsgård eller liknande	0	0	1	2,7	1	0,9
På stan eller i centrum	8	11,4	5	13,5	13	12,1
På buss, tåg eller liknande	6	8,6	1	2,7	7	6,5
På internet/i mobilen	24	34,3	8	21,6	32	29,9
Annat	7	10	9	24,3	16	15
Total	116	165,7	56	151,4	172	160,7

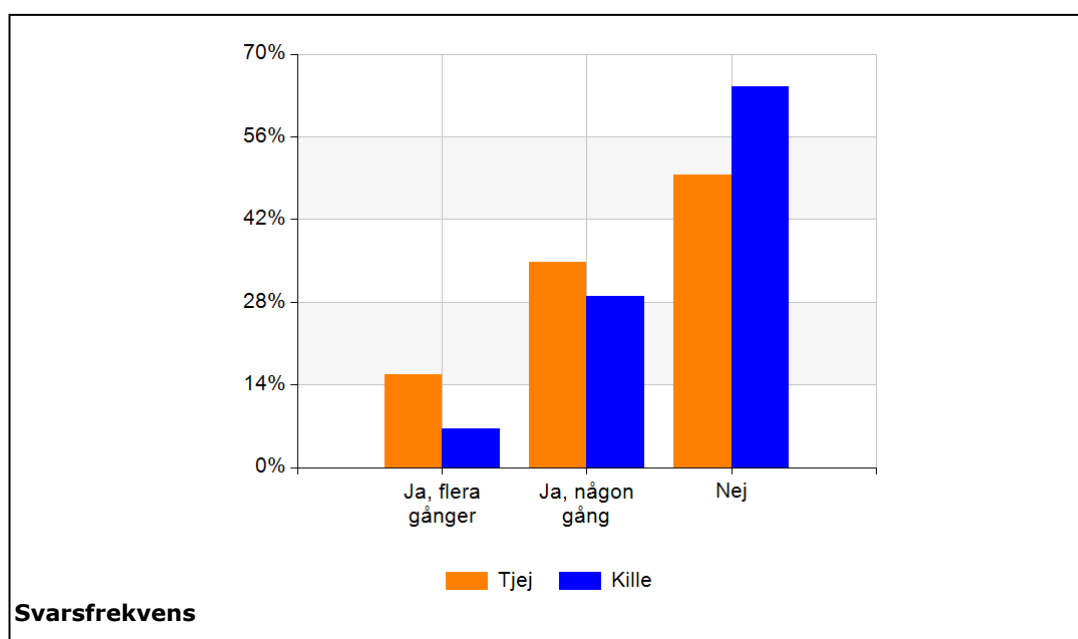
Svarsfrekvens

Tjej	Kille
23,8% (70/294)	13,6% (37/272)

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt? (LUPP 2016)

Nedan visas siffror gällande upplevelsen av att ha blivit dåligt behandlad på ett sätt som fått personen att må dåligt. Även här är detta vanligare för tjejer jämfört med killar och störst skillnader finns i upplevelsen av detta flera gånger. 15,7% av tjejerna har upplevt det flera gånger, medan 6,5% av killarna har upplevt det flera gånger.

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ja, flera gånger	45	15,7	17	6,5	62	11,3
Ja, någon gång	100	34,8	76	29	176	32,1
Nej	142	49,5	169	64,5	311	56,6
Total	287	100	262	100	549	100

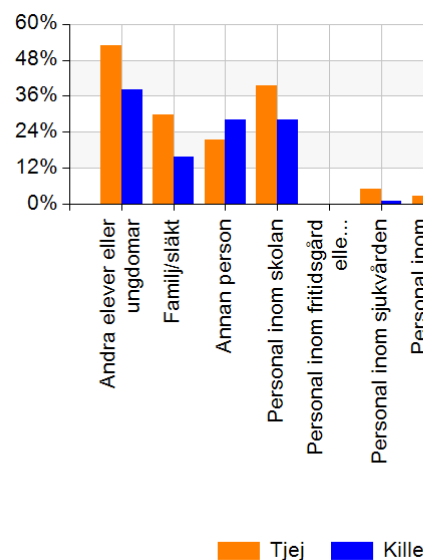

Tjej	Kille
97,6% (287/294)	96,3% (262/272)

5 E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av? (LUPP 2016)

Nedan visas siffror för vem eller vilka personerna känt sig orättvist behandlad av. Det vanligaste för både tjejer och killar är att hen känt sig orättvist behandlad av andra ungdomar eller elever. Värt att notera i detta diagram är att det är betydligt vanligare för tjejer, jämfört med killar, att personen känt sig orättvist behandlad av personal i skolan och av familj/släkt.

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Andra elever eller ungdomar	76	52,8	34	38,2	110	47,2
Familj/släkt	43	29,9	14	15,7	57	24,5
Annan person	31	21,5	25	28,1	56	24
Personal inom skolan	57	39,6	25	28,1	82	35,2
Personal inom fritidsgård eller liknande	0	0	0	0	0	0
Personal inom sjukvården	7	4,9	1	1,1	8	3,4
Personal inom polisen/rättsväsendet	4	2,8	1	1,1	5	2,1
Personal inom socialtjänsten	1	0,7	3	3,4	4	1,7
Personal inom organisation eller förening (t ex tränare eller ledare)	11	7,6	8	9	19	8,2
Personal inom annan verksamhet	7	4,9	6	6,7	13	5,6
Total	237	164,6	117	131,5	354	151,9

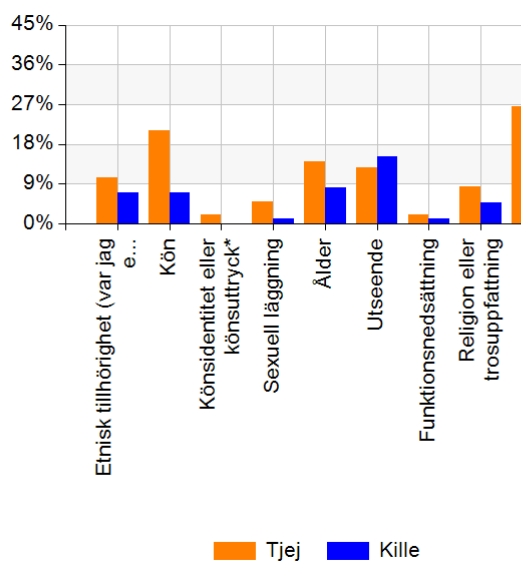

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
49% (144/294)	32,7% (89/272)

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad? (LUPP 2016)

Nedan visas en redovisning av vilka orsaker som personen tror ligger bakom detta. Siffrorna är redovisade utifrån diskrimineringsgrunderna.

Namn	Tjej		Kille		Total	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Etnisk tillhörighet (var jag eller min familj kommer ifrån)	15	10,5	6	7	21	9,2
Kön	30	21	6	7	36	15,7
Könsidentitet eller könsuttryck*	3	2,1	0	0	3	1,3
Sexuell läggning	7	4,9	1	1,2	8	3,5
Ålder	20	14	7	8,1	27	11,8
Utseende	18	12,6	13	15,1	31	13,5
Funktionsnedsättning	3	2,1	1	1,2	4	1,7
Religion eller trosuppfattning	12	8,4	4	4,7	16	7
Annan orsak	38	26,6	24	27,9	62	27,1
Vet inte	54	37,8	36	41,9	90	39,3

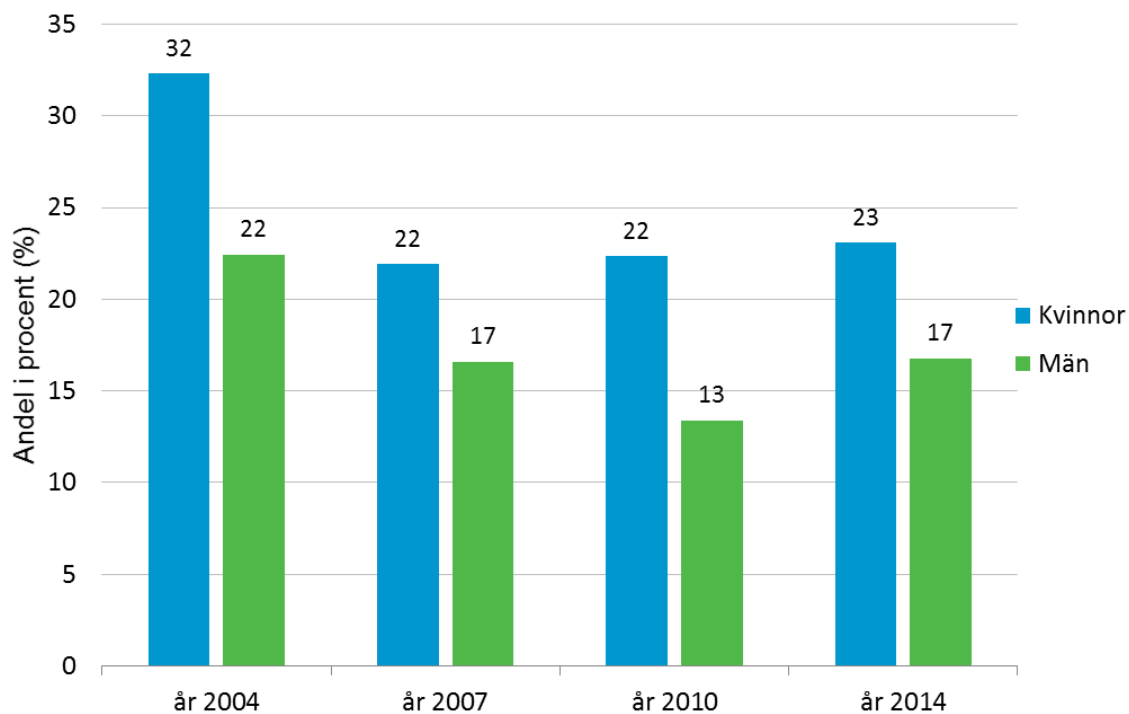
Total	200	139, 9	98	11 4	298	130, 1
-------	-----	-----------	----	---------	-----	-----------

Svarsfrekvens	
Tjej	Kille
48,6% (143/294)	31,6% (86/272)

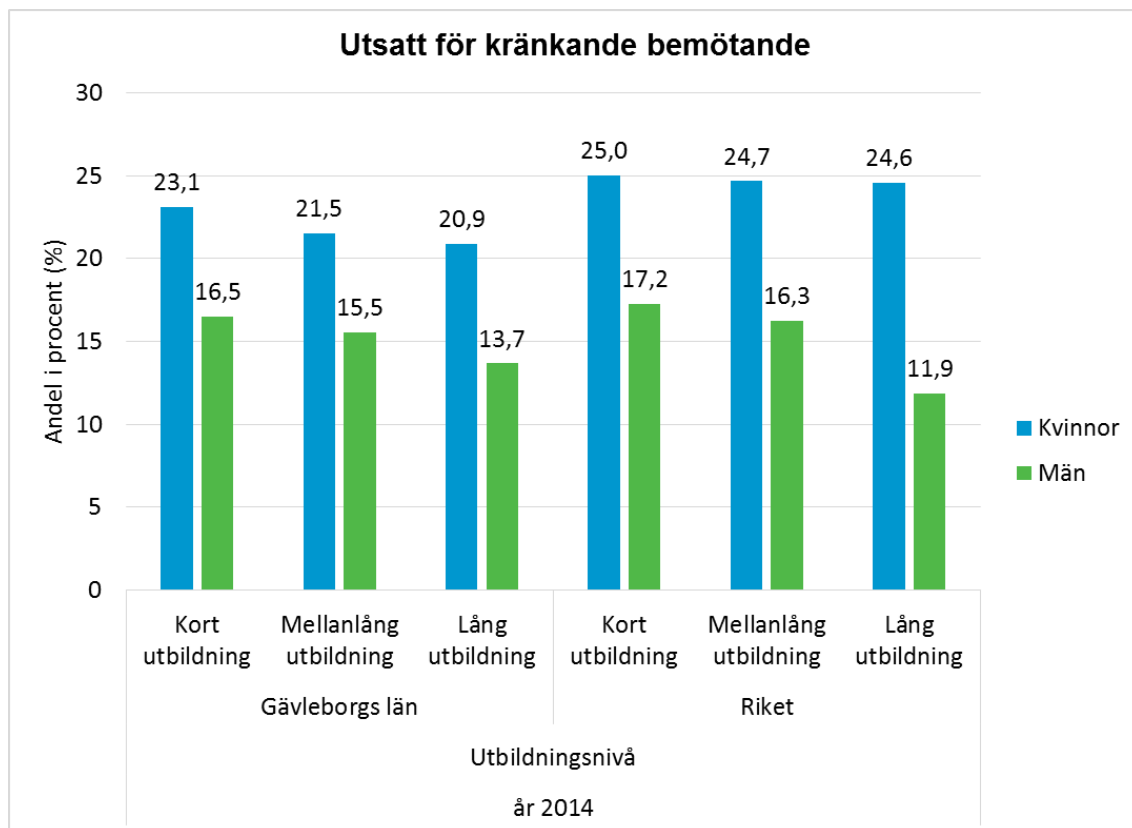
Redovisning av statistik som är hämtad ur enkätundersökning ”Hälsa på Lika Villkor”.

Här följer en redovisning av statistik som är hämtad ur enkätundersökning ”Hälsa på Lika Villkor”. Enkätundersökningen är Sveriges nationella folkhälsoenkät som genomförts sedan 2004 och där Gävle kommun deltar tillsammans med Region Gävleborg och länets övriga kommuner. **Nya data samlas in under våren 2018.** För varje indikator presenteras först en tabell med siffror för Gävle kommun, som beskriver utvecklingen över tid och uppdelat på män och kvinnor. Därefter presenteras siffror för Gävleborgs län utifrån att det är den enda möjligheten att se trender utifrån kön kopplat till åldersgrupper, utbildningsnivå och födelseland. Eftersom det statistiska underlaget är för litet för Gävle kommun. Länets förhållande till riket presenteras också.

Utsatt för kränkande bemötande Gävle

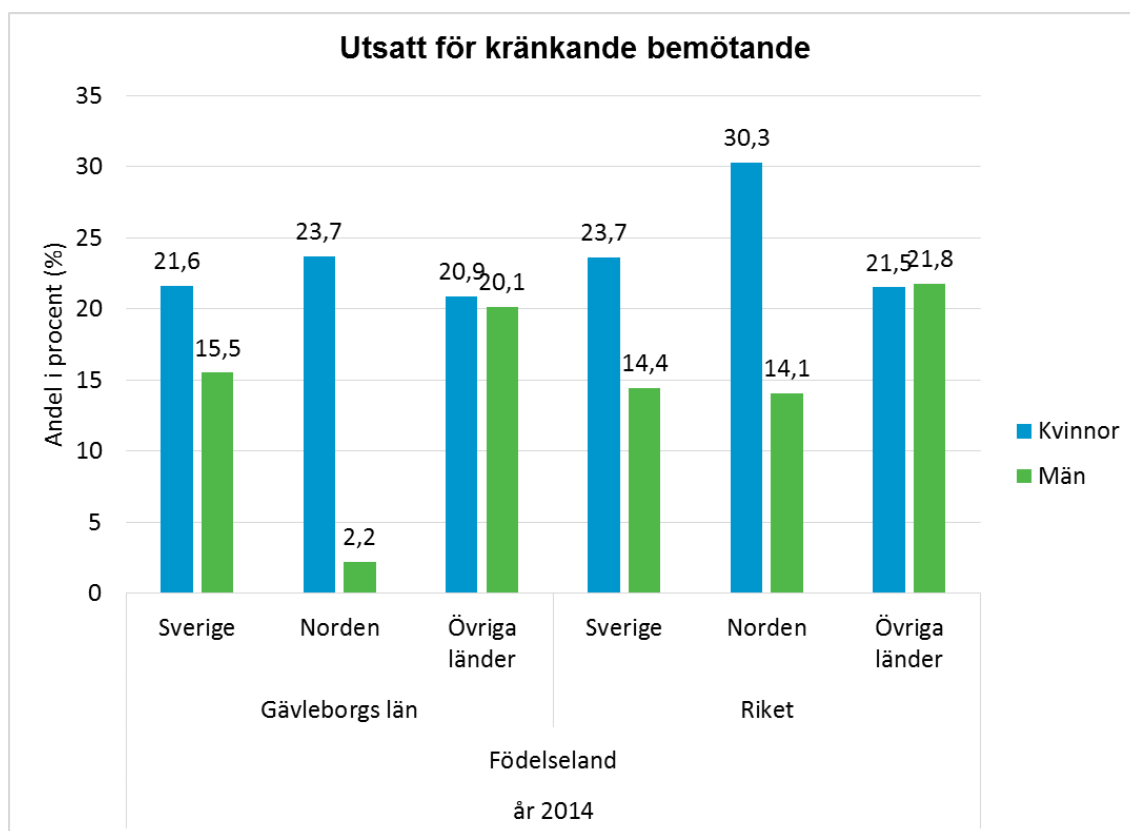

(Hälsa på Lika villkor) I ovanstående diagram kan vi se att det är fler kvinnor än män som anser att de blivit utsatt för kränkande bemötande.

(Hälsa på Lika villkor) I ovanstående diagram finns utsattheten för kränkande bemötande uppdelat på kön och olika utbildningsnivåer. Siffrorna är redovisade för Gävleborg och för riket.

Siffrorna sjunker något, för både kvinnor och män, kopplat till högre utbildningsnivå. Men värt att poängtera i detta sammanhang är att det är stora skillnader mellan könen.

(Hälsa på Lika villkor) I ovanstående diagram finns utsattheten för kränkande bemötande uppdelat på kön och födelseland. Siffrorna är redovisade för Gävleborg och för riket.

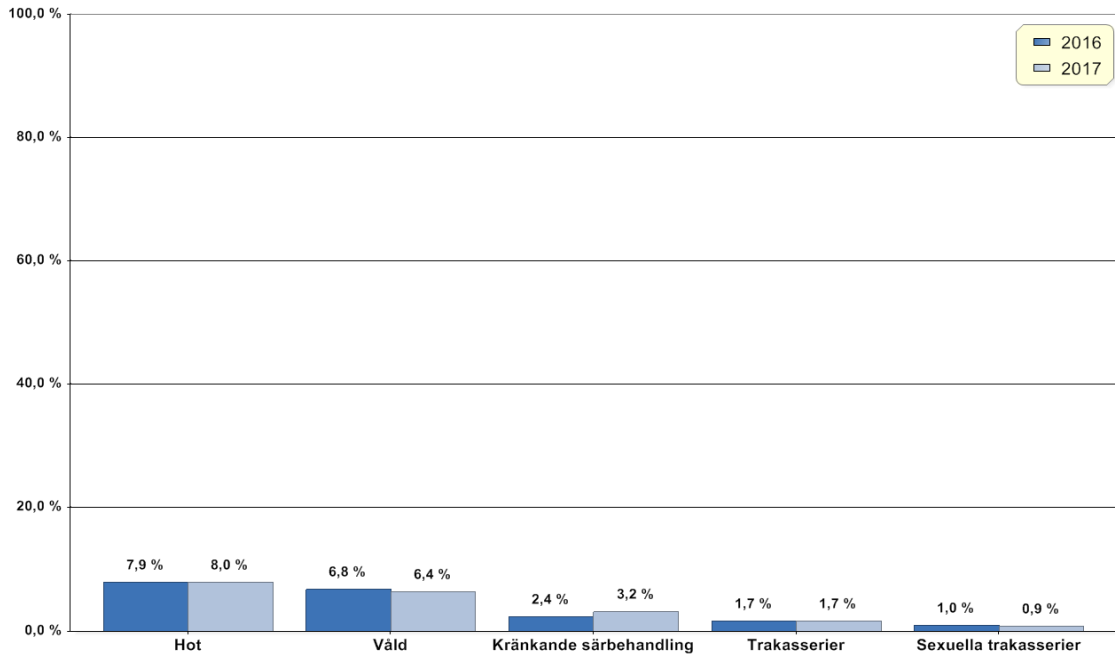
4.2 Program mål "Gävle kommuns verksamheter har ett respektfullt bemötande utifrån ett inkluderande förhållningssätt"

Nöjd Medborgar-Index - Bemötande, tillgänglighet (U00400)	2015	2016	2017
	53	49	51

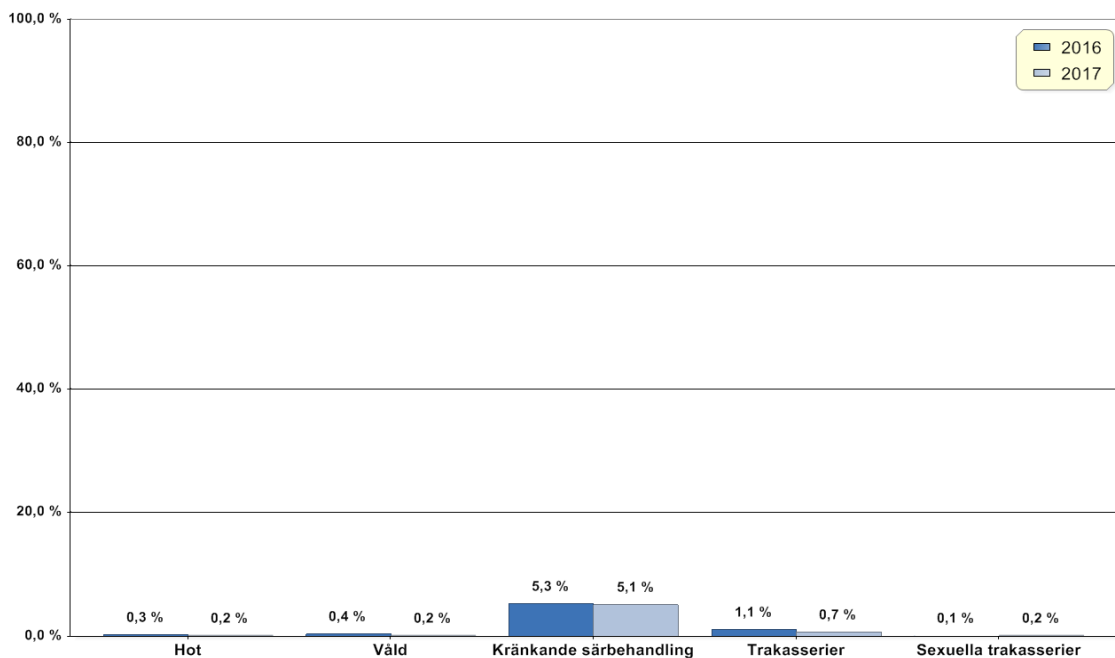
Nöjd Medborgar-Index - Bemötande, tillgänglighet. Kolada (U00400)

Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Medborgarnas bedömning av bemötande och tillgänglighet i kommunen, skala 0-100. Utgår från frågorna: "Hur nöjd är du med hur lätt det är att komma i kontakt med tjänstemän eller annan personal i din kommun?", "Hur nöjd är du med hur du blir bemött när du har kontakt med tjänstemän eller annan personal i din kommun?", "Hur nöjd är du med den servicen du får när du har kontakt med tjänstemän eller annan personal i din kommun?" och "Hur nöjd är du med möjligheter att komma i kontakt med kommunens högre chefer?" samt huruvida man varit i kontakt med en tjänsteman eller annan personal i kommunen under de två senaste åren. Källa SCB:s medborgarundersökningar.

Utsatthet från kund/medborgare, Medarbetarundersökning Gävle kommun 2016 och 2017

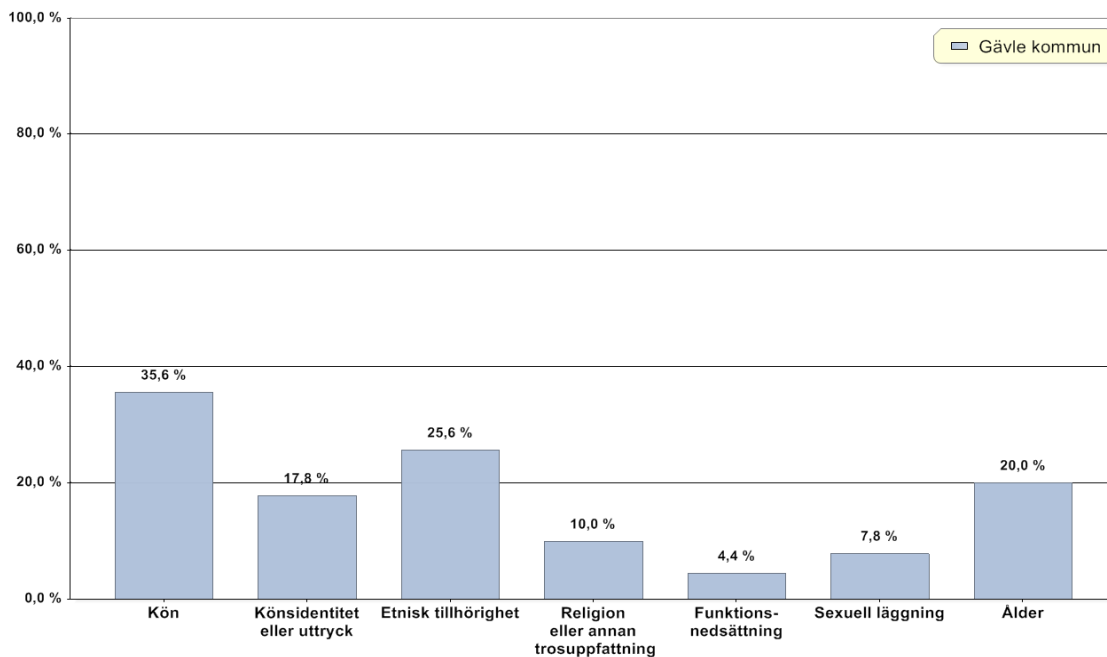

Utsatthet från arbetskamrat/chef, Medarbetarundersökning Gävle kommun 2016 och 2017

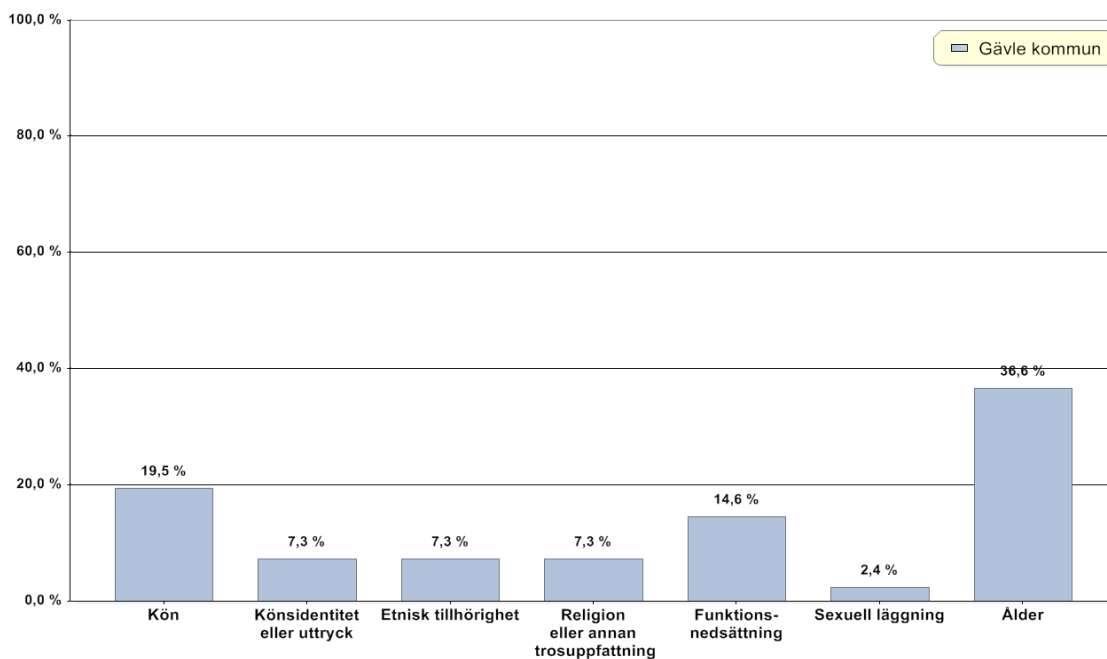
Trakasserier kund/medborgare, Medarbetarundersökning Gävle kommun 2017.

Av de som upplevt sig utsatt för trakasserier av kund/medborgare i 2017 års undersökning (som var 1,7% på kommunnivå) ser fördelningen ut på detta sätt, utifrån diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier arbetskamrat/chef, Medarbetarundersökning Gävle kommun 2017.

Av de som upplevt sig utsatt för trakasserier av arbetskamrat/chef i 2017 års undersökning (som var 0,7% på kommunnivå) ser fördelningen ut på detta sätt, utifrån diskrimineringsgrunderna.

Samrådssammanställning SHP

Obs. sammanställningen tar i huvudsak upp förslag/föranleder

Programinnehåll

Remissinstans

Styrning/generellt

Socialnämnden
Samhällsbyggnad
Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden
Utbildningsnämnden

NAN

NAN

NAN

NAN

NAN

NAN

NAN

Ko F

KoF

KoF

KoF

koF

KoF

K o F

Gävle Energi

Gävle Energi

Gävle Energi

Gävle kristna råd

KD

MP

MP
NAN

(v)

(v)
(v)

(v)

Gästrikvatten

Synskadades RF

Synskadades RF

Synskadades RF

SD

SD

DHR (delaktighet,
handlingskraft,
rörelsefrihet)

Övergripande planering

Övergripande planering
Övergripande planering

Reumatikerföreningen

Reumatikerföreningen
Ungdomsrådet
Liberalerna

Liberalerna
Liberalerna
SG romsk inkludering

Liberalerna

Liberalerna
Elöverkänsliga
Elöverkänsliga
Elöverkänsliga
RSMH (Riksförbundet för
social och mental hälsa)
RSMH

Gavlegårdarna

KPR

KTR

Moderaterna

Moderaterna

Finskt Samråd

Inledning/syfte/

Elöverkänliga

Elöverkänsliga

Elöverkänsliga

Gävle kristna råd

KD

KD

MP

(v)

DHR (delaktighet,
handlingskraft,
rörelsefrihet)

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet
koF

RSMH

RSMH

RSMH

RSMH

KTR

KTR

Socialt hållbarhetsprogram

SG romsk inkludering

Socialnämnden
Samhällsbyggnad

Samhällsbyggnad
utbildningsnämnden
utbildningsnämnden
utbildningsnämnden

utbildningsnämnden
ko f
kof

kof
KoF
kof
KoF

k o f
kof

MP

MP

MP

KD

Liberalerna

KTR

KPR

Rätt till trygghet

Socialnämnen

Samhällsbyggnad

Samhällsbyggnad

k o f

utbildningsnämnden

SD

SD

Liberalerna

Gavlegårdarna

KPR

KPR

KTR

MP

RSMH

Kommun fri från våld

Socialnämnden

Dövblindas förbund

SD

Ungdomsrådet

Liberalerna

KPR

MP

MP

MP

	DHR
Tryggt och värdigt boende	
	Samhällsbyggnad
	Samhällsbyggnad
	Samhällsbyggnad
	DHR
	Ungdomsrådet
	Liberalerna
	DHR
	Elöverkänsliga
	Elöverkänsliga
	RSMH
	RSMH
	KTR
	MP
	KPR
	KPR
Barn och ungas trygga uppväxtvillkor	

Socialnämnden
Socialnämnden

KD

MP

Socialnämnden

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet

KPR

Rädda barnen

RSMH

Indikatorer barn och unga

Dövblindas förbund

Jämställda och jämlika villkor

SG romsk inkludering

Jämställd och jämlik hälsa

Socialnämnden
KoF

Ungdomsrådet
MP

KD

RSMH

RSMH

Indikatorer jämställd och jämlik hälsa

Socialnämnden
Utbildning
Utbildning

Förutsättningar att bilda, utbilda...

KD

KD

KD

MP

Dövblindas förbund

Dövblindas förbund

Dövblindas förbund

DHR
RSMH
RSMH

KTR

KPR

Aktiv och meningsfull fritid

DHR
Reumatikerföreningen
RSMH

KTR

MP

MP

k o f

KPR

Rätt till delaktighet

Socialnämnden
Utbildning
Kultur och fritid

Ungdomsrådet

MP

Gävle kristna råd

RSMH
Finskt samråd

Rätt till delaktighet och reellt inflytande

MP

MP

	Dövblindas förbund
En tillgänglig kommun	
	Utbildning
	Utbildning
	Finskt samråd
	Reumatikerföreningen
	MP
	KoF
	Liberalerna
	RSMH
	KTR
	KTR
	KTR
Samarbete civilsamhälle	

Övergripande planering

KTR

KTR

MP

Finskt samråd

Nationella minoriteter

Dövblindas förbund

Dövblindas förbund

Dövblindas förbund

MP

MP

Finskt samråd

Ungdomsrådet

Icke-diskriminering

utbildning

KD

KD

SD

DHR

RSMH

KTR

MP

kof

KoF

Gavlegårdarna

GK:s verksamheter arbetar
rättighetsbaserat

SG romsk inkludering

MP

MP

Utbildningsnämnen

Liberalerna

SD

Respektfull bemötande/
normkritiskt

Ungdomsrådet

MP

KD

Arbete motverka diskriminering

Samhällsbyggnad

MP

SD

KTR

Kunskapsguide

DHR

KPR

Bilaga

KD

KD

DHR

Socialnämnden

Okategoriserat/flera mål/övrigt

Finskt samråd

Utbildningsnämnen

koF

KoF

Reumatikerföreningen

Reumatikerföreningen

på förändringar i programmet. Vissa synpunkter/titlar förkortade.

Synpunkt

Den pesimistiska ekonomiska prognos kommer påverka förmågan att leva upp till alla mål. Definiera "verksamheter" och vilken nivå som avses. Ansvar måste ligga samlat (centralt). Mål som "ska" innebär att mål ska uppnås av alla verksamheter (ex fri från våld) - ej rationellt och effektivt. Antalet mål gör programmet svårt att följa och efterleva.

Efterlyser nuläge, handlingsplan och utpekade aktiviteter

Det miljöstrategiska programmet och soci hållb borde slås samman till hållbarhetsprogrammet

Förtydliga ansvaret för måluppfyllelse

Programmet bör inledningsvis ledas av en politisk styrgrupp

Förtydliga hur programmet förhåller sig till andra styrande program och hur det ska resurssättas

Svårtillgängligt- enklare text, lagar behöver inte upprepas i programmet

Förtydliga om samverkan internt kommer krävas för att uppnå målen

Programmet fungerar inte styrande eller framåtsyftande. Det finns liten eller ingen information om vem som ska utföra vad och på vilket sätt

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att integration är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete.

Näringsliv & arbetsmarknad Gävle anser att psykisk ohälsa är ett område som kräver en större tydlighet för att det ska kunna skapas ett samlat och strategiskt arbete.

Under rubriken '1.2 Inledning' beskrivs att i det sociala hållbarhetsprogrammet kommer ett antal program inkluderas, de är fem till antalet. I missivet till

remissen tillkommer även två strategier

Programmål, framgångsfaktorer och indikatorer hänger inte alltihop sinsemellan i de olika målområdena vilket får konsekvenser för programmets interna struktur.

Genom att klargöra vilken verksamhet som ansvarar för vad skulle programmet vara till hjälp att uppnå målen.

Även om programmet ska fungera under en längre tidsperiod kan det inte helt bortse från annan styrning i Gävle kommun och en medvetenhet om aktuella verksamhetsplaner och kommunplan är nödvändig.

Efterlyser nationella mål om jämställdhet, folkhälsomål samt ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

Tydliga lyfta fram barnets perspektiv.

Borde finnas hänvisning till beslutet som är taget i KS

Saknar beskrivning aktivt arbete med integration

Tydliggör avsvaret för genomförandet samt förtydliga målgruppen

Tydliggör styrningen

Definitionen av social hållbarhet borde konkretiseras och göras till Gävle egen.

Vi tycker att det är positivt att ersätta ett antal program och planer och fokusera på ett program

Vi saknar en tydlig handlingsplan med prioriterade åtgärder och ekonomiska förutsättningar för genomförandet

Fokus bör ligga på barns och ungdomars förutsättningar i skolan och på fritiden med aktiviteter och mål som stödjer detta

Ibland framställs religion, religiös tro och religiösa sammanslutningar i den samtida debatten som bakåtsträvande och i otakt med samhällsutvecklingen. Det känns angeläget att kommunens företrädare och medarbetare ser igenom fördomar och istället ser de kristna församlingarna liksom andra religiösa församlingar i Gävle som resurser och viktiga samarbetspartners i ett hållbart samhällsbygge.

Familjens betydelse för samhället är belyst i programmet. Detta kan man dock lyfta upp mer i text, framgångsfaktorer mm. En trygg familj ger en trygg start i livet. Framgångsfaktorer som tar riktning mot att stödja familjer ger ett socialt hållbart samhälle i förlängningen.

Vi saknar perspektivet kring forskning, utbildning och högre studier i programmet. Detta bör lyftas in i avsnitten för såväl hälsa, som utbildning.

Det är positivt att programmet har ett rättighets- och jämlikhetsperspektiv. Syftesbeskrivningen upplevs som en mycket klok och god ambition eller vision och ska vara det vi strävar mot

Vi upplever att arbetet hade gynnats av en tätare dialog med förvaltningarna i såväl politiskt som tjänstemanna-led, för att ringa in vilka stuprör som är viktiga att skapa hängrännor för, vilket blir helt nödvändigt för att lyckas med gemensamma mål.

Det är gott att prio 1 för samtliga målområden ska vara att utforma insatser för en socialt hållbar utveckling, men detta anser vi bör ingå i programmet redan när det ska antas beslut att utreda togs i augusti 2015 inte december

Uppdatera programmets aktualitetsperiod då 2017 passerat samt att programmet överlag behöver förtydliga en del syftningar och begrepp såsom vad innebär "det goda livet", "grundläggande behov". När det gäller programmets förslag på målområden och indikatorer så är alltför många av dessa för övergripande samt att det saknas en hel del indikatorer och målvärden. Bland annat saknar vi indikatorer och målvärden som mäter trångboddhet, tillgänglighet till boende hos de med svag ställning på bostadsmarknaden, sociala klausuler i offentlig upphandling, antal anmälda hatbrott samt utbredning av barnfattigdom
Föreslår: -att det inrättas ett Socialt hållbarhetsutskott/råd som är direkt underställt kommunstyrelsen.
Föreslår - att det införs tydligare målsättning för förvaltningar och bolag utifrån programmet.

- att det införs ett socialt hållbarhetsboksut.
- att programmet kompletteras med en redovisning om ojämlikhet i hälsa och orsakerna till det (liknande Malmö och Göteborg).
- att programmet bättre beaktar de äldres perspektiv.

GVAB föreslår att det tydligare framgå vad som är lagkrav (tex diskrimineringslagen) och vad som är vision samt att språket som kan uppfattats som byråkratiskt bör ses över med hänsyn till mottagaren.
Kommunens information på hemsidan och övrigt informationsmaterial ska anpassas i olika läsbara medier, så att alla utan problem kan ta del av innehållet
Bemötandeguiden skall utvecklas och utbildningarna i bemötande ska fortsätta, så att nuvarande och kommande personal får insikt i hur man bemöter personer med olika funktionsnedsättningar på ett bra sätt.
Kommunens tillgänglighetsråd KTR och Tillgänglighetsgruppen som utses av rådet, måste få högre status i ärendehantering
Sverigedemokraterna anser att programmet i stora delar behöver omarbetas om det ska uppnå syftet med programmet – att verka för social hållbarhet. Programmet riktar sig genomgående till att uppfylla enskilda individers behov och har för lite fokus på ett socialt hållbart samhälle.
Flera av de framgångsfaktorer som anges behöver beskrivningar för att tydliggöra för läsaren vad som avses.

Det framgår ingenstans vem som ska göra vad för att programmet ska verkställas, eller vad som händer om programmet inte efterlevs.

Bra att samla flera styrande dokument under samma program. Strukturen på programmet är bra. Uttömmande innehåll

Vi upplever att det är svårt att se ansvar och mätbarhet under de olika områdena vilket medför att dokumentet riskerar att bli för allmänt och ingen känner ansvar

Vi upplever att dokumentet bitvis är för komplicerat rent språkligt

Vi ser en fara i att slå ihop flera program till ett då funktionsrättsrörelsens frågor lätt försvinner bland andra starka grupper som nämns i programmet.

Programmålen som tagits fram är mestadels bra men vi saknar mätmetoder för att se om man nått målen när man ska följa upp programmet.

Ungdomsrådet tycker därför att det är positivt att det fokuseras på frågor som rör barn och unga.

Det behövs ett nuläge. Om man väljer att använda indikatorer kan nuläget med fördel redovisas där.

Det är svårt att samla alla frågor och utgå från helheten utan att falla ner i delar. Vi anser att dokumentet i många delar blir alldeles för detaljerat och med detta mister det också sin riktning. Programmet behöver minska i omfång och bli helt övergripande för att gälla alla.

Saknar kopplingen mellan mål, budget och aktiviteter.

Programmets språk är svårt och krångligt, det önskas enklare språk.

Programmet utgår från fyra programövergripande målområden som alla uttrycks med individens rätt, vilken kan begränsa utvecklingen av nya processer och arbetssätt.

Det finns forskning och en ny definition av Social hållbarhet som vi liberalerna hade önskat att programmet utgått ifrån. Definitionen består av fem grundläggande principer som säger att i ett socialt hållbart samhälle utsätts inte människor för strukturella hinder mot att: 1) upprätthålla sin hälsa, 2) ha inflytande, 3) utveckla sin kompetens, 4) få en opartisk behandling och 5) skapa mening i livet. Om man i stället hade valt att utgå från strukturella hinder tror vi att man uppnår ett större engagemang, större delaktighet och motivation hos alla. Med denna definition hade programmet också gjort bättre avvägningar i aspekten individens rättigheter/skyldigheter.

Viktigt att kommunen har insikt i strålningens negativa påverkan på folkhälsan

Evidensbaserad kunskap och metod och beprövad erfarenhet, vad menas?

Metod behövs för att bevaka att programmet tillämpas i kommunens verksamheter

Generellt tycker vi att dokumentet är luddigt skrivet, där syftet och målen inte preciseras hur dom skall uppnås.

På alla ställen där det står funktionsnedsättning ska det även stå psykisk funktionsnedsättning. VIKTIGT

Vår förhoppning är att programmet blir ett inriktningsprogram om vad medan vi även fortsättningsvis utgår från gällande verksamhetsstyrning och där i varje verksamhet bryter ner hur vi med aktiviteter bäst någor de övergripande målen

Förändringstakten för äldres volym är speciellt hög i sista delen av programperioden och en ekonomisk belastning för kommunen

Det sociala hållbarhetsprogrammet ska omfatta alla och i många delar så tar programmet höjd för att omfatta alla men väldigt ofta så landar resonemanget i alla fall i en målgrupp, vilket ofta är barn och unga. För att programmet ska bli tydligt i att omfatta alla så måste det ses över och skrivningar som begränsas till olika målgruppen tas bort. Gävlemoderaterna anser att det socialt hållbarhetsprogram är ett bra första steg. Nästa steg är att utveckla ett sammanhållet välfärdsprogram, med en bredare ansats.

Indikatorer med tillhörande målvärden ska inte inkluderas i det sociala hållbarhetsprogrammet. Mål och indikatorer ska finnas i respektive nämnds verksamhetsplaner.

Bra att programmet är kopplat till kommunens styrsystem. Programmet ska leda till "verkstad" och kommunens arbete med programmet ska följas upp. Viktigt att involvera även referensgrupper med särskild kompetens såsom samrådet för finskt förvaltningsområde i uppföljningen

Hållbar utveckling- idag sker en okontrollerad utbyggnad av trådlös teknik med oöverskådliga följder för kommande generationer. Detta trots ständigt ökande belägg för teknikens skadlighet.

FNs konvention avseende funktionsnedsättningar borde tilläggas i dokumentet

Viktigt att kartlägga barn och lärares hälsa efter införandet av trådlöst bredband i förskolor och skolor inledningsvis (1.1) begreppet "idéburna sektorn". Detta återkommer inte utan istället "civilsamhället".

Civilsamhället är mindre problematiskt, eftersom även övriga samhällssektorer kan sägas vara genomsyrade av vissa idéer. En definition av "civilsamhället" kommer i punkten 6.3, men borde ha

angetts redan första gången begreppet används, det vill säga på sid 12

s3: Hela programmet har en andemening som talar om både respekt samt de skyldigheter och de rättigheter vi har som medskapare av ett samhälle. lyfta fram i andra stycket enligt följande text:"..., där alla människor tar ansvar för sina skyldigheter och

får sina rättigheter respekterade."

s4: står fel på Jan Myleus (KS) -> (KD)

Bör stå Gävle kommunkoncern, inte kommunorganisation

Programmets inledning saknar en tydlig presentation av förslag på verktyg för att uppfylla syfte och uppdrag samt att det borde tydliggöras vem/vilka som ska bryta ner de globala målen.

Programmets huvudsakliga sju punkter när det gäller syfte och uppdrag handlar om att sex punkter ska stärka kunskapen och en punkt ska identifiera/ta reda på behov och insatser. Vi har alltså levt upp till hållbarhetsprogrammet om vi år 2023 har mer kunskap om vad som behöver göras och att vi har identifierat våra brister. Det borde vara "Åtgärda/Förbättra de insatser som behöver göras för att stärka social hållbarhet...." Det står exempelvis "Stärka kunskapen kring hur vi mäter, analyserar och bedömer effekter av det vi gör för att stärka social hållbarhet." Det borde vara "Bli bättre på att mäta, analysera och bedömma effekter av det vi gör...." Eller "Skapa verktyg för att mäta, analysera och bedömma effekter av det vi gör...."

Syftet får inte enbart vara att stärka kunskapen hos allmänheten och skapa förutsättningar för framtida arbete inom social hållbarhet, utan också titta på de rådande problemen idag, hur ska dessa lösas? Vad det gäller perspektivet på mänskliga rättigheter så ska kunskap om detta läras ut till förtroendevalda och anställda. De ska inte behöva leta upp den informationen. Rådet instämmer även till beskrivningen om hur ett socialt samhälle är resiliert men samtidigt förändringsbenäget. Det ligger ett fokus på toleransen till utveckling. Tydliggör kommunorganisationen och förtydliga vilka program som ersätts

Sid 3 program o syfte, punkt 3 minska skillnader i hälsa i samhället, vi vill påpeka att somatisk hälsa för personer med psykisk sjukdom är åsidosatt och att psykiskt sjuka har kortare livslängd och får sämre vård, sid 7, folkhälsa och relation till social hållbarhet, vi vill ha med att kommunen har en uttalad riktlinje om förebyggande och strategi mot suicid, våran önskan är att detta kommer med i hållbarhetsprogrammet, s 7 "Skillnaden mellan olika grupper bör vara så liten som möjligt". Stigmatiseringen av psykiskt sjuka är alltid närvarande och man bör satsa på att få bort den negativa stämpeln och istället se resurserna.

sid 7: offentliga förvaltningen har ett ansvar att de mänskliga rättigheterna respekteras och tillgodoses. Om detta är fallet varför görs inte mer för de hemlösa.

Vi ser gärna att det i inledningen presenteras hur programmet ska följas upp. Om programmet ska omfatta alla vore det bättre om det i ett inledande stycke klargjordes vilka FN konventioner som finns och hur det Sociala hållbarhetsprogrammet ska möta och arbeta för att vi i vår stad ska följa var och en av dessa. Tillgänglighetsrådet vill därför föreslå ett nytt stycke i inledningen som presenterar alla FN konventioner.

Programmets fyra fokusområden är bra och relevanta utifrån arbetet med romsk inkludering. Mål som "ska" innebär att mål ska uppnås av alla verksamheter (ex fri från våld) -> se styrning/form ovan

Skriv om Rätten till Alla i Gävle ska vara trygga, målet blir för lågt satt annars

Nulägesanalys önskas

Analys av situationen av nyanlända samt lokal analys osm grund för målsättningar

Ta bort delrubrik inledning

Varför lyfts perspektiven folkhälsa och MR

Förtydliga varför de fyra programområdena är valda

Förtydliga de 17 globala målen

Hur kan vi verka för ekonomisk hållbarhet, byt ut figuren ex lyft in den modell som finns i våldprevention ist

Beskriv hur alla policydokumentet förhåller sig till varandra. Anta den beskrivning som finns under regeringens webbplats
MR

Förtydliga att definition folkhälsa kommer från folkhälsovetenskapligt lexikon

Barnets perspektiv bör genomgående stärkas i skrivningarna

Finns evidensbaserad kunskap om social hållbarhet

Förtydliga enhet och verksamheter

Vi ser att avsnittet implementering måste utvecklas, och det i samråd med förvaltningsledningarna och politiken över hela koncernen

Vi kan gott ha än högre lokala mål – som ingen lönediskriminering, värdigt boende för varenda kommunmedborgare, möjlighet till friår för kommunanställda, att Gävle ska vara den bästa kommunen för barn och unga, eller där barn och ungas inflytande är en grundförutsättning i alla beslut, där tillgänglighet och mångfald är naturligt och viktiga grundstenar. Programmet bör innan det antas ha en tydlig aktivitetsplan, där ansvar och mandat tydliggörs, liksom uppföljning. Programmet bör ansvara för att kommunövergripande sociala hållbarhetsboksut där tex GI-index (ojämlikhetsindex) är en nyckelfaktor som mäts.

Som tidigare nämnt är programmet väl förankrat i individens rättigheter och skyldigheter. Detta kommer inte fram med de namn som programmålen har. Dessutom är det enklare att förstå och komma ihåg ett enklare och tydligare namn på målen. Vi föreslår ändring till: Trygg, Jämlik, Delaktig, Respekterad

Under varje programområde blir det väldigt ottydligt, perspektiven blandas från medarbetarperspektiv till medborgarperspektiv, för att ibland gå ner till specifika medborgare eller intresseorganisationer. Vilka kommunala verksamheter som sedan ska omnämnas och vara med i de olika programområdena blir också ottydligt och utgår inte från de olika verksamheternas styrdokument. Skolans uppdrag är att ge kunskap, ge förutsättningar för kommande arbete, och vara en socialaktör. Skolan har också ytterst ett demokratiskt uppdrag, att fostra och verka demokratiskt. Något som helt försvunnit i programmålet "Alla i Gävle ska ha rätt till delaktighet. Det skapar en ottydlighet då skolan specifikt nämns i några programområden men inte i alla trots att det nationella uppdraget spänner över dem alla.

Vi vill se ett lättare språk.

3. Ett tillägg här med följande lydelse:

Utveckla och särskilt beakta äldres villkor, rättigheter och möjligheter att vara delaktiga i beslut som rör dem.

Förtydliga vem som skall utföra sociala konsekvensanalyser i planeringsprocessen.

Saknar mål om samhällsbyggnadsprocessen, Under Mål Trygghet borde det stå Gävle kommuns ofentliga miljöer upplevs/är trygga för alla

Indikatorn "kommuninvånarna ska mötas på sitt spårk så långt det är möjligt" behöver preciseras

Formulera om verksamheterna ska ha kunskap om förövarna

Bättre koppling mellan mål och indikatorer

I programmet skrivs det att, "Trygghet ska finnas oavsett ålder, kön, etnicitet..." Sverigedemokraterna

anser att även politisk åskådning bör stå med, för tyvärr är det inte ovanligt att personer med känd politisk hemvist utsätts för hot och våld i syfte att skrämja och tysta.

I programmet framgår det att kommunen ska tillhandahålla service på så många språk som möjligt, vilket tar bort viktiga incitament för att lära sig svenska.

Under programöverskridande målet om trygghet ser vi gärna att det står att Gävle kommuns offentliga miljöer är/upplevs trygga. Det är svårt att mäta trygghet och därför svårt att sätta som mål, det blir så lätt subjektivt. Men vi vet att vikten av upplevd trygghet är viktig och att offentliga miljöer har en stor betydelse för vår upplevda trygghet.

Vi ser det som positivt att programmet pekar på medveten samhälls- och stadsplanering som en viktig faktor för trygghet. Innebär att kommunen som sammanhållande instans bär det övergripande ansvaret för detta där förvaltningar och bolag bidrar med sin del av helheten, och ansvaret inte kan hanteras av en aktör.

Viktigt att Gävle framstår som en äldrevänlig kommun med bra tillgång till anpassade bostäder för äldre och där anhöriga inte behöver avstå från yrkesverksamhet utan kan bidra till arbete och vara en arbetskraft till nyetableringar. Kommunen kan bidra till ekonomisk trygghet för äldre genom att hålla låga taxor för olika avgifter som berör äldre.

I sista stycket nämns tre program mål som särskilt prioriterade för att bidra till att Gävle blir en trygg kommun för alla. Vi förslår ett fjärde program mål , nämligen Äldres livsvillkor skall vara goda.

Har man en nollvision så är det viktigt att jobba mot alla former av våld, och inget specifikt våld bör nämnas eller prioriteras i programmet. Vi vill för vår grupp ta upp vikten av att arbeta mot hatbrott.

Borde också stå någonting om brottsförebyggande i sammanhanget, och att arbetet med "BIG" är en viktig framgångsfaktor

S9. Alla har rätt till ett tryggt och värdigt boende. Varför prioriteras inte hemlösheten högre om detta är ett mål.

Förslag: "antalet hushåll som vräkts" samt "antal bostadslösa" (saknar lägenhet med eget kontrakt)
Kvinnor med funktionsnedsättning som blir utsatt för våld i nära relationer har ofta svårt att bryta sig fri, på grund att det finns få bostäder som är anpassade efter olika funktionsnedsättningar. T.ex. en kvinna med rörelsenedsättning, är i behov av ett boende utan trappor, trösklar o.s.v.

Gävle som kommun borde kunna uppmana dels kvinnorjouren Blålockan och det kommunala bolaget Gavlegårdarna att erbjuda ett tillgängligt boende för utsatta kvinnor med funktionsnedsättning så de kan säkert ta sig ur sitt destruktiva förhållande.

En framgångsfaktor som nämns under målet "Gävle är en stad fri från våld" är "Tidigt och förebyggande arbete utifrån ett genusperspektiv", det behöver förtydligas vad som avses med detta då våld förekommer i alla typer av relationer och både män och kvinnor kan vara offer och/eller förövare.

Ungdomsrådet anser att det är viktigt att öka samt stärka kunskapen kring hedersrelaterat våld. Det bör finnas tidiga insatser redan i lågstadiet samt grundskola. Det är viktigt att utomstående som misstänker våld i nära relationer får kunskap om vart de kan vända sig.

Under programmålet en kommun fri från våld slår vi fast att Gävle kommun har en nollvision för våld. Att sedan gå vidare i texten och ange fokusområden för våld innebär att man redan i programmet tagit avstånd, eller inte tror sig uppnå eller mäkta med att arbeta mot alla former av våld för att nå just den nollvision som vi alla strävar efter.

I tabellen över indikator finns utsatthet i skolan –unga och med ovanstående borde en indikator omfatta äldre.

Vad gäller utsatthet för våld bör det också skrivas något om vikten av långsiktig finansiering av kvinnojoursverksamhet som motsvarar det arbete som faktiskt bedrivs

Ytterligare en indikator borde vara utfall i kommunens medarbetarenkät när det gäller trygghet på arbetsplatsen.

En indikator borde vara statistik över våldsbrott generellt, samt en specifikt om kvinnofridsbrott/mäns våld mot kvinnor

Fokus är på våld som finns i nära relationer, i hedersrelaterad kontext respektive våldsbejakande extremism". Här, och även på sidan 21 i programområde Trygghet, anser jag att även hatbrott ska finnas med.

Saknar skrivning om hur vi kan minska segregationen

Framgångsfaktor" särskilda satsningar på god boendemiljö i områden med hög trångboddhet

Förtydligande behövs runt " sociala konsekvensanalyser.."

Under rubrik, ändra formulering till: "En integrerad, tillgänglig, trygg och hälsofrämjande boendemiljö främjar...".

Ett värdigt boende är viktigt under studietiden. Det är också viktigt att kostnaden för boendet är rimligt.

I programmet i sin helhet saknas samverkan med det lokala näringslivet.

För att lyckas måste alla och alla verksamheter inkluderas. I programmålet: Alla i Gävle har ett tryggt och värdigt boende, är det viktigt för att minska segregationen att vi arbetar tillsammans med de privata hyresvärdarna.

Ingenstans nämns personer med funktionsnedsättning trots att många utredningar

visar att personer med funktionsnedsättning har extra svårt att hitta ett tryggt och värdigt boende.

GK borde medverka till förtur för säkrskilt utsatta elöverkänsliga och bevilja bostadsanpassningar

Saknar skrivning om kategoriboenden för elöverkänsliga samt lågstrålande områden för elflyktingar

Inkludering av perspektivet hälsa i utvecklingsstrategier vad betyder detta? Ingen förstår denna mening.

S 10: Gävle kommun ska ha strategier mot hemlöshet etc varför har dessa strategier inte fungerat hittills. Beskriv hur ni ska göra istället.

Gävle kommun ska ha ett tryggt och värdigt boende, vill vi tillföra ordet tillgänglig. En integrerad, trygg, hälsofrämjande och tillgänglig boendemiljö främjar hälsa på såväl individ-, som områdes- och befolkningsnivå

Vi ser gärna också att "bostad först", en modell som vissa kommuner har anammat, blir aktuellt i Gävle.

Programmet bör också säkerställa att tillräckligt många lägenheter hos Gavlegårdarna avsätts för personer med sociala behov eller som är bostadslösa.

KPR har flera gånger de senaste två åren lyft fram den stora betydelsen trygghetsboenden har inte bara för de äldre utan för hela samhället. I en skrivelse till KS 18/4 2017 föreslogs en boendeplan för trygghetsboenden liknande den som finns för vård-och omsorgsboenden enligt en modell som har använts i Luleå kommun

Förbättra för anhörigas situation att vara yrkesverksamma. Det sistnämnda kan även ses som en jämställdhetsfråga då det handlar mest om kvinnor och kan hänföras till programövergripande mål 3.2 om jämställdhet.

Vad gäller målet "föräldrastöd" klarar socialtjänst inte detta ska-krav i nuvarande ansträngda läge

Förslag: "antalet barn i familjer med långvarigt försörjningsstöd" (över 10 månader)

Framgångsfaktorer - Vi vill se något som har med stöd i föräldraskapet, tillgång till familjecentraler, familjerådgivning etc.

Vikten av mindre förskolegrupper, utbildade pedagoger och lärare, utbildade fritidsledare även på fritidsgårdar som drivs externt men där kommunen kan ha stödjande och samordnande roll är nyckelfrågor

"Möjliggöra tillämpning av goda levnadsvanor" är otydlig formulering.

Mötesplatser ska vara gratis, det möjliggör att unga kan träffas oavsett socioekonomisk bakgrund. Mötesplatser efter skolans slut finns i nuläget inte i centrum vilket är ett stort problem. I samband med ombyggnad av Vasaskolan föreslår vi aktiviteter där. Det är en viktig aspekt för unga att det finns trygga mötesplatser i centrum.

Barn och ungdomars åsikter är viktiga då de är fullvärdiga och kompetenta individer. Det är viktigt att barn och unga bemöts därefter. Det behövs ett tydligare mål när det gäller barn och unga där fokus ligger på individen.

Det står i programmet att Gävle kommuns verksamheter ska finnas i miljöer där barn och unga befinner sig och låta kunskaper om de livsvillkor som finns i området utgöra underlag för planering och innehåll. Det är viktigt att poängtera att alla barn inte bor eller vistas i centrala Gävle och att kommunens verksamheter därför inte alltid befinner sig där barn och unga är. Barn och unga är ingen homogen grupp.

Gävle kommun ska erbjuda blivande föräldrar samt föräldrar med barn i åldrarna 0-18 år. Där bör ordet föräldrar ändras till vårdnadshavare.

Det borde också stå: Äldre i Gävle har goda livsvillkor

Rädda barnen är tacksam att få vara en remissinstans och uppskattar att det finns ett barnperspektiv i programmet

Vad erbjuder kommunen för stöd till de föräldrar som är psykiskt sjuka.

Det borde finnas fler indikatorer för att kunna mäta trygga uppväxtvillkor för barn med funktionsnedsättning.

Bra att målsättningen är att alla kommuninvånare ska ha rätt till jämställda, jämlika villkor.

Ytterligare indikation är att använda relevant statistik som ex Samhällsmedecin tar fram

Saknar skrivning om jämställd hälsa

Det behövs ökad kunskap och förståelse kring psykisk hälsa. Det står väldigt lite om det och vad psykisk hälsa innebär under målet.

Tex "stödja en positiv utveckling av den psykiska hälsan i befolkningen med fokus på de grupper med störst behov

Jämställd och jämlik hälsa har även med högre utbildning att göra.

Jämställd och jämlik hälsa pensionärer och fattiga borde erbjudas gratis kultur.

framgångsfaktorer på s 12 insatser för att minska hälsoskillnader stödja den positiva utvecklingen av den psykiska hälsan.

Nygården och treklövern räcker inte för att fylla behoven. Man borde även få bukt med ensamheten som är utbredd i Gävleborg.

Väsentligt: "motverka skolmisslyckanden genom att tidigt identifiera elever..."

att tidigt identifiera och sätta in stöd blir viktigt för att uppnå denna målsättning. Kärnan i ovan nämnda formulering bör även anges under rubriken framgångsfaktorer.

Förtydliga fortsätta möjliggöra tillämpning av goda levnadsvanor

Flytta utveckling av medborgardialog .. Till målet om delaktighet

---

Högre utbildning har påverkan på hälsan. Koppla ihop detta program mål med tidigare program mål om hälsa.

Program målet om förutsättningar till att utbilda sig ska även poängtera högre utbildning (akademi), inte bara gymnasiet.

Vi vill också se ett till program mål: "Gävle kommun har ett strukturerat och gott samarbete med forskning och högre utbildning".

Samverkan med forskningen inom social hållbarhet är en framgångsfaktor för att Gävle kommun ska se effekter kring social hållbarhet.

Tänk t.ex. om Gävle kunde bli första stad i Sverige att utropa sig som fri från lönediskriminering, med statistik från samtliga större arbetsgivare som kunde visa att målet var uppnått! Ett sådant partnerskap skulle också kunna handla om särskilda satsningar på bostadsområden med större sociala behov och tillhandahållande av praktikplatser/arbetsträning/språkpraktik/subventionerade anställningar och sommarjobb

Folkhälsomyndighetens undersökning "Skolbarns hälsovanor" pekar på att barn med funktionsnedsättning trivs sämre i skolan. Det kan bero på att de upplever att de får mindre stöd från lärare och övrig skolpersonal jämfört med övriga barn. Tyvärr är den undersökningen endast nationell, men Gävle kommun borde analysera data gällande behov av särskilt stöd för elever, väntetid på hjälpmedel och barnens delaktighet i idrott och hälsa.

s. 13: En rimlig målsättning är att 10 procent av nyanställningarna i kommunen går till personer med funktionsnedsättningar. Vi menar samtidigt att Sveriges höga ungdomsarbetslöshet motiverar att 50 procent av dessa ska vara under 30 år.

Tillgänglighet borde finnas med som ett krav inom arbetet att ta fram förfrågningsunderlag för kommande upphandlingar inom kommunen.

barn och unga samt utrikesfödda omnämns speciellt. Varför nämns bara dessa, och inte fler som exempelvis personer med funktionsnedsättningar?

Gävle kommun ska verka för att fler kommer i arbete s 13 . HUR?

En andel av kommuns tjänster ....etc s 13 vi vill även inkluderas i dessa. Psykiska funktions nedsättningar.

Alla i Gävle ges förutsättningar att bilda och utbilda sig och bli en del av arbetsmarknaden visar tydligt på problemet då en generell och övergripande program som ska gälla går in i detaljer eller riktar sig till målgrupper. I denna text nämns aldrig grundskolan, gymnasieskolan och/eller Lärvox.

Det innebär att man måste bygga ut stödet för volontärer och lägga den verksamheten övergripande i kommunen, och inte bara inom Omvårdnadsförvaltningen, för att omfatta olika grupper och inte bara äldre.

Ändra formulering till: "Att skapa attraktiva, tillgängliga, offentliga rum med mötesplatser där fler vill och kan vara med och..."

Det är viktigt att vi som lever med funktionsnedsättning kan ha en meningsfull fritid.

Angående utvecklande av medborgardialog: Instiftande av ett brukarråd

Gävle kommun skapar förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid för alla, där vill vi att ordet tillgängligheten läggs till. Gävle kommun ska främja hälsa genom att öka tillgängligheten till aktiviteter

Även här otydlig koppling till jämställdhet/jämlikhet i själva målformuleringen. "Gävle kommun skapar lika förutsättningar En framgångsfaktor borde även här vara att stärka kommunens service vad gäller tillhandahållande av öppna mötesplatser och verksamheter (tex bibliotek, öppen förskola, fritidsgård).
Förminska inte insatserna till att kunne engagera sig och hitta eller skapa en plats, k of fröebygger och minskar inte konsekvenser

Minska konsekvenserna av social och ekonomisk utsatthet hos äldre

Gävle kommun kommunicerar lättillgängligt/på flera språk och inkluderande sätt - är ett exempel på område där resurser och arbete bör ske samlat i kommunen.
Ett samhälle där alla ska bidra till och utveckla- vad menas med det?

Ungdomsrådet stödjer grundtanken att barn och ungdomar är individer.

Ungdomsrådet stödjer fokus på digitalisering och att arbetet redan nu ska främja utvecklingen av metoder för detta.

Utöver dialogen mellan kommun och de som inte är så delaktiga är det också viktigt att ha fortsatt dialog med de som är delaktiga.

Ett mål som siktar på "goda möjligheter till delaktighet", eller "många alternativ till delaktighet" sätter fingret på att vi vill längre, och vill styra koncernen mot att ge medborgarna många och tillgängliga sätt att få delta på de sätt hen vill och förmår

att "civilsamhället är en viktig aktör." (3.3 sid 14) -> ändra till "civilsamhällets aktörer"

(olikartade aktörer)

Arbete eller meningsfull sysselsättning är en av de viktigaste faktorerna för att kunna vara delaktighet i samhället. Psykiskt sjuka är en bortslösad resurs.

Viktigt att fortsätta utveckla mötesplatser för den sverigefinska målgruppen

Ex borde det stå Alla i Gävle ska ha goda möjligheter till delaktighet i arbetsliv, fritidsliv, vår gemensamma demokrati
Under denna del bör det finnas med en skrivelse om att delaktighet särskilt ska främjas bland de grupper som tydligast påverkas av utvecklingen inom den aktuella frågan

Barnkonventionen nämns under detta stycke, men FN har tagit fram en konvention för personer med funktionsnedsättning som Sverige ratificerade 2008.

Fler artiklar där handlar om delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Reellt inflytande handlar också om att personer med funktionsnedsättning ska kunna få komma till tals i de beslut som innefattar deras vardag.

Definiera bred tillgänglighet

Antal som sökt modersmål och inte beviljats bör tas bort då det regleras i lag

Det är viktigt med tanke på tillgängligheten att kommunens information inte enbart finns digitalt - alla kommuninvånare är inte där än. Grundläggande kommuninformation ska finnas på finska och på svenska och den ska spridas via olika kanaler.

Det är mycket viktigt att Gävle kommun lever upp till FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och arbetar för full delaktighet för oss.

Förslag" där kommunens invånare kan leva oberoende och självständigt oavsett funktionsvariationer samt delta fullt och jämlikt i samhället".

Utveckla skrivningen om social och ekonomisk tillgänglighet

Det är viktigt att Gävle kommun kommunicerar så att alla förstår, vikten att skriva och tala svenska så att alla förstår kan inte nog understrykas. Språket är ofta ett hinder, kommunen måste underlätta för alla så vi kan mötas. En demokrati bygger på mänskliga möten och samtal. För att lyckas måste vi alla förstå varandra.

vi tycker också att där uttrycket funktionsnedsättning förekommer, så skall det framgå att det även gäller psykisk funktionsnedsättning, ex sid 15 program mål, första stycket,

Det står att offentliga lokaler i Gävle kommun är tillgängliga. Rätt uttryckt ska det stå publika lokaler och offentliga miljöer

Vi skulle vilja se:att Gävle kommun kommunicerar så att alla förstår. Om man ska utveckla detta och skriva på flera språk måste man också vara tydlig på att vi kommunicerar på minoritetsspråken, på teckenspråk och på lättsvenska osv Det saknas i texten hur delaktigheten ska säkerställas för att Gävle ska bli den allra mest tillgängliga kommunen. Under detta program mål står det att kommunen har ett stort ansvar att öka den fysiska och kommunikativa tillgängligheten. Vi vill i Tillgänglighetsrådet tydliggöra att kommunen har ett stort ansvar för öka tillgängligheten av och när man ger information och i själva verksamheterna.

Kommunens frivilliga verksamhet har i de senaste kommunplanerna minskat och plockats bort.
Därför behöver Kommunen hitta en roll i relation till civilsamhälle

Vi anser inte att man i ett program ska hänvisa till SKL och gamla överenskommelser. Programmet blir då snabbt inaktuellt
På sidan 16 vill vi ändra på meningen och förtydliga att civilsamhället redan idag spelar en viktig roll.

Skrivningen bör konkretiseras, vilken typ av stöd och service erbjuder kommunen? På vilket sätt ska civilsamhället engageras? Vad ska uppnås

Positivt att lyfta fram civilsamhället. Överenskommelser med civilsamhället är ett möjligt utvecklingsområde för kommunen.

Enligt Språklagen (2009:600) likställs svenskt teckenspråk med de nationella minoritetsspråken,

och det tycker jag är viktigt att lyfta fram i stycket.

Som indikator borde finnas siffror på antalet produktioner som tas fram på andra språk än svenska inom kommunens olika verksamheter.

Den information som även finns på kommunens hemsida borde översättas t.ex. en sammanfattning av sociala hållbarhetsprogrammet när det blir antaget.

Fliken för teckenspråk borde också innehålla information om vad vill Gävle kommun för sina invånare? Som t.ex. Vision 2025

Urklipp Språklagen (2009:600): *se yttrandet för urklipp av relevanta §.*

Den som har ett annat modersmål än de språk som anges i första stycket ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål.

Programmålet bör justeras till att även inbegripa fler minoriteter: "Gävle kommuns verksamheter har god kunskap om och stärker respekten för nationella och andra minoriteter

Det bör också skrivas ut att mångfalden av kulturella uttryck och influenser är någonting som berikar Gävle och är en tillgång i en alltmer globaliserad värld.

Viktigt att säkerställa att flera känner till lagstiftningen kring nationella minoriteter. Positivt att frågan lyfts fram som en del av ett större sammanhang.

Rådet föreslår också att kommunens ska verka för spridning och kunskap om nationella minoriteter. Kunskap till allmänheten är viktigt för att bekämpa fördomar. Det är viktigt med dialoger mellan kommunen och minoritetsgrupper.

diskriminering benämns flertalet gånger, ta bort det
S 18: I detta stycke talar man om regeringens insatser vilket inte är relevant.

Vi anser att texten ska ändras till:

”Målet för regeringens insatser mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering”.

Väldigt långt stycke som upprepar sig.

Sverigedemokraterna anser inte att politisk åskådning ska vara grund för att diskriminera någon, så länge som personen i fråga inte stödjer våldsbejakande extremism.

”funktionshinder”. Det är fel. Det ska

stå ”funktionsnedsättning”. 2 ggr på samma sida.

Vad händer om man blir diskriminerad? Alltså vad?

Alla i Gävle kommun har rätt till icke diskriminering så ordet funktionshinder ersätts med funktionsnedsättning och funktionshinderpolitiken med funktionsrättspolitik.

Vad är skillnaden på detta program mål och programmålet som handlar om att motverka diskriminering - ska det rättighetsbaserade arbetssättet handla om mer än ”enbart” icke-diskriminering

använd människorättsarbete

Lyft fram samtliga fem minoritetsspråk

Även här ser vi en styrka i om programmet visar vart vi vill någonstans, dvs. fler i sysselsättning, inte skriva hur detta skall uppnås. Det finns alternativa vägar för att uppnå samma syfte. I samråd med arbetsmarknadsenheten kommer Gavlegårdarna projektanställa en jobbcoach. Syftet kommer att säkerställas denna väg, istället för att ställa kravet i upphandling, då vi upplever detta som en svårare väg att komma fram utifrån erfarenhet.

Viktigt att kommunen arbetar konkret med icke-diskriminering.

Mycket bra med hänvisning till en s.k. ”barnchecklista” inför beslut i nämnd och fullmäktige, men för att denna ska användas korrekt måste också kontinuerliga fortbildningar hållas för såväl tjänstemän som förtroendevalda

Förslag på hur vi stärker det rättighetsbaserade arbetssättet i verksamheter och politiska processer är att kommunen påbörjar ett aktivt arbete med ”socialt bokslut” som ett komplement till den ekonomiska årsredovisningen

Barnchecklistan borde utvärderas

Liberala partiet saknar djupet och analyserna i det sociala hållbarhetsprogrammet. En verklighet är sällan svart eller vit, den består av nyanser. Att strikt bejaka utan att problematisera sociala krav vid upphandlingar är att förenkla verkligheten. Det saknas i programmet definition av sociala krav, är det sysselsättningskrav, är det arbetsrättsliga krav, är det krav som redan regleras via lag?

Vi ställer oss frågande till vilka de sociala kraven är som ska finnas med i upphandling och inköp, det bör framgå av texten då det annars blir väldigt diffust och svårt att ta ställning till.

Rådet vill betona vikten av ett respektfullt bemötande även digitalt.

För att tydliggöra syftet med denna punkt bör några praktiska verktyg som kommunen ska använda sig av för att implementera ett normkritiskt förhållningssätt i de kommunala verksamheterna, identifieras och rekommenderas

Här skriver man om normkritik, och normkritiskt bemötande.

Debatt och samtal kring normkritik är och kommer troligen alltid att pågå.

Vi vill att denna terminologi ändras till respektfullt bemötande/respekt.

Detta är genomgående i hela programmet.

Detta mål är överflödigt

Här bör kommunen också erbjuda sin kompetens om till att involvera för att involvera andra företag och organisationer som är verksamma i kommunen, och ta initiativ till ett partnerskap för att främja social hållbarhet och motverka alla former av diskriminering

Ingen ska diskrimineras p.g.a. sexuell läggning men Sverigedemokraterna är kritiska till att ta fram en särskild certifiering för detta. Gävle kommun ska ha ett gott bemötande mot alla och en certifiering gällande enbart HBTQ ser vi inte som en framgångsfaktor. Det ska finnas goda rutiner för icke-diskriminering generellt.

Gävle kommuns verksamheter ska ha kompetens inom HBTQ men också funktionshinder. Denna mening anser vi är olycklig. Det räcker med att vi tydligt skriver att Gävle kommuns verksamheter ska ha kompetens inom samtliga diskrimineringsgrunder

"Kunskapsguide" har barn och unga speciellt lyfts fram. Det står även om Barnkonventionen. Varför lyfts bara den konventionen och inte andra? Alla konventioner borde väl vara lika viktiga att arbeta med?
Den viktigaste konventionen är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, där äldre med sådan kan inkluderas. Sverige ratificerade konventionen 2008 och den trädde i kraft 14/1 2009. Där finns olika artiklar som berör begrepp aktuella i Hållbarhetsprogrammet. En artikel berör rätt till skydd för personer med funktionsnedsättning, så att inte den hjälpbehövande utsätts för utnyttjande, våld eller övergrepp. Här innefattas den stora gruppen med kognitiva funktionsnedsättningar som demens.

Barn och unga i Gävle... Familjens roll och betydelse för ett tryggt samhälle bör lyftas i denna text..
Jämställd och jämlik hälsa... Högre utbildning och studier bör lyftas i denna text.

DHR lyfter en stor mängd förändringar i bilaga som jag inte tar med här eftersom det är oklart om och hur bilagorna blir kvar.

Syftet med bilagan och dess status i förhållande till programmet bör förtydligas

Viktigt att kommunen säkerställer tillgången till personella resurser för den finskspråkiga verksamheten

LUPP bör inte användas

Saknar delar av handlingsplan integration och det drogpolitiska programmet, bör tillföras en del om generell kunskap om integration

saknar delar om psykisk ohälsa

Kommunala tillgänglighetsrådet är en viktig samarbetspartner och remissinstans för kommunen i arbetet med **tillgänglighet** och **bemötande** för personer med funktionsnedsättning. Det gäller inom alla nämnder och förvaltningar eftersom "tillgänglighet" finns inom alla området.

Personer med funktionsnedsättning är en stor, men svag, grupp i samhället. Det är viktigt att stödåtgärder finns för gruppen som måste ses som en resurs i samhället. Med rätt stöd kan fler **komma ut i arbetslivet** och leva sitt liv självständigt och känna att man bidrar till samhället.

Kommentar

Åtgärdad = föranleder ändring är som är tillagd.

Beaktad = föreslagen ändring/synpunkt är beaktad i befintlig text och/eller föranleder ingen ändring.

Ej åtgärdad = föreslagen ändring/synpunkt ej tillagd/beaktad.

Ej åtgärdad.

Beaktad. Se 'Inledning' samt 'Bilaga'.

Ej åtgärdad.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. I kommande populärversion.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Ej åtgärdad.

Beaktad.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se 'Jämställda och jämlika villkor'

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se respektive målområde och program mål.

Beaktad. Se program om respektfullt bemötande, samt civilsamhälle i berörda program mål och framgångsfaktorer.

Åtgärdad. Se program mål om barn och ungas trygga
uppväxtvillkor

Åtgärdad. Se 'jämställda och jämlika villkor' och underliggande
program mål.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Beaktad.

Åtgärdad. Se 'Inledning' avseende välfärdsutskott.

Åtgärdad avseende välfärdsbokslut. I övrigt beaktad.

Åtgärdad i kommande populärversion

avseende språket. I övrigt Beaktad.

Beaktad. Se framgångsfaktor under mål om tillgänglig kommun

Åtgärdad. Se delmål under respektfullt bemötande.

Ej åtgärdad. Programmet avser ej styra ärendehantering.

Åtgärdad avseende fokus på socialt hållbart samhälle. I

övrigt beaktad.

Åtgärdad.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se kommande populärversion.

Åtgärdad avseende skrivningar kring tillgänglighet.

Beaktad.

Beaktad

Åtgärdad. Se 'Bilaga'.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgruppen beslutad inriktning och gestaltning av programmet.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se kommande populärversion.

Åtgärdad. Se målområden under 'Socialt hållbarhetsprogram'

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgruppen beslutad inriktning och gestaltning av programmet.

Beaktad.

Åtgärdad avseende ny formulering.

Beaktad. Se 'Inledning' avseende bl.a. stratsys.

Beaktad.

Beaktad. Avseende de sammanhang där det bedöms relevant.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Definitioner och beskrivning av begrepp'.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgruppen beslutad inriktning och gestaltning av programmet.

Åtgärdad. Se även 'Defintioner och beskrivning av begrepp'.

Ej åtgärdad. Med hänvisning avseende MR; reglerar relationen Stat/individ, vad stat inte får göra emot-/måste göra för individen, anvandar därför ej medborgarens skyldigheter. I övrigt beaktad.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Åtgärdad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se mål om trygg boendemiljö.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad. Se 'Definitioner och beskrivning av begrepp'.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Beaktad.

Åtgärdad. Se nya rubriceringar.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad. Se 'Inledning' samt beskrivande text under respektive programområde.

Beaktad. Se 'Inledning'.

Beaktad.

Åtgärdad avseende policydokumenten. I övrigt beaktad.

Ej åtgärdad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se 'Inledning' avseende bl.a. verksamhetsplanering.

Åtgärdad.

Beaktad. Vidare hänvisning till problematiken att ha relativa målsättningar för sociala frågor och problem.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad (dock med något annorlunda avsnittsrubriker)

Beaktad. Se vidare rätt till delaktighet

Åtgärdad. I kommande populärversion.

Ej åtgärdad. Hänvisar istället till alla.

Åtgärdad. Se 'Inledning'.

Åtgärdad.

Beaktad.

Beaktad. Ändrad formulering.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Uppräknade diskrimineringsgrunder i programmet utgår från lag.

Beaktad.

Beaktad. Avseende trygga boendemiljöer.

Beaktad.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Hänvisar istället till alla.

Ej åtgärdad. Hänvisning till att våldets olika dimensioner och uttryck som programmet utgår ifrån inte kan anses vara allmänt vedertagna.

Ej åtgärdad. Hänvisning till skalnivån i berörda mål och områden. Dock nämns hatbrott, våldsbrott samt inbrott.

Beaktad. Se delmål under trygg boendemiljö.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se vidare skrivningar kring särskilt utsatta grupper.

Beaktad

Beaktad. Se vidare hänvisning till att våldets olika dimensioner och uttryck som programmet utgår ifrån inte kan anses vara allmänt vedertagna.

Beaktad. Utgår från befintliga indikatorer.

Ej åtgärdad. Hänvisning till skalnivå på skrivningarna.

Ej åtgärdad. Hänvisning till strävan mot indikatorer för mätbar förändring i samhället, ej internt verksamhetsmätt.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Åtgärdad.

Beaktad.

Åtgärdad (dock ny formulering).

Beaktad

Åtgärdad. Se ny framgångsfaktor.

Beaktad. Avseende tillgänglighet.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Hänvisning till skalnivå på skrivningarna samt beslutad inriktning på programmet.

Beaktad. Se även kommande populärversion.

Ej åtgärdad. Hänvisning till skalnivå på skrivningarna samt beslutad inriktning på programmet.

Åtgärdad (dock ny formulering).

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Åtgärdad.

Ej åtgärdad. Hänvisning till beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningar.

Beaktad.

Åtgärdad (borttagen mening).

Beaktad.

Beaktat. Se vidare mål om barn och ungas trygga uppväxtvillkor.

Beaktad.

Åtgärdad. Borttagen formulering.

Ej åtgärdad. Hänvisning till beslutad inriktning, samt ingår i alla.

Beaktad.

Beaktad.

Ej åtgärdad med hänvisning till generella svårigheter att finna indikatorer som mäter på lokal nivå.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se delmål och framgångsfaktorer.

Beaktad. Se mål om utbildning.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning på programmet samt skalnivå på skrivningar.

Beaktad. Se bl.a. indikatorer.

Beaktad. Under förutsättningar att utbilda sig.

Beaktad. Borttaget.

Beaktad.

Beaktad. Se 'jämförbara och jämlika villkor' och underliggande program mål.

Beaktad. Hänvisning till att gymnasie- och grundskola nämns specifikt utifrån att det är kommunala verksamheter.

Ej åtgärdad. Hänvisning till i styrgrupp beslutade mål/målområden

Beaktad.

Beaktad. Hänvisning till den generella svårigheten att hitta indikatorer på lokal nivå.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Se även 'Inledning', skrivning kring målgrupper.

Beaktad.

Beaktad.

Beaktad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna.

Beaktad.

Beaktad. Hänvisning till delmål.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Se vidare 'Inledning'

Beaktad. Hänvisning till delmål.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna.

Beaktad.

Beaktad. Hänvisning till skrivningar om målgrupper.

Beaktad.

Beaktad. Ändrad formulering.

Beaktad

Beaktad

Ej åtgärdad. Hänvisning till att det inte finns motsättning mellan att tala om civilsamhällets mångfald och som en aktör (bland andra) i förhållande till kommunen.

Beaktad.

Beaktad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna.

Ej åtgärdad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna. Jfr även att mål exempelvis ej avser specifikt brukardialog.

Beaktad. Se även 'Begrepp och definitioner'.

Beaktad. Borttagen formulering.

Åtgärdad. Borttaget och justerat.

Beaktad.

Beaktad.

Ej åtgärdad. Hänvisning till skrivelse kring målgrupper och att alla avses.

Beaktad. Borttagen formulering.

Beaktad. Finns med under målet.

Beaktad. Psykisk hälsa finns med i framgångsfaktorerna och följs under indikatorer

Åtgärdad. Avseende publika lokaler.

Beaktad. Hänvisning till av styrgrupp beslutad inriktning samt skalnivå på skrivningarna.

Beaktad. beaktas under spåklig tillgänglighet i

Beaktad.

Åtgärdad. Justeras ej då det ej finns överenskommelser i nuläget.

Åtgärdad. Förändrad formulering.

Beaktad. Berörs delvis under målet Alla har förutsättningar för en aktiv och meningsfull fritid. Hänvisning även till att ett starkt civillsamhälle i sig är bidragande till en socialt hållbar utveckling

Beaktad.

Ej åtgärdad. Teckenspråket är ett skyddat språk men omfattas ej av lagstiftningen för nationella minoriteter

Beaktad. Se även kommande populärversion.

Beaktad. Ingår under målet tillgänglighet

Ej åtgärdad. Målet avser specifikt nationella minoriteter.

Beaktad. Se vidare framgångsfaktor under tillgänglighet.

Beaktad.

Beaktad.

Åtgärdat där det anses relevant.

Beaktad. Meningen kvarstår ej.
Beaktad.

Ej åtgärdat. Politisk åskådning är ingen diskrimineringsgrund

EJ åtgärdat. Bör vi se över detta?

Beaktad.

Beaktas och ordet är borttaget **ÄR det?**

Beaktad. Justerat

Ej åtgärdat. Begreppet Mänskliga rättigheter står kvar då det används av andra statliga myndigheter

Beaktad

Ej åtgärdat. Kravet på sociala krav i upphandling ligger kvar då detta är ett utvecklingsområde

Beaktad

Beaktad. Utvärdering av checklistans användning är påbörjad ht 2017

Beaktad. Tas med i välfärdsbokslutet

Beaktad. Omformuleras. Utbildning Gävle har inbjudits till utvärdering men inte deltagit.

Beaktad. Se Liberalernas
yttrande för
ytterligare beskrivning

Beaktad. Ej påbörjad process.

Beaktad. Ingår i värdegrunden

Beaktad. Service och bemötandebildning nämns och bemötandeombudsfunktionen

Åtgärdad. Omformuleras till inkluderande förhållningssätt

Beaktad. Tar bort målet

Beaktad. Finns under överenskommelser med civilsamhället

Beaktad. Icke-diskriminering finns i programmet.

Beaktad. Tar bort funktionshinder

Åtgärdad. Kunskapsguiden är inte färdigställd. Beslut byter namn till definitioner och begrepp färdigställd

Beaktad.

Beaktad. Familjens roll har preciserats vid fler ställen i programmet.
Beaktad. Se vidare motiveringarna under respektive mål

Beaktad.

Beaktad. Kommer tydligare framgå vid färdigställande.

Åtgärdad. Tillagd i text under målet

Ej åtgärdad. Enheten för social hållbarhet har tidigare föreslagit att det tas fram en ny enkät som ersätter denna plus andra liknande enkäter som tynger skolan. Att inte alls mäta ungas uppfattning om sin tillvaro inom bland annat skola är inte aktuellt om vi ska kunna arbeta med målsättningar som ämnar få effekt för barn och unga.

Beaktad. Ingår i inkluderande synsättet "Alla"

Beaktad. Finns med som framgångsfaktor

Beaktad.

Beaktad.